

แนวปฏิบัติสำหรับอัยการในคดีอาญาเกี่ยวกับของเสีย

วันที่: 27.04.2563

ฉบับ: 2.0

ชุดการทำงานที่ 4:

การสร้างเครือข่ายปฏิบัติงานระหว่างประเทศในสหภาพยุโรปและภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

พีค

งานส่งเสริม 4.3 : แนวปฏิบัติว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับของเสีย

โครงการ **WasteForce**

ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนเพื่อความมั่นคงภายในของสหภาพยุโรป - ตำรวจ

(ISFP/2017/AG/ENV/821345)

คำนำ

แนวปฏิบัตินี้ ได้รับการพัฒนาขึ้นมาโดยความร่วมมือระหว่างโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งองค์การสหประชาชาติ (United Nations Environment Program (UNEP) และมหาวิทยาลัยสหประชาชาติ (United National University (UNU)) ภายใต้โครงการ 'การยับยั้ง หยุดการค้าและจัดการของเสียที่ผิดกฎหมายด้วยการพัฒนาเครื่องมือเพื่อบังคับใช้กฎหมายนิติเวชศาสตร์ และเสริมสร้างศักยภาพ' (โครงการ 'WasteForce') โครงการ Waste Force ได้รับทุนสนับสนุนจากคณะกรรมการยุโรปเป็นเวลา 2 ปี และเริ่มต้นในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2561

โครงการ

WasteForce

มุ่งที่จะกระตุ้นกิจกรรมการปฏิบัติงานและศักยภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการต่อสู้กับการค้าและการจัดการของเสียอย่างผิดกฎหมาย โดยผ่าน:

- การสร้างสรรค์เครื่องมือและวิธีดำเนินการใหม่ที่สามารถปฏิบัติได้จริง
- การนำกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่ายมาปฏิบัติ และ
- การสนับสนุนเครือข่ายปฏิบัติงานในกลุ่มผู้ปฏิบัติงานในยุโรปและเพื่อร่วมงานในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

เนื้อหาในแนวปฏิบัติฉบับนี้ ได้จัดเตรียมไว้สำหรับโครงการ WasteForce โดย Matthew Baird (สถาบันวิจัยแห่งเอเชียเพื่อกฎหมายสิ่งแวดล้อม), Amanda Cabrejo le Roux, Georgina Lloyd (UNEP) และ Elise Vermeersch, Susan van den Brink, Elena D'Angelo และ Vittoria Luda di Cortemiglia (UNU)

คำขอบคุณ

ผู้เขียนใคร่ขอแสดงความขอบคุณอย่างสูงแก่ผู้ร่วมงานในโครงการ WasteForce และผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมของ WasteForce ว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับของเสีย ซึ่งได้จัดขึ้นที่กรุงลิสบอนในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2562 เนื้อหาของแนวปฏิบัตินี้ ได้ประโยชน์จากข้อมูลที่ได้รับรวบรวมจากการประชุมเพื่อปรึกษาหารือ ซึ่งทาง UNEP ได้จัดขึ้นที่กรุงเทพฯในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 ซึ่งประกอบด้วยผู้เข้าร่วมประชุม 21 ท่าน ซึ่งเป็นตัวแทนของอัยการสถาบันการฝึกอบรมด้านกฎหมาย หน่วยงานคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานศุลกากรจาก 7 ประเทศในภูมิภาคนี้ และยังมีรวมถึงตัวแทนจากองค์กรระหว่างประเทศที่ร่วมในโครงการ นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณเครือข่ายอัยการเพื่อคดีสิ่งแวดล้อมแห่งยุโรป (European Network of Prosecutors for the

Environment (ENPE)) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Mr. Rob de Rijck
 ที่ได้ให้ข้อมูลอันมีค่าและให้การสนับสนุนในการพัฒนาแนวปฏิบัติฉบับนี้ขึ้นมา

คำสงวนสิทธิ

การกำหนดและการนำเสนอเนื้อหาในเอกสารฉบับนี้
 ไม่ได้หมายถึงการแสดงความรู้สึกรใดๆในส่วนหนึ่งของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติเกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายของ
 ประเทศ ดินแดน เมือง หรือพื้นที่ใดๆ หรือของหน่วยงานผู้มีอำนาจ
 หรือเกี่ยวกับการกำหนดแนวพรมแดนหรือขอบเขตแต่อย่างใด ยิ่งไปกว่านั้น ความคิดที่แสดงออกนี้
 ไม่ได้จำเป็นว่าเป็นตัวแทนของการตัดสินใจ หรือนโยบายที่ระบุไว้ของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ
 มหาวิทยาลัยสหประชาชาติ คณะกรรมาธิการยุโรป หรือผู้ร่วมงานของโครงการ
 WasteForce และการกล่าวถึงชื่อทางการค้าหรือกระบวนการเชิงพาณิชย์ก็ไม่ได้เป็นการรับรองแต่อย่างใด

สารบัญ

คำนำ.....	Error! Bookmark not defined.
1. ภาพรวมของอาชญากรรมด้านสิ่งแวดล้อมและของเสีย	5
2. ขอบเขตของแนวปฏิบัติฉบับนี้	Error! Bookmark not defined.
3. ชนิดของอาชญากรรมเกี่ยวกับของเสีย	Error! Bookmark not defined.
4. หลักการของกฎหมายสิ่งแวดล้อม	Error! Bookmark not defined.
หลักการว่าด้วยผู้สร้างมลพิษเป็นผู้จ่าย	14
หลักการว่าด้วยความระมัดระวัง	15
หลักการว่าด้วยอำนาจอธิปไตยถาวรเหนือทรัพยากรธรรมชาติและหน้าที่ที่จะไม่สร้างอันตรายข้ามเขตแดน	15
หลักการว่าด้วยปฏิบัติการเชิงป้องกัน	15
หลักการว่าด้วยความร่วมมือระหว่างรัฐ	16
หลักการว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืน	16
บทที่ 1 กรอบของกฎหมาย	18
1.1 ตราสารระหว่างประเทศ	18
1.2 ความยินยอมโดยได้รับข้อมูลล่วงหน้า ภายใต้อนุสัญญาบาเซล	22
1.3 คำจำกัดความของการขนย้ายโดยผิดกฎหมาย	23
1.4 ขั้นตอนการปฏิบัติในการนำกลับ	24
1.5 กรอบของกฎหมายระดับประเทศ	Error! Bookmark not defined.
บทที่ 2 นโยบายในการบังคับใช้กฎหมายและการดำเนินคดี	26
2.1 นโยบายในการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม	26
2.2 การดำเนินคดีต่อความผิด	Error! Bookmark not defined.
2.5 ทางเลือกในการดำเนินคดี	Error! Bookmark not defined.
บทที่ 3 การสืบสวนและการรวบรวมพยานหลักฐาน	34
3.1 การสืบสวน	34
3.2 การรวบรวมพยานหลักฐาน	Error! Bookmark not defined.

3.3	การคุ้มครองพยานหลักฐาน.....	Error! Bookmark not defined.
3.4	การสืบสวนทางการเงิน.....	Error! Bookmark not defined.
3.5	ความท้าทายด้านเทคโนโลยี	Error! Bookmark not defined.
บทที่ 4	ความรับผิด.....	44
4.1	การกำหนดความรับผิดสำหรับความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	44
4.1.1	ความรับผิดขององค์กร กรรมการและบุคคล	45
4.2	การขู่โก่งและอาชญากรรมเกี่ยวกับของเสีย.....	53
4.3	กลุ่มอาชญากรรมที่ดำเนินงานในลักษณะองค์กร	54
บทที่ 5	การตัดสินและการรายงาน.....	55
5.1	บทลงโทษของอาชญากรรมที่เกี่ยวกับของเสีย	55
5.2	บทลงโทษเสริม	Error! Bookmark not defined.
5.3	การรายงานและการตรวจติดตาม.....	58
ภาคผนวก	.....	59
ภาคผนวก 1	– ตราสารระหว่างประเทศ.....	59
ภาคผนวก 2	– คำจำกัดความภายใต้อนุสัญญาบาเซล	61
ภาคผนวก 3	– กรอบด้านกฎหมายเกี่ยวกับของเสียของสหภาพยุโรป	64
ภาคผนวก 4	– กฎหมายเกี่ยวกับของเสียของประเทศในสหภาพยุโรปและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	75
ภาคผนวก 5	– กรณีศึกษา.....	80
ภาคผนวก 6	– ตัวอย่างและการวิเคราะห์	83
บรรณานุกรมและเอกสารที่ใช้เป็นแนวทาง		89

คำนำ

1. ภาพรวมของอาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและของเสีย

ไม่มีคำจำกัดความทางกฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบทั่วกันโดยสากลเกี่ยวกับอาชญากรรมทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งเคยมีผู้ให้คำจำกัดความไว้ว่าเป็น “การกระทำที่ไม่ได้รับอนุญาต หรือการละเว้นการกระทำนั้น ซึ่งเป็นการละเมิดกฎหมาย และดังนั้น จึงต้องมีการดำเนินคดีอาญาและได้รับการลงโทษทางอาญา ความผิดนี้สร้างอันตรายหรือเป็นภัยแก่ความปลอดภัยทางกายภาพหรือสุขภาพของประชาชน รวมทั้งต่อสิ่งแวดล้อมเอง ทั้งยังให้ประโยชน์ต่อองค์กร ซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นบริษัท หรือต่อบุคคล” (Situ and Emmons, 2000) ส่วนผู้อื่นเข้าใจว่าอาชญากรรมทางสิ่งแวดล้อมคือ “การกระทำซึ่งกระทำด้วยความตั้งใจที่จะสร้างอันตรายหรือมีโอกาสที่จะทำอันตรายต่อระบบนิเวศ และ/หรือ ระบบชีววิทยา และเพื่อจุดมุ่งหมายในการสร้างความมั่นคงให้กับธุรกิจหรือผลประโยชน์ส่วนตัว” (Bricknell 2010)

สุดท้าย บริกเนล (Bricknell) ตั้งข้อสังเกตว่า:

การรับรู้และการยอมรับอาชญากรรมทางสิ่งแวดล้อมว่าเป็นความผิดทางอาญาที่แท้จริง (แทนที่จะเป็นกลุ่มความผิดต่างๆ) อาจจะมีปัญหามากกว่าอาชญากรรมประเภทอื่น ตามธรรมเนียมแล้ว การปฏิบัติที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมนั้นมิได้ถูกมองว่าเป็นปฏิบัติการเชิงศีลธรรมเช่นเดียวกับความผิดอื่นๆซึ่งมุ่งไปที่บุคคลหรือทรัพย์สิน ในระดับหนึ่ง ในระดับหนึ่ง เรื่องนี้สะท้อนถึงความเป็นจริงของยุคที่มีการกระทำผิดเหล่านี้ รวมทั้งตัวผู้กระทำความผิดและสาเหตุที่กระทำความผิด ด้วยความตระหนักรู้และความเข้าใจที่เพิ่มขึ้น จึงมีการประเมินใหม่ถึงสิ่งที่สิ่งแวดล้อมรักษาได้และไม่ได้ รวมทั้งการรับรู้ถึงความจำเป็นที่จะต้องควบคุม และในบางกรณี ความจำเป็นที่จะต้องทำให้การปฏิบัติที่เป็นอันตรายเช่นนี้เป็นคดีอาญา (Bricknell 2010)

โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) และองค์การตำรวจสากล (INTERPOL) ได้รับคำจำกัดความถึงอาชญากรรมทางสิ่งแวดล้อมซึ่งครอบคลุมถึงการกระทำที่ผิดกฎหมายใดๆหรือการละเว้นการกระทำนั้น อันส่งผลให้เกิดอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม และให้ประโยชน์บางอย่างไม่ว่าจะต่อบุคคลหรือให้ประโยชน์ทางการเงิน อาชญากรรมทางสิ่งแวดล้อมนั้นอาจเข้าใจได้ว่าเป็น “คำศัพท์ร่วมที่จะอธิบายถึงกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม และมุ่งที่จะให้ประโยชน์แก่บุคคลหรือกลุ่มหรือบริษัทต่างๆ ด้วยการแสวงผลประโยชน์

การสร้างความเสี่ยง

การค้าหรือการโจรกรรมทรัพยากรธรรมชาติ

รวมทั้งอาชญากรรมที่ร้ายแรงและอาชญากรรมข้ามชาติที่กระทำในลักษณะองค์กร” (UNEP/INTERPOL 2016, p.7).

ในขณะที่คำจำกัดความดังกล่าวครอบคลุมถึงการกระทำที่ผิดกฎหมายหรือการละเว้นการกระทำ

ซึ่งส่งผลให้เกิดอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม

และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง

อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องของเสียยังรวมถึงการละเมิดกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งมิได้ทำให้เกิดอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม(โดยทันที) เช่น การจัดประเภทผิดในการส่งออกของเสีย นั้น มิได้ทำให้เกิดอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม (โดยตรง) แต่เป็นการละเมิดกฎหมายซึ่งมุ่งที่จะคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และดังนั้นจึงยังคงเป็นอาชญากรรม

เช่นเดียวกับอาชญากรรมเชิงพาณิชย์รูปแบบอื่นๆ

แรงจูงใจที่สำคัญอันดับแรกในการประกอบอาชญากรรมด้านสิ่งแวดล้อมนั้นคือผลประโยชน์ส่วนตัว

ซึ่งได้รับโดยตรงผ่านผลประโยชน์ที่เกิดจากการลงมือกระทำสิ่งใดโดยเฉพาะ รวมทั้งผ่านทรัพยากรที่รักษาได้

โดยละเอียดต่อหลักปฏิบัติมาตรฐานบางประการ นอกจากนี้ มีผู้เสนอว่า “ความโลภ” และ “ความไม่รู้”

คือพื้นฐานของอาชญากรรมด้านสิ่งแวดล้อม สำหรับองค์กรธุรกิจบางแห่ง เช่น การทำป่าไม้

อาจเลือกทำธุรกิจอย่างผิดกฎหมายเพราะทำกำไรให้มากกว่าการดำเนินการอย่างถูกต้องตามกฎหมาย (UNEP 2018, UNEP/INTERPOL 2016)

ความดึงดูดของผลกำไรที่ผิดกฎหมายนั้นยังชัดเจนขึ้นจากการลงทุนซึ่งมักจะต่ำสุดในการประกอบอาชญากรรมด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ความเสี่ยงที่จะถูกจับและดำเนินคดียังอยู่ในระดับต่ำ

อาชญากรรมทางสิ่งแวดล้อมหลายรูปแบบนั้นไม่อาจสังเกตหรือตรวจจับได้ง่ายๆ

ทั้งยังไม่ได้สร้างผลกระทบที่ชัดเจนและไม่ได้อยู่ภายใต้สัญญาณตรวจจับของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายตลอดเวลา

ยิ่งไปกว่านั้น

ช่องโหว่และจุดอ่อนด้านกฎหมาย

รวมทั้งการขาดเจตจำนงทางการเมืองในการที่จะบังคับอาชญากรรมเหล่านี้

ประกอบกับความไร้ประสิทธิภาพและความซับซ้อนของเจ้าหน้าที่สืบสวนในบางครั้ง

จึงอาจลดโอกาสที่จะตรวจจับหรืออาจช่วยให้พฤติกรรมทางอาญาเช่นนี้ดำเนินต่อไปได้ (UNEP/INTERPOL 2016)

เป็นที่รู้กันว่าการเติบโตของอาชญากรรมด้านสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นอันตรายที่ร้ายแรงที่สุดอย่างหนึ่งต่อสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันนี้

การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและการจัดการของเสีย นั้นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาหลักนิติธรรมด้านสิ่งแวดล้อมที่เข้มแข็ง (UNEP 2019)

การดำเนินคดีอาญาทางสิ่งแวดล้อมนั้นมีความสำคัญเช่นเดียวกับคดีอาญาอื่นๆ

การดำเนินคดีมีเพียงแต่ส่งเสริมให้มีความเคารพกฎหมายเท่านั้น แต่ที่ยับยั้งการละเมิดหลักนิติธรรมอีกด้วย ผลกระทบของอาชญากรรมทางสิ่งแวดล้อมมิได้จำกัดอยู่เพียงต่อสุขภาพของมนุษย์และทำให้สิ่งแวดล้อมเสียหายเท่านั้น

แต่อาชญากรรมทางเศรษฐกิจและอันตรายต่อเศรษฐกิจยังมักเชื่อมโยงกับอาชญากรรมทางสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ทางตำรวจสากล (INTERPOL) ได้สรุปว่า

หลักฐานเบื้องต้นได้เชื่อมโยงอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษเข้ากับอาชญากรรมที่กระทำในลักษณะองค์กร และในบางกรณี ยังได้พบการเชื่อมโยงกับการก่อการร้าย (INTERPOL 2006) นอกจากนี้ INTERPOL

ยังได้ย้ำถึงความสำคัญของการดำเนินคดีอาญาทางสิ่งแวดล้อมในบันทึกความสนับสนุนใน พ.ศ. 2550 ซึ่งระบุไว้ว่า “ผลกระทบที่กว้างไกลของอาชญากรรมทางสิ่งแวดล้อม

ได้เน้นถึงความสำคัญของการตัดสินคดีอาญาดังกล่าวอย่างเพียงพอ

เพื่อที่จะยับยั้งอาชญากรรมทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การตัดสิน รวมทั้งการจำคุกและบทลงโทษเป็นตัวเงินนั้น จะต้องสูงกว่าผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ผู้ต้องหาได้รับอันเป็นมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย นอกจากนี้

การตัดสินลงโทษจะต้องสูงพอที่อย่างน้อยจะสามารถครอบคลุมต้นทุนของการบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นได้”

(INTERPOL 2007)

อาชญากรรมเกี่ยวกับของเสีย ซึ่งเป็นอาชญากรรมทางสิ่งแวดล้อมประเภทหนึ่ง แสดงถึงความท้าทายทางสิ่งแวดล้อมและกฎหมายอย่างมีนัยสำคัญ

เนื่องจากการเติบโตของการค้าของเสียอย่างถูกกฎหมายนั้นสะท้อนได้จากการเติบโตของการค้าของเสียโดยผิดกฎหมาย

ภาคส่วนของเสียระดับโลกนั้นมีอยู่หลายรูปแบบ ประการแรก

อุตสาหกรรมตามกฎหมายซึ่งสนับสนุนการคุ้มครองธุรกิจและสิ่งแวดล้อม ประการที่สอง ธุรกิจที่ไม่อยู่ในความควบคุม หรือบางครั้งอาจเป็นธุรกิจนอกระบบ ซึ่งมีความสำคัญสำหรับการแปรรูปกลับมาใช้ใหม่และการสร้างงานเช่นกัน

แต่ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อสุขภาพและการทำลายต่อการติดตามความปลอดภัยและการจัดการอย่างสมเหตุสมผล

และประการสุดท้าย คือการลักลอบค้าของเสียและสารเคมีที่เป็นอันตรายโดยองค์กรอาชญากรรม (UNEP/INTERPOL p.62)

การเคลื่อนย้ายสารเคมีและของเสียข้ามเขตแดนโดยผิดกฎหมายนั้นสร้างความกังวลเรื่องสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นในระดับโลก

ในแต่ละปี มีการสร้างของเสียที่เป็นอันตรายและของเสียจากครัวเรือนมากกว่า 200 ล้านตันทั่วโลก ซึ่งในจำนวนนี้ อย่างน้อย 9.3 ล้านตัน ได้เคลื่อนย้ายข้ามเขตแดนระหว่างประเทศในแต่ละปี

ต้นทุนที่สูงของการบำบัดและกำจัดของเสียอันตรายและของเสียอื่นๆ รวมทั้งกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมที่อ่อนแอ

การบังคับใช้กฎหมายที่ไม่ได้ผล และความตระหนักรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมในระดับต่ำ

ส่งผลให้ประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศกลายเป็นจุดหมายปลายทางของการขนส่งของเสียอันตรายและสารเคมีที่เป็นอันตรายอย่างผิดกฎหมาย ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างร้ายแรง (UNEP 2015)

การลักลอบค้าของเสียส่วนใหญ่เริ่มต้นขึ้นในประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยมีการระบุไว้ทั่วไปว่าสหภาพยุโรป อเมริกาเหนือ (สหรัฐอเมริกาและแคนาดา) ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย เป็นผู้ส่งออกของเสียที่ผิดกฎหมายรายใหญ่ โดยจุดหมายปลายทางที่สำคัญสำหรับการลักลอบส่งของเสียที่ผิดกฎหมายนั้นอยู่ในเอเชีย (อินโดนีเซีย อินเดีย มาเลเซีย ปากีสถานและเวียดนาม) เส้นทางการค้าของเสียที่ผิดกฎหมายนั้นขึ้นอยู่กับการขึ้นลงของของเสีย โดยของเสียประเภทอิเล็กทรอนิกส์มักจะถูกส่งไปที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ชิ้นส่วนรถยนต์ใช้แล้วและยานพาหนะที่หมดอายุการใช้งานจะถูกส่งไปยังยุโรปตะวันออกและแอฟริกา ส่วนพลาสติกถูกส่งไปเอเชีย (DOTCOM Waste Project, 2017a, UNEP 2019)

สิ่งผลักดันและแรงจูงใจที่ทำให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการค้าและการกำจัดของเสียและสารเคมีอันตรายโดยผิดกฎหมายนั้นได้แก่ การค้า ระบบการบังคับใช้กฎหมายที่อ่อนแอ ความซับซ้อนของกฎและจำนวนผู้ประกอบการที่มีส่วนเกี่ยวข้องในห่วงโซ่การค้าสารเคมีและของเสียในระดับโลก (Basel 2017, p.10-11) แรงจูงใจส่วนใหญ่เกิดจากการผลักดันด้านอุปทาน (supply-driven) ประการแรกคือเกิดจากความต้องการของผู้ผลิตของเสียที่จะหลีกเลี่ยงต้นทุนที่สูงในการกำจัดของเสีย และประการที่สองจากแรงจูงใจด้านกำไรในส่วนของนายหน้าค้าของเสีย

ซึ่งได้รับเงินจากผู้ผลิตของเสียและผู้ซื้อที่หาทางแปรรูปหรือกู้คืนของเสียกลับมาใช้ใหม่ มีการเสนอว่า ต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากการกำจัดของเสียอย่างปลอดภัยและถูกต้องตามกฎหมายนั้นมีส่วนทำให้เกิดการพัฒนาการค้าส่งออกไปยังประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุดในโลกหลายประเทศ

โดยใช้ช่องว่างที่มีผู้แสวงผลประโยชน์ได้หรือจุดอ่อนในกรอบของกฎหมายด้านการค้าของเสียและการกำจัดของเสีย ทั้งนี้เป็นที่เชื่อกันในวงกว้างว่า การนำเข้าของเสียข้ามเขตแดนระหว่างประเทศอย่างผิดกฎหมายนั้นพบได้ง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การข้ามแดนไปสู่ประเทศที่มีระบบและเทคโนโลยีในการตรวจสอบที่อ่อนแอหรือไม่มีเลย (UNEP 2018 Crimes)

2. ขอบเขตและแนวปฏิบัติ

เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายในคดีอาญาเกี่ยวกับของเสีย รวมถึง ศุลกากร ตำรวจ ผู้ตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อมและอัยการ มีบทบาทสำคัญในการป้องกันและควบคุมการค้าสารเคมีและของเสียโดยผิดกฎหมาย

ด้วยการสร้างความมั่นใจว่าจะมีการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมระดับชาติอย่างมีประสิทธิภาพ
 และมีการปฏิบัติตามข้อผูกมัดระดับชาติที่มีต่อข้อตกลงด้านสิ่งแวดล้อมระดับพหุภาคี UNEP
 ได้พัฒนาคู่มือเพื่อช่วยให้เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายสามารถตรวจหา
 ตรวจสอบและระบุสารเคมีและของเสียที่ควบคุมโดยข้อตกลงด้านสิ่งแวดล้อมระดับพหุภาคีและกฎหมายระดับชาติ
 (UNEP 2015, p10)

แนวปฏิบัตินี้ มุ่งใช้เป็นคำแนะนำและข้อมูลในการปฏิบัติแก่หน่วยงานผู้มีอำนาจ
 ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินคดีค้าของเสียอันตรายและของเสียอื่นๆ โดยผิดกฎหมาย
 ถึงแม้แนวปฏิบัติฉบับนี้จะเน้นที่ขอบเขตของการค้าของเสียข้ามเขตแดนโดยผิดกฎหมาย
 แต่ก็ยังมุ่งที่จะให้คำแนะนำในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับของเสียโดยทั่วไป
 ในขณะที่ผู้อ่านส่วนใหญ่ของแนวปฏิบัติฉบับนี้คืออัยการในคดีอาญาเกี่ยวกับของเสีย
 แต่แนวปฏิบัตินี้ยังน่าจะมีประโยชน์สำหรับเจ้าหน้าที่ศุลกากร เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน
 และกระทรวงที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีที่เกี่ยวกับของเสียเช่นกัน

ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว :

“เป้าหมายสูงสุดในการดำเนินคดีขนย้ายของเสียอันตรายและของเสียอื่นๆอย่างผิดกฎหมาย
 คือการคุ้มครองชุมชนและสิ่งแวดล้อมจากผลอันเป็นอันตรายจากการเคลื่อนย้ายข้ามเขตแดนและการกำจัดซึ่งของ
 เสียที่เป็นอันตรายและของเสียอื่น ๆ โดยมีการจัดการที่ไม่เหมาะสมด้วยการลงโทษอาชญากรรมดังกล่าว
 และดังนั้นจึงเป็นการยับยั้งการขนย้ายของเสียที่ผิดกฎหมาย ” (Basel 2012, p.7)

แนวปฏิบัติฉบับนี้ มิได้มุ่งที่จะเขียนตามเนื้อหาอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วโดยไม่จำเป็น
 ถึงแม้ว่าจะได้รับการออกแบบมาเพื่อให้เป็นเอกสารที่ใช้ได้เพียงลำพังก็ตาม
 นอกจากนี้ยังมุ่งที่จะเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่มีอยู่และเนื้อหาการฝึกอบรมทางออนไลน์ในอนาคต
 โดยจะอ้างอิงกับเนื้อหาอื่น ๆ ที่จะช่วยในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับของเสียและคดีอาญาทางสิ่งแวดล้อมอื่นๆ
 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ใน พ.ศ. 2555 สำนักเลขาธิการของอนุสัญญาบาเซล ได้จัดพิมพ์
 “คู่มือคำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินคดีในการขนย้ายของเสียที่เป็นอันตรายหรือของเสียอื่นๆโดยผิดกฎหมาย”
 ซึ่งได้ให้ความเข้าใจเรื่องของการปฏิบัติการในการดำเนินคดีอาญาต่อการขนย้ายของเสียที่เป็นอันตรายหรือของเสียอื่นๆอย่าง
 ผิดกฎหมาย โดยอยู่ในขอบเขตของอนุสัญญาบาเซล แนวปฏิบัติฉบับนี้ยังได้เสริมและรวมกับคู่มือของสำนักเลขาธิการ
 โดยการปรับข้อมูลให้ทันสมัยและให้ข้อมูลเฉพาะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในการดำเนินคดีในสหภาพยุโรปและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งเกี่ยวกับการสืบสวนและการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน

เพื่อจุดมุ่งหมายของแนวปฏิบัติฉบับนี้ “การบังคับใช้กฎหมาย” หมายถึง :

ขั้นตอนการดำเนินงานและปฏิบัติการที่ใช้โดยรัฐ

เจ้าหน้าที่และหน่วยงานผู้มีอำนาจเพื่อสร้างความมั่นใจว่าองค์กรหรือบุคคล

ซึ่งมีโอกาสที่จะไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม

จะต้องถูกนำหรือบังคับให้ปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎระเบียบเหล่านั้น

และ/หรือ

ถูกลงโทษผ่านการดำเนินการทางแพ่ง การปกครอง หรือทางอาญา

ในทางตรงข้าม คำว่า “การปฏิบัติตามกฎระเบียบ” อาจหมายถึง:

ภาวะของการปฏิบัติตามพันธะหน้าที่ซึ่งกำหนดโดยรัฐ

เจ้าหน้าที่และหน่วยงานผู้มีอำนาจ

เกี่ยวกับชุมชนที่มีการควบคุม

ไม่ว่าจะโดยตรง

หรือผ่านเงื่อนไขและข้อกำหนดในการให้อนุญาต

ให้เอกสารสิทธิและให้อำนาจ (UNEP 2014)

แนวปฏิบัตินี้มีห้าบท หลังจากคำนำ บทที่ 2 จะให้ภาพรวมถึงกรอบของกฎหมาย บทที่ 3
ดูแนวคิดของนโยบายการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมและการดำเนินคดีต่อการกระทำผิดต่าง ๆ
การดำเนินคดีต่อความผิดนั้นจะแยกประเภทเป็นการดำเนินคดีทางการปกครอง ทางแพ่ง และทางอาญา บทที่ 3
เน้นการสืบสวนและการรวบรวมพยานหลักฐาน
รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการสืบสวนด้านการเงินและความท้าทายด้านเทคโนโลยี บทที่ 4
กล่าวถึงการตัดสินความรับผิดชอบสำหรับความผิดเกี่ยวกับของเสีย บทที่ 5 กล่าวถึงการตัดสินและการรายงาน และสุดท้าย
ในภาคผนวก จะมีข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับตราสารระหว่างประเทศ (ภาคผนวก 1) คำจำกัดความภายใต้อนุสัญญาบาเซล
(ภาคผนวก 2) กรอบทางกฎหมายเกี่ยวกับของเสียของยุโรป (ภาคผนวก 3) กฎหมายว่าด้วยของเสียในแต่ละประเทศ
(ภาคผนวก 4) กรณีศึกษา (ภาคผนวก 5) และตัวอย่างและการวิเคราะห์ (ภาคผนวก 6)

3. ประเภทของอาชญากรรมเกี่ยวกับของเสีย

อาชญากรรมเกี่ยวกับของเสียอาจเป็นผลมาจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำซึ่งส่งผลให้เกิดอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม
หรือจากการหลีกเลี่ยงมาตรการป้องกันและมีหลายรูปแบบ
ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะอยู่ในประเภทหนึ่งประเภทใดจากหกประเภทดังต่อไปนี้ ได้แก่: (Eunomia, ESEAT, 2017)

- สถานที่เก็บของเสียที่ผิดกฎหมาย (ซึ่งอาจดำเนินการในระยะสั้นหรือระยะยาว)

- การเผาของเสียโดยผิดกฎหมาย
- การทิ้งขยะ (หรือการกำจัดของเสียโดยผิดกฎหมาย)
- การจัดประเภทผิดและการซื้อโกง
- การละเมิดเงื่อนไขของการอนุญาตอย่างร้ายแรง รวมทั้งการละทิ้งของเสีย และ
- การขนส่งของเสียโดยผิดกฎหมาย (นำเข้า ส่งออก และทางผ่าน)

นอกจากนี้ ความผิดบางอย่างอาจคร่อมกับอาชญากรรมชนิดอื่นๆ เช่น การซื้อโกงและการฟอกเงิน

สถานที่จัดการของเสียที่ผิดกฎหมาย

สถานที่ซึ่งมีการจัดการของเสียโดยไม่ได้รับใบอนุญาตด้านสิ่งแวดล้อมหรือการยกเว้นตามที่ลงทะเบียนไว้ นั่นคือว่าผิดกฎหมาย หากปราศจากการควบคุมที่จำเป็นเพื่อจัดการของเสียในลักษณะที่ปลอดภัยแล้ว อาจมีโอกาสที่จะทำให้เกิดอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของมนุษย์ได้ เมื่อเทียบตามจำนวนเป็นต้นแล้ว สถานที่จัดการของเสียที่ผิดกฎหมายส่วนใหญ่จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการรับของเสียจากการก่อสร้างและการรีไซเคิล ซึ่งของเสียหลายประเภทสามารถจัดการได้ สถานที่ดังกล่าวมีตั้งแต่การดำเนินงานแบบฝังกลบไปจนถึงการเก็บขยะในโกดังหรือโรงเก็บของ (Eunomia, 2017, p.7) สถานที่จัดการของเสียที่ผิดกฎหมายมักจะตั้งอยู่ไกลจากที่โล่ง ทำให้ตรวจพบได้ยากและความยากลำบากนี้รุนแรงยิ่งขึ้นเนื่องจากประชาชนยังขาดความตระหนักรู้ถึงกฎระเบียบเกี่ยวกับของเสีย มีคนไม่มากที่สามารถแยกแยะสถานที่จัดการของเสียที่ถูกต้องตามกฎหมายออกจากสถานที่ที่ผิดกฎหมายได้ ดังนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพเกี่ยวกับของเสียจึงน่าจะเป็นผู้รายงานถึงสถานที่ที่ผิดกฎหมายได้มากกว่าประชาชนทั่วไป ถึงแม้จะเคยมีกรณีสำคัญที่ประชาชนหรือสมาคมด้านสิ่งแวดล้อมเป็นผู้รายงานถึงสถานที่จัดการของเสียที่ผิดกฎหมายก็ตาม

การเผาของเสียโดยผิดกฎหมาย

การเผาของเสียอย่างไร้การควบคุม ไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือโดยอุบัติเหตุ คือกิจกรรมที่ผิดกฎหมายเกี่ยวกับของเสียที่เห็นได้ชัดที่สุด การเผา มักเกิดขึ้นในสภาพที่ขาดข้อกฏระเบียบและอุณหภูมิต่ำ

และไม่มี การตรวจติดตามหรือควบคุมการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์
 ไฟจากของเสียทำให้เกิดความเสี่ยงอย่างมากต่อสุขภาพของประชาชนและต่อสิ่งแวดล้อม
 การเผาของเสียในที่เปิด มักจะเป็นการละเมิดการอนุญาตของสถานที่ และการดำเนินการเช่นนี้อย่างจริงจัง
 อาจถือเป็นความผิดทางอาญาภายใต้กฎหมายระดับชาติ (Eunomia, 2017, p.10)

การทิ้งขยะ (Fly-tipping) หรือการกำจัดของเสียโดยผิดกฎหมาย

การทิ้งขยะโดยผิดกฎหมาย (Fly-tipping) คือความผิดที่มีขอบเขตกว้าง
 โดยรวมถึงการกำจัดของเสียจากบ้านเรือน อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือของเสีย “ภายใต้การควบคุม” อื่นๆ
 อย่างผิดกฎหมาย โดยไม่มีใบอนุญาตในการจัดการของเสีย ในหลายกรณี
 นี้คือเหตุการณ์แบบฉวยโอกาสที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว
 โดยผู้กระทำความผิดหาทางที่จะหลีกเลี่ยงต้นทุนการบำบัดหรือกำจัดของเสีย แต่เมื่อรวมกันแล้ว
 กิจกรรมเช่นนี้นำไปสู่อันตรายทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญ

การแยกประเภทผิดและการหลอกลวง

การเก็บบันทึกที่ถูกต้องคือสิ่งจำเป็นในระบบของเสีย
 แต่การปลอมแปลงงานเอกสารและบันทึกอาจให้ประโยชน์ทางการเงินเป็นอย่างมาก
 อาญากรบางคนจึงหาทางที่จะฉ้อโกงด้วยแผนความรับผิดชอบของผู้ผลิตและอ้างถึงการจ่ายเงินสำหรับการแปร
 รูปของเสียเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ซึ่งไม่มีอยู่จริง หรือบางคนอาจหาทางอ้างว่า
 วัสดุได้มาถึงช่วงสิ้นสุดของสถานะของเสียแล้ว ทั้งที่ตามความจริงแล้วมิได้เป็นเช่นนั้น อย่างไรก็ตาม
 กรณีของการจัดประเภทของเสียผิดนั้นดูเหมือนจะพบได้มากที่สุด การจัดประเภทผิด
 คือการแจ้งของเสียอย่างไม่ถูกต้อง เช่น เมื่อของเสียที่เป็นอันตรายถูกแจ้งว่าเป็น “ของเสียที่ไม่เป็นอันตราย”
 ซึ่งอาจเกิดขึ้นในจุดใดก็ได้ของห่วงโซ่การจัดการของเสีย และโดยทั่วไปแล้ว มักจะเกิดขึ้นเมื่อองค์กร และ/หรือ
 บุคคล ได้จัดประเภทของเสียผิดในจุดที่มีการขนถ่าย (ไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม)
 ผลทางการเงินที่เกิดจากการแยกประเภทผิดนี้อาจมีนัยสำคัญได้ (Eunomia, 2017, p.11)

การขนส่งของเสียโดยผิดกฎหมาย

การขนส่งโดยผิดกฎหมายอาจเป็นทางเลือกที่น่าสนใจสำหรับอาชญากรด้านของเสีย เนื่องจากในประเทศที่พัฒนาน้อยกว่า การกู้คืนและการกำจัดของเสียมีแนวโน้มที่จะมีราคาถูกกว่าอันเนื่องมาจากภาวะเปราะบางด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และแน่นอนว่าเมื่อไร้การจัดการของเสียอย่างถูกต้องในประเทศที่รับไปแล้ว อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้คนได้อย่างมาก (Eunomia, 2017, p.12) อนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายของเสียที่เป็นอันตรายและการกำจัดของเสียที่เป็นอันตรายได้ให้คำจำกัดความของคำว่า การขนส่งของเสียโดยผิดกฎหมายไว้ตามรายละเอียดด้านล่าง

การละเมิดเงื่อนไขการอนุญาตและการยกเว้นอย่างร้ายแรง

กิจกรรมที่เป็นอาชญากรรมนั้น มิได้จำกัดอยู่เพียงกิจกรรมที่กระทำนอกกรอบด้านกฎหมายเท่านั้น แต่ยังอาจกระทำโดยบุคคลหรือองค์กรผ่านการละเมิดการอนุญาตด้านสิ่งแวดล้อม หรือการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขของการยกเว้นตามที่ลงทะเบียนไว้ บางครั้ง โดยไม่ได้คำนึงถึงกฎเกณฑ์ เช่น การจูงใจยอมรับของเสียมากเกินไป การเก็บของเสียไว้ในลักษณะที่ไม่เหมาะสม หรือการยอมรับของเสียผิดประเภท ในบางสถานการณ์ การละเมิดดังกล่าวทำให้เกิดความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญต่อสุขภาพของผู้คนและสิ่งแวดล้อม เช่น ในกรณีของเสียนั้นก่อให้เกิดอันตรายจากไฟ หรือมีความเสี่ยงที่จะถล่มลงมา (Eunomia, 2017, p.12)

อาชญากรรมข้ามประเภท

ปรากฏการณ์การบรรจบกันของอาชญากรรม หรืออาชญากรรมข้ามประเภท (cross-over crime) นั้นมักจะพบได้ในอาชญากรรมด้านสิ่งแวดล้อม เหตุการณ์ดังกล่าว หมายถึงการที่อาชญากรรมด้านสิ่งแวดล้อมนั้นมาบรรจบกันกับอาชญากรรมร้ายแรงอื่นๆ เช่น การฉ้อราษฎร์บังหลวงและการฟอกเงิน

การฉ้อราษฎร์บังหลวงครอบคลุมถึงการกระทำต่างๆ เช่น รับสินบน ยักยอก ฟอกเงิน (โปรดดู [UN Convention Against Corruption](#)) และเกี่ยวข้องกับบุคคลต่างๆ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ชายแดน เจ้าหน้าที่ศุลกากรหรือผู้ปฏิบัติงานที่ทำเรือ (V.N. Palmeira et al., 2018 p. 53) ในส่วนของการฟอกเงิน อาชญากรรมด้านสิ่งแวดล้อมนั้นถือเป็นความผิดมูลฐานสำหรับกองกำลังปฏิบัติการด้านการเงิน (Financial Action Task Force (FATF))

จึงมีข้อเสนอแนะให้มุ่งความสนใจไปยังเรื่องการฟอกเงินสำหรับอาชญากรรมสิ่งแวดล้อมที่กระทำเป็นองค์กร เพื่อใช้เป็นเครื่องมือส่งเสริมการต่อต้านอาชญากรรมด้านสิ่งแวดล้อม เมื่อพิจารณาถึงลักษณะที่ซับซ้อนด้วยผลกำไรของอาชญากรรมดังกล่าว (ENVICRIMENET, 2016, p.8-9)

4. หลักการของกฎหมายสิ่งแวดล้อม

มีหลักการสำคัญของกฎหมายสิ่งแวดล้อมจำนวนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมด้านของเสียเช่นกัน หลักการเหล่านี้มีความเกี่ยวพันเมื่อพิจารณาถึงการบังคับใช้และการปฏิบัติตามกฎหมายสำหรับอาชญากรรมด้านของเสีย นอกจากนี้ หลักการดังกล่าวยังอาจเกี่ยวข้องในการพิจารณาทางเลือกการตัดสินคดีที่เป็นไปได้สำหรับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับของเสีย

หลักการที่กำหนดให้ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย

วิธีที่เป็นที่รู้จักมากที่สุดในการทำให้ต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกกลายเป็นเรื่องระหว่างประเทศคือการทำให้ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย ต้นทุนของสิ่งแวดล้อมภายนอก หรือ “ผลกระทบภายนอกต่อสิ่งแวดล้อม (environmental externalities)” หมายถึงแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับผลด้านสิ่งแวดล้อมที่ไม่สามารถชดเชยได้ในการผลิตและการบริโภค สิ่งที่เกิดขึ้นนี้ส่งผลกระทบต่ออรรถประโยชน์ของผู้บริโภคและต้นทุนขององค์กรนอกเหนือจากกลไกของตลาด ผลกระทบภายนอกในทางลบนี้ทำให้ต้นทุนการผลิตมีแนวโน้มที่จะต่ำกว่าต้นทุน “ทางสังคม” (OECD, 2003) ตามที่ได้แสดงไว้ในหลักการข้อ 16 ของ [ปฏิญญาอริโอ \(Rio Declaration\)](#) เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา หลักการนี้ถือว่าผู้สร้างมลพิษควรเป็นผู้รับภาระต้นทุนของมลพิษนั้น ในการตีความที่กว้างขึ้นก็คือ หลักการที่ผู้สร้างมลพิษต้องเป็นผู้จ่ายกำหนดว่าผู้สร้างมลพิษและของเสียควรจะได้รับภาระต้นทุนในการจำกัดควบคุม การหลีกเลี่ยง หรือการบรรเทา โดยผู้สร้างมลพิษจะต้องรับผิดชอบต่อต้นทุนภายนอกที่เกิดขึ้นจากมลพิษนั้น ซึ่งสามารถกระทำได้โดยผู้สร้างมลพิษต้องทำความสะอาดมลพิษและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมเท่าที่ทำได้เพื่อให้อุปสรรคที่เคยเป็นก่อนถูกทำลาย นอกจากนี้ ผู้สร้างมลพิษควรเตรียมการสำหรับอันตรายที่ไม่อาจแก้ไขได้ซึ่งเกิดจากการกระทำของผู้สร้างมลพิษ เช่น การตายของพืชและสัตว์เฉพาะที่และความเสียหายต่อโครงสร้างและการทำงานของระบบนิเวศ สำหรับอาชญากรรมด้านสิ่งแวดล้อมนั้น จะต้องมีการออกแบบและใช้งานระบบซึ่งทำให้ผู้ที่สร้างความเสียหายแก่สิ่งแวดล้อมจะต้องจ่ายค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องในกา

รบล้างอันตรายนั้น

ประเด็นจึงอยู่ที่การเปลี่ยนแปลงสมการเพื่อที่การปฏิบัติตามกฎระเบียบจะกลายเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดทั้งสำหรับบุคคลและองค์กร

หลักการเพื่อความระมัดระวัง

ยังไม่มีคำจำกัดความที่ยอมรับได้เป็นสากลสำหรับหลักการนี้ หลักการของ 15 ของ ปฏิญญาไวโอ ระบุว่า “เพื่อที่จะปกป้องสิ่งแวดล้อม รัฐควรใช้แนวทางเพื่อป้องกันอย่างกว้างขวางตามศักยภาพของตน หากมีแนวโน้มว่าจะเกิดความเสียหายร้ายแรงหรือไม่อาจเรียกกลับได้

จะต้องไม่เลื่อนมาตรการที่มีประสิทธิภาพด้านต้นทุนเพื่อป้องกันการเสื่อมสลายของสิ่งแวดล้อมโดยอ้างว่ายังขาดความแน่นอนสมบูรณ์เชิงวิทยาศาสตร์” เห็นได้ว่าหลักการข้อ 15 ได้ระบุไว้ว่า

“รัฐควรนำแนวทางที่ใช้ความระมัดระวังมาปฏิบัติอย่างกว้างขวางตามศักยภาพของตน”

อนุสัญญาบาเซลปลุกฝังแนวทางที่ใช้ความระมัดระวังนี้ด้วยการอนุญาตให้รัฐต่างๆ ปฏิเสธที่จะยอมรับของเสีย

และด้วยการกำหนดให้รัฐผู้ส่งออกต้องแสดงให้เห็นว่าของเสียจะได้รับการจัดการในลักษณะที่สมเหตุสมผลด้านสิ่งแวดล้อมก่อนที่จะถูกส่งออก ดังนั้น

ภาวะจึงกลายเป็นของผู้สนับสนุนกิจกรรมเพื่อให้รัฐผู้นำเข้าและรัฐทางผ่านมั่นใจได้ว่าการเคลื่อนย้ายของของเสียที่ได้เสนอไว้ นั้นจะไม่สร้างอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม

หลักการของอำนาจอธิปไตยถาวรเหนือทรัพยากรธรรมชาติและหน้าที่ที่จะไม่สร้างอันตรายข้ามเขตแดน

ในบริบทของการจัดการของเสีย การใช้หลักการนี้หมายความว่า ถึงแม้รัฐต่างๆ จะมีเสรีภาพในการสร้างของเสีย แต่ต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่าการจัดการและการกำจัดของเสียที่เกี่ยวข้องนั้นจะต้องไม่สร้างอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมของรัฐอื่น ๆ หรือต่อพื้นที่ที่อยู่นอกเหนือเขตอำนาจของประเทศ

หลักการของปฏิบัติการเชิงป้องกัน

หลักการนี้กำหนดให้รัฐป้องกันความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม และลด จำกัด หรือควบคุมกิจกรรมที่อาจทำให้เกิดหรือเสี่ยงต่อการเกิดความเสียหายดังกล่าว โดยต้องมีการตรวจสอบวิเคราะห์สถานะ (due diligence) รวมทั้งการรับและบังคับใช้กฎและมาตรการต่างๆ ที่เหมาะสม

รวมทั้งการตรวจติดตามกิจกรรมต่างๆที่ดำเนินการโดยผู้ปฏิบัติงานภาครัฐและเอกชน

หลักการแห่งความร่วมมือระหว่างรัฐ

หลักการข้อนี้ เกิดจากตราสารทางกฎหมายระหว่างประเทศต่างๆและกฎหมายที่ไม่ได้มีสภาพบังคับโดยตรง (soft law)

หลักการข้อ 14 ของ [ปฏิญญาโอฮาว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา](#) (ปฏิญญาโอ)

เรียกร่องให้มีความร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพ

‘เพื่อขัดขวางหรือป้องกันการย้ายตำแหน่งหรือเคลื่อนย้ายกิจกรรมและสารต่างๆที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมหรือพบว่าเป็นอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์ไปยังรัฐอื่น’

ข้อกำหนดของความร่วมมือนี้ยังระบุไว้อย่างชัดเจนในบทบัญญัติของอนุสัญญาบาเซลเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ

เช่นการแจ้งแก่สำนักงานเลขาธิการถึงคำจำกัดความระดับชาติของของเสียที่เป็นอันตราย

การแจ้งแก่ภาคีอื่น ๆ ถึงการตัดสินใจที่จะห้ามการนำเข้า

การแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายข้ามเขตแดนและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นจริงจากการเคลื่อนย้ายนี้ที่มีต่อสุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายข้ามเขตแดนเพื่อจุดมุ่งหมายในการปรับปรุงการจัดการที่สมเหตุสมผลด้านสิ่งแวดล้อมและการป้องกันการขนย้ายที่ผิดกฎหมาย

รวมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความรู้วิธีดำเนินการด้านเทคนิคและวิทยาศาสตร์

เกี่ยวกับแหล่งคำแนะนำและความชำนาญ และเกี่ยวกับการมีอยู่และศักยภาพของสถานที่กำจัดของเสียของรัฐที่เกี่ยวข้อง

หลักแห่งการพัฒนาอย่างยั่งยืน

หลักการทั่วไปที่กำหนดว่ารัฐควรสร้างความมั่นใจถึงการพัฒนาและการใช้ทรัพยากรในลักษณะที่ยั่งยืนเป็นที่รู้จักกันในกฎหมายระหว่างประเทศตั้งแต่คือนุญาโตตุลาการว่าด้วย [แมวน้ำมีหูในทะเลแบร์ริง \(Bering Sea Fur Seals\)](#) ใน พ.ศ. 2436

อย่างไรก็ตาม คำศัพท์เฉพาะ ‘การพัฒนาอย่างยั่งยืน’ นี้ มีจุดเริ่มต้นใน [รายงานบรันท์แลนด์ พ.ศ. 2530 \(1987 Bruntland Report\)](#)

หลายประเทศได้นำคำจำกัดความของคำว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืนเข้าไปรวมไว้ในกฎหมายและนโยบายระดับชาติ ในคดี [Gabčíkovo-Nagymaros](#) ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice (ICJ)) ได้กำหนดธรรมเนียมและมาตรฐานใหม่ รวมทั้งแนวคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยต้องพิจารณาและให้น้ำหนักอย่างเหมาะสมทั้งขณะที่คิดถึงกิจกรรมใหม่ๆและเมื่อดำเนินกิจกรรมที่เริ่มไว้ในอดีตต่อไป

บทที่ 1 กรอบทางกฎหมาย

1.1 ตราสารระหว่างประเทศ

ตอนนี้จะอภิปรายถึงอนุสัญญาและสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องซึ่งนำมาใช้กับอาชญากรรมเกี่ยวกับของเสีย อนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามเขตแดนของของเสียอันตรายและการกำจัด ([อนุสัญญาบาเซล](#)) ที่ได้อธิบายไว้ด้านล่าง

คือสนธิสัญญาระหว่างประเทศฉบับหลักที่ครอบคลุมถึงการเคลื่อนย้ายข้ามเขตแดนของของเสียอันตรายและของเสียอื่นๆ องค์ประกอบสำคัญของอนุสัญญาบาเซล

รวมถึงการทำให้การขนย้ายของเสียอันตรายและของเสียอื่นๆโดยผิดกฎหมายถือเป็นอาชญากรรม

รวมทั้งข้อกำหนดที่จะให้ใช้ขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อควบคุมด้วยการยินยอมโดยได้รับข้อมูลล่วงหน้า (Prior Informed Consent) สำหรับการเคลื่อนย้ายของเสียข้ามเขตแดนซึ่งควบคุมโดยอนุสัญญาบาเซล

สิทธิของภาคีที่จะจำกัด/ห้ามการนำเข้าและส่งออกของเสียอันตรายหรือของเสียอื่นๆเพื่อจำกัด

สิทธิของภาคีที่จะกำหนดประเภทของของเสียออกเหนือไปจากของเสียที่อยู่ภายใต้การควบคุมของอนุสัญญาบาเซลในฐานะที่เป็นของเสียอันตรายตามกฎหมายระดับชาติ

ถึงแม้บทบัญญัติของอนุสัญญาบาเซลเกี่ยวกับคำจำกัดความและการแยกประเภทของเสียนั้นจะเป็นเชิงวิชาการอย่างมาก แต่ขั้นตอนดำเนินงานนั้นชัดเจนในส่วนของความยินยอมโดยได้รับข้อมูลล่วงหน้า

นอกจากนี้ อนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน พ.ศ. 2544 (Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants 2001) ([อนุสัญญาสตอกโฮล์ม](#))

อนุสัญญาออตเตอร์ดัมว่าด้วยกระบวนการแจ้งข้อมูลสารเคมีล่วงหน้าสำหรับสารเคมีอันตรายและสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชและสัตว์บางชนิดในการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2531 (Rotterdam Conventions on the Prior Informed Consent Procedure for Certain Hazardous Chemicals and Pesticides in International Trade 1988)

([อนุสัญญาออตเตอร์ดัม](#)) อนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท พ.ศ. 2560 (Minamata Convention on Mercury 2017)

([อนุสัญญามินามาตะ](#)) และพิธีสารมอนทรีออลว่าด้วยสารทำลายชั้นบรรยากาศโอโซน พ.ศ. 2530 (Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer 1987) ([พิธีสารมอนทรีออล](#))

อาจเกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีต่อของเสียที่ผิดกฎหมายบางชนิด ทั้งนี้

ได้มีการพัฒนาเอกสารแนวปฏิบัติและเครื่องมือในการดำเนินการตามกฎหมายระเบียบ เช่น :

- [คู่มือปฏิบัติงานในการดำเนินคดีการขนย้ายของเสียอันตรายหรือของเสียอื่นๆโดยผิดกฎหมาย](#)
[ซึ่งพัฒนาโดยเลขาธิการแห่งอนุสัญญาบาเซล พ.ศ. 2555](#)
- [คู่มือบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมการขนส่งผิดกฎหมายซึ่งสารเคมีและของเสีย](#) –
สำหรับเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายในเอเชีย พ.ศ. 2558 พัฒนาขึ้นโดย UNEP
เพื่อเครือข่ายการบังคับใช้กฎหมายระดับภูมิภาคสำหรับสารเคมีและของเสีย
- [คู่มือการฝึกอบรม](#) หลายฉบับ เพื่อช่วยเจ้าหน้าที่ศุลกากรและเจ้าหน้าที่สืบสวน
พัฒนาขึ้นโดยเลขาธิการอนุสัญญาบาเซล

อนุสัญญาระหว่างประเทศแต่ละฉบับจะต้องถูกนำไปรวมไว้ในกฎหมายระดับชาติ
และกฎหมายระดับชาตินี้เองที่จะควบคุมคำจำกัดความของของเสีย ความผิดต่างๆที่อาจมีการดำเนินคดี
และประเภทของการดำเนินคดี - การปกครอง แฝง หรืออาญา ซึ่งอาจดำเนินการโดยหน่วยงานผู้มีอำนาจ
ท่านสามารถเข้าถึงกฎหมายด้านของเสียที่เกี่ยวข้องทั่วโลกได้อย่างง่ายดายผ่าน [เว็บไซต์](#) ของอนุสัญญาบาเซล

อนุสัญญาบาเซล

ส่วนนี้

จะสรุปอนุสัญญาบาเซลและข้อกำหนดตามกฎหมายที่จำเป็นสำหรับการเคลื่อนย้ายข้ามเขตแดนของของเสียอันตรายและ
ของเสียอื่นๆโดยสอดคล้องกับอนุสัญญาฉบับนี้

ข้อแก้ไขจำนวนหนึ่งในอนุสัญญาบาเซล ซึ่งได้รับการรับรองจากภาคี
ส่งผลให้มีการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามเขตแดนของของเสียอันตรายและของเสียอื่นๆได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 ได้มีการบังคับใช้ภาคแก้ไขของอนุสัญญาบาเซลเพื่อห้ามการส่งออกของเสีย (Ban
Amendment) หลังจากที่ได้ให้สัตยาบันโดยโครเอเชีย “ภาคแก้ไขเพื่อห้ามการส่งออก” นี้ กำหนดว่าห้ามภาคีแต่ละฝ่าย
(ซึ่งรวมไว้ในภาคผนวกที่ 7 ที่ได้เสนอขึ้นใหม่ ภาคีและรัฐอื่นๆซึ่งเป็นสมาชิกของ OECD, EC, ลิกเคนสไตน์ เคลื่อนย้ายข้าม
เขตแดนไปยังรัฐที่มีได้รวมไว้ในภาคผนวกที่ 7)

ซึ่งของเสียอันตรายที่ครอบคลุมไว้ภายใต้อนุสัญญาฉบับนี้โดยมุ่งที่จะให้มีการกำจัดในขั้นสุดท้าย
และการเคลื่อนย้ายข้ามเขตแดนทั้งปวงไปยังรัฐที่ไม่ได้รวมไว้ในภาคผนวกที่ 7
สำหรับของเสียอันตรายที่ครอบคลุมไว้ในย่อหน้าที่ 1 (ก) ของข้อ 1 ของอนุสัญญาฉบับนี้
ซึ่งกำหนดให้ปฏิบัติการเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ (reuse) แปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ (recycle) หรือเรียกกลับมาใช้ใหม่
(recovery) (Basel Convention, 2019)

นอกจากนี้ ใน พ.ศ. 2562 ภาควิชาได้รับรองข้อแก้ไขเพื่ออธิบายขอบเขตประเภทของของเสียที่เป็นพลาสติก ภายใต้ขอบเขตของอนุสัญญาบาเซลและต้องปฏิบัติตามกระบวนการควบคุม

ตารางต่อไปนี้เป็นสรุปคำจำกัดความของของเสียในอนุสัญญาบาเซล

เขตอำนาจของแต่ละประเทศจะต้องนำอนุสัญญานี้ไปปฏิบัติภายใต้กฎหมายแห่งชาติ

จึงจำเป็นที่เจ้าพนักงานอัยการและเจ้าหน้าที่สืบสวนจะต้องตระหนักถึงคำจำกัดความระดับชาติโดยเฉพาะนี้

ใช้ของเสียหรือไม่? คำจำกัดความของคำว่าของเสีย ภายใต้อนุสัญญาบาเซล

อนุสัญญานี้ ได้ให้คำจำกัดความว่า “ของเสีย” คือสารหรือวัตถุซึ่งถูกกำจัดหรือเจตนาจะกำจัดหรือต้องกำจัด โดยบทบัญญัติของกฎหมายแห่งชาติ (ข้อ 2 ย่อหน้าที่ 1) บทบัญญัตินี้ ใช้กับสิ่งที่รู้กันว่าเป็นของเสีย “อันตราย” และของเสีย “อื่นๆ” สิ่งที่น่าสนใจในอนุสัญญานี้ว่าเป็นของเสียอันตราย โดยสอดคล้องกับคำจำกัดความข้างต้น ได้ระบุไว้ในย่อหน้าที่ 1 ของข้อ 1 ของอนุสัญญานี้ ซึ่งบัญญัติไว้ว่าเป็น:

(ก) ของเสียที่อยู่ในประเภทใดก็ตามที่รวมไว้ในภาคผนวกที่ 1 ของอนุสัญญานี้ นอกเสียจากว่าไม่ได้มีลักษณะที่ระบุไว้ในภาคผนวกที่ 3 และ

(ข) ของเสียที่ไม่ได้ครอบคลุมไว้ในย่อหน้า (ก) แต่ได้รับคำจำกัดความว่า หรือได้รับการพิจารณาว่าเป็นของเสียอันตรายตามกฎหมายภายในประเทศของผู้ส่งออก นำเข้า หรือทางผ่าน ภาคผนวกที่ 8 ของอนุสัญญาบาเซล (รายชื่อ ก) อธิบายถึงของเสียที่เป็นอันตราย

ย่อหน้าที่ 1 ของอนุสัญญานี้ (ข) ของอนุสัญญานี้ คืออีกตัวอย่างหนึ่งของทางเลือกที่ได้แสดงให้เห็นแก่ภาคีเพื่อขยายขอบเขตในการใช้ออนุสัญญานี้กับของเสียซึ่งได้รับคำจำกัดความว่าเป็น “อันตราย” ภายใต้กฎหมายแห่งชาติ เช่นเดียวกับในกรณีของข้อจำกัดด้านการนำเข้า ข้อกำหนดเฉพาะภายในประเทศจะต้องได้รับการสื่อสารต่อทุกส่วน โดยผ่านเลขาธิการ โดยสอดคล้องกับข้อ 3 ของอนุสัญญานี้ และควรจะต้องได้รับการสื่อสารไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในระดับชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หน่วยงานผู้มีอำนาจและหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย

เนื่องจากหน่วยงานเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อขอบเขตการใช้พันธกรณีของสนธิสัญญานี้

ท่านสามารถดูรายการคำจำกัดความระดับชาติของของเสียอันตรายที่ได้แจ้งผ่านเลขาธิการไว้ในทางออนไลน์

ของเสียประเภทที่สองที่ได้ครอบคลุมไว้ภายใต้อนุสัญญาฉบับนี้ ได้แก่ “ของเสียอื่นๆ” ได้รับคำจำกัดความไว้ในภาคผนวกที่ 2 ของอนุสัญญาฉบับนี้ และรวมถึงของเสียในครัวเรือนและเศษซากที่เกิดจากการเผาของเสียในครัวเรือน

ภาคผนวกที่ 9 (รายการ ข) ได้ให้รายชื่อของเสียที่ไม่ใช่ของเสียซึ่งครอบคลุมไว้ในข้อ 1 (ก) ของอนุสัญญาบาเซล นอกเสียจากว่าจะมีส่วนประกอบของวัสดุในภาคผนวกที่ 1

ถึงระดับที่จะทำให้ของเสียนั้นแสดงลักษณะที่ปรากฏในภาคผนวกที่ 3

ของเสียที่ไม่ได้ครอบคลุมโดยอนุสัญญาฉบับนี้

ข้อ 1 ยังได้บัญญัติว่า ของเสียต่อไปนี้ไม่ได้ครอบคลุมโดยอนุสัญญาฉบับนี้ :

(ก) ของเสียซึ่งเป็นผลมาจากการเป็นวัตถุดิบมันตรังสี ที่อยู่ภายใต้ระบบการควบคุมระบบอื่น รวมทั้งตราสารระหว่างประเทศที่ใช้บังคับเฉพาะกับวัสดุกัมมันตรังสี

(ข) ของเสียซึ่งเกิดขึ้นจากการปฏิบัติการตามปกติของเรือ การระบายทิ้งของเสียดังกล่าว ซึ่งอยู่ในบังคับโดยตราสารระหว่างประเทศฉบับอื่น

ภาคผนวกของอนุสัญญาบาเซล:

- ภาคผนวก 1 ให้รายชื่อประเภทของของเสียที่จะต้องควบคุม
- ภาคผนวก 2 คือประเภทของของเสียที่จำเป็นต้องพิจารณาเป็นพิเศษ
- ภาคผนวก 3 ประกอบด้วยบัญชีรายชื่อลักษณะที่เป็นอันตราย เช่น ระเบิด กัดกร่อน เป็นพิษ หรือติดไฟได้
- ภาคผนวก 4 เกี่ยวกับการดำเนินการกำจัด
- ภาคผนวก 5 แสดงรายการข้อมูลที่กำหนดให้ระบุไว้ในใบแจ้ง (ส่วน ก) และในใบกำกับการเคลื่อนย้าย (ส่วน ข)
- ภาคผนวก 6 การอนุญาตโถงการ และภาคผนวก 7 ยังไม่มีผลบังคับใช้
- ในภาคผนวก 7 จะมีบัญชีรายชื่อภาคซึ่งตกลงที่จะห้ามการเคลื่อนย้ายข้ามเขตแดนทั้งหมดของของเสียอันตราย ซึ่งกำหนดให้มีการดำเนินการกำจัดครั้งสุดท้ายจากรัฐที่เป็นสมาชิกขององค์การพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (OECD) และรัฐที่ไม่ใช่สมาชิกของ OECD (ภายใต้ภาคแก้ไขเพื่อห้ามการส่งออก)
- ภาคผนวก 8 (รายชื่อ ก) แสดงรายการของเสียซึ่งมีลักษณะเป็นอันตรายภายใต้ข้อ 1 ย่อหน้า 1 (ก)
- ภาคผนวก 9 (รายการ ข) แสดงรายการของเสียซึ่งไม่ใช่ของเสียที่ครอบคลุมภายใต้ข้อ 1 (ก)

ของอนุสัญญาบาเซล นอกเสียจากว่าจะมีส่วนประกอบของวัสดุในภาคผนวก 1 ถึงระดับที่ทำให้แสดงลักษณะของภาคผนวก

ที่มา:
เลขที่อนุสัญญาบาเซลและ UNEP (พ.ศ. 2555) อนุสัญญาบาเซล : คู่มือปฏิบัติในการดำเนินคดีต่ออาชญากรรมย้ายผิดกฎหมายของของเสียอันตรายและของเสียอื่นๆ UN Environment, The Basel Convention, 2018. http://www.basel.int/Portals/4/download.aspx?d=UNEP-CHW-IMPL-CONVTEXT.English.pdf

ที่ประชุมของภาคีในอนุสัญญาบาเซล ได้พัฒนา [แนวปฏิบัติเชิงวิชาการ](#) หลายฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง [แนวปฏิบัติเชิงวิชาการว่าด้วยของเสียอิเล็กทรอนิกส์](#) รวมทั้ง [อภิธานศัพท์](#) เพื่ออธิบายถึงคำศัพท์ที่ใช้ในอนุสัญญานี้

1.2 ความยินยอมโดยได้รับข้อมูลล่วงหน้า ภายใต้อนุสัญญาบาเซล

หากปราศจากความยินยอมโดยได้รับข้อมูลล่วงหน้าของประเทศผู้นำเข้าและทางผ่านแล้ว

ไม่ควรอนุญาตให้มีการส่งออกภายใต้อนุสัญญาบาเซลหากเป็นไปได้ ดังที่จะได้อธิบายต่อไปนี้

ของเสียทั้งหมดที่อยู่ภายใต้อนุสัญญาบาเซล ควรจะต้องประกอบด้วยเอกสารสำหรับการเคลื่อนย้ายของเสีย
 ซึ่งระบุว่าได้มีการให้ความยินยอมสำหรับการเคลื่อนย้ายข้ามเขตแดนของของเสียนั้น

และของเสียนั้นเป็นดังที่ได้อธิบายไว้ในเอกสารที่มาพร้อมกับตู้สินค้า หากไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดได้
 หมายความว่า ของเสียนั้นจะตกอยู่ภายใต้คำจำกัดความของคำว่า “การขนย้ายที่ผิดกฎหมาย” (โปรดดูด้านล่าง)

อนุสัญญาบาเซลประกอบด้วยขั้นตอนดำเนินการสำหรับการให้ความยินยอมโดยได้รับข้อมูลล่วงหน้า (Prior Informed Consent (PIC)) โดยละเอียด

พร้อมทั้งข้อกำหนดที่เข้มงวดสำหรับการเคลื่อนย้ายข้ามเขตแดนของของเสียอันตรายและของเสียอื่นๆ

ขั้นตอนการดำเนินงานนี้ถือเป็นหัวใจของระบบควบคุมในอนุสัญญาบาเซลและอยู่บนพื้นฐานของขั้นตอนสำคัญสี่ประการ ดังนี้

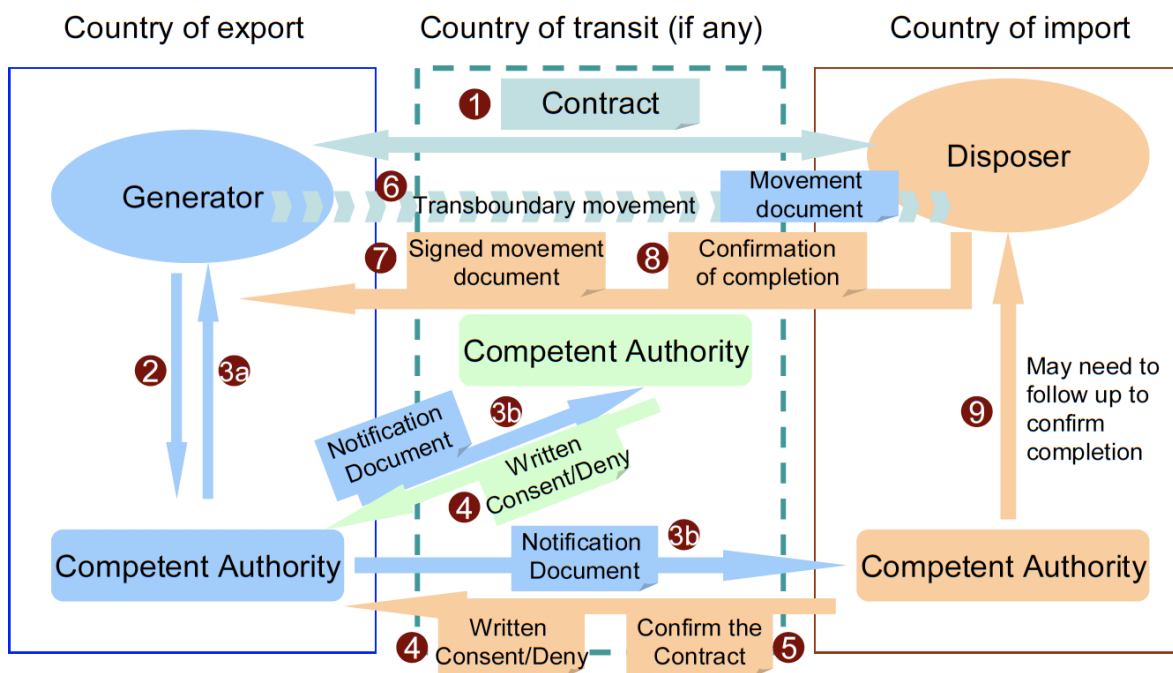
- (1) การแจ้ง
- (2) การให้ความยินยอมและออกเอกสารการเคลื่อนย้าย
- (3) การเคลื่อนย้ายข้ามเขตแดน และ

(4) การยื่นยันถึงการกำจัด

ประเด็นสำคัญที่ต้องจำคือ วิธีดำเนินการ PIC จะต้องเกิดขึ้นก่อนที่จะมีการขนส่งของเสีย หน่วยงานผู้มิอำนาจของประเทศผู้นำเข้าจะต้องให้คำยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรถึงการขนส่งของเสียก่อนที่จะมีการส่งออก ส่วนวิธีใช้บทบัญญัติเหล่านี้ จะขึ้นอยู่กับกฎหมายของประเทศผู้นำเข้า

The Prior Informed Consent Procedure

ภาพ 1 ขั้นตอนการดำเนินงานในการให้ความยินยอมโดยได้รับข้อมูลล่วงหน้า (UNEP, 2015)

ข้อสังเกต: ตัวเลขและทิศทางของลูกศรระบุถึงลำดับของขั้นตอนที่เหมาะสมในการปฏิบัติตาม

1.3 คำจำกัดความของคำว่า การขนส่งที่ผิดกฎหมาย

คำจำกัดความในอนุสัญญาของคำว่า “การขนส่งที่ผิดกฎหมาย (Illegal Traffic)”
 เพื่อความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญานี้ การเคลื่อนย้ายข้ามเขตแดนของของเสียอันตรายหรือของเสียอื่น

<p>(ก) โดยปราศจากการจ้างบทบัญญัติของอนุสัญญาฉบับนี้ไปยังรัฐที่เกี่ยวข้องทั้งปวง หรือ</p> <p>(ข) โดยปราศจากความยินยอมตามบทบัญญัติของอนุสัญญาฉบับนี้ของรัฐที่เกี่ยวข้อง หรือ</p> <p>(ค) ด้วยการยินยอมจากรัฐที่เกี่ยวข้องที่ได้มาโดยการปลอมแปลง การสำแดงเท็จ หรือกลั่นแกล้ง หรือ</p> <p>(ง) ที่ไม่สอดคล้องในสาระสำคัญกับเอกสารอื่นๆ หรือ</p> <p>(จ) ซึ่งเป็นผลให้มีการกำจัดของเสียอันตรายหรือของเสียอื่นอย่างจงใจ (เช่น การถ่ายทิ้ง)</p> <p>โดยขัดต่ออนุสัญญาฉบับนี้และหลักกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไป ให้ถือว่าการขนย้ายที่ผิดกฎหมาย</p> <p>ย่อหน้าย่อย (ก)-(ง) ครอบคลุมเงื่อนไขที่ประกอบเป็นการละเมิดขั้นตอนการดำเนินงานในการแจ้ง</p> <p>ในขณะที่ย่อหน้าย่อย (จ)</p> <p>ครอบคลุมเงื่อนไขที่ประกอบกันเป็นการละเมิดมาตรฐานที่คาดหวังไว้สำหรับการกำจัดของเสียและข้อกำหนดของการจั</p> <p>ดการที่สมเหตุสมผลด้านสิ่งแวดล้อม</p> <p>บาเซล (พ.ศ. 2555)</p>	
---	--

ที่ประชุมของภาคีได้พัฒนา**แนวปฏิบัติ**

ด้วยมุมมองที่จะบรรลุซึ่งวัตถุประสงค์ในการป้องกันและต่อต้านการขนย้ายที่ผิดกฎหมาย

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงานในการนำกลับ

ในกรณีของการขนย้ายที่ผิดกฎหมาย

บทบัญญัติของอนุสัญญาบาเซลกำหนดให้รัฐผู้ส่งออกต้องรับประกันว่าของเสียที่เป็นปัญหานั้นจะถูกนำกลับโดยผู้ส่งออก หรือผู้ก่อกำเนิด หรือด้วยตนเองถ้าจำเป็น ไปยังรัฐที่ส่งออกภายใน 30 วัน นับตั้งแต่เวลาที่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการขนส่งที่ผิดกฎหมายนี้ หรือภายในระยะเวลาอื่นตามที่รัฐที่เกี่ยวข้องอาจตกลง เมื่อการดำเนินการขนส่งที่ผิดกฎหมายนั้นเป็นผลเนื่องมาจากการกระทำในส่วนของผู้ส่งออกหรือผู้ก่อกำเนิด อย่างไรก็ตาม ประสบการณ์ที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าอาจเกิดความซับซ้อนขึ้นได้ เช่น ความเป็นเจ้าของของเสียนั้น

ในกรณีที่เกิดข้อพิพาทระหว่างภาคีเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของตามกฎหมายของของเสีย

เวลาที่ต้องใช้เพื่อแก้ไขข้อขัดแย้งอาจยาวนาน จึงทำให้การส่งของเสียกลับตามที่กำหนดในอนุสัญญาบาเซลล่าช้าไปได้

กฎหมายแห่งชาติของบางประเทศ

กำหนดให้มีการตัดสินความผิดให้เสร็จก่อนที่จะดำเนินการต่อไปเพื่อนำของเสียที่ส่งอย่างผิดกฎหมายนั้นกลับเข้าประเทศ
อีกครั้ง ในกรณีเช่นนั้น

ถ้าบริษัทที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งที่ผิดกฎหมายนั้นไม่เต็มใจตกลงที่จะนำของเสียกลับเข้าประเทศอีกครั้ง
เวลาที่ใช้เพื่อแก้ปัญหาจากการขนส่งที่ผิดกฎหมายมีแนวโน้มที่จะนานขึ้น

เนื่องจากความยากลำบากเหล่านี้เมื่อมีการระงับการขนส่งที่ผิดกฎหมายของของเสียอันตราย
ประเทศผู้นำเข้ามีพันธะที่จะใช้มาตรการในการจัดการเพื่อส่งของเสียกลับไปยังประเทศผู้ส่งออก

เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งของเสียกลับตั้งแต่ระยะต้นโดยสอดคล้องกับข้อกำหนดของอนุสัญญาบาเซล

ควรถือว่าความร่วมมือและการประสานงานกันอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐผู้นำเข้ากับรัฐที่เกี่ยวข้องอื่นๆควรมีความสำคัญสูงสุด

1.5 กรอบด้านกฎหมายระหว่างประเทศ

เมื่อต้องมีการดำเนินคดีในศาลระดับชาติ

กรอบด้านกฎหมายแห่งชาติจะชี้แนวทางที่อัยการและหน่วยงานอื่นๆจะต้องปฏิบัติตาม ในยุโรป
มีกรอบทางกฎหมายอย่างครบวงจร รวมทั้งคำสั่งและกฎระเบียบของสหภาพยุโรป

เช่นเดียวกับกับกรอบทางกฎหมายระดับชาติ (โปรดดู ภาคผนวก 3) ในเอเชีย

กรอบทางกฎหมายแห่งชาติได้ให้พื้นฐานในการสืบสวนและบ่งชี้ความผิด (โปรดดูภาคผนวก 4)

แต่ไม่มีกรอบที่ใช้ปกครองใดๆของอาเซียน (ASEAN) ที่คล้ายกับยุโรป ดังนั้น

เจ้าหน้าที่สืบสวนและอัยการจึงจำเป็นต้องยึดคำจำกัดความระดับชาติของคำว่า “ของเสีย”

และกรอบระดับชาติต่างๆในการที่จะห้ามหรือจำกัดการขนส่ง การเก็บ การจัดการ

และการกำจัดของเสียและผลิตภัณฑ์จากของเสีย

บทที่ 2 นโยบายในการบังคับใช้กฎหมายและการพิจารณาคดี

2.1 นโยบายในการบังคับใช้กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม

กรอบทางกฎหมายของอาชญากรรมเกี่ยวกับของเสียในสิ่งแวดล้อมอาจบังคับใช้ได้ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ผ่านการดำเนินคดีทางการปกครอง แพ่ง หรืออาญา อาจมีทางเลือกที่หลากหลาย โดยขึ้นอยู่กับลักษณะและความรุนแรงของการละเมิดนั้น ยิ่งไปกว่านั้น เขตอำนาจต่างๆอาจดำเนินการตามกฎหมายหลักนิติศาสตร์ วิธีการปฏิบัติและกระบวนการของตนเอง (UNEP “คู่มือปฏิบัติงาน”, 2012, p.26)¹ แต่ไม่ว่าหน่วยงานเฉพาะใดที่รับผิดชอบในการเตรียมคดี จำเป็นต้องดำเนินกิจกรรมที่คล้ายกันในการเก็บรวบรวม ตรวจสอบและนำเสนอพยานหลักฐานที่มีคุณภาพและเนื้อหาที่เพียงพอในการดำเนินคดี

หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายควรพัฒนานโยบายที่ครอบคลุมซึ่งจะช่วยหน่วยงานดำเนินคดีและสืบสวนในการตัดสินใจว่าใครควรจะถูกดำเนินคดีและสำหรับความผิดข้อใด

การปรึกษาหารือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นจำเป็นที่จะช่วยให้เกิดกลยุทธ์ที่สอดคล้องสูงสุดสำหรับคดีอาญาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

การบังคับใช้กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมและนโยบายในการปฏิบัติตามกฎระเบียบนั้นควรสรุปแนวทางโดยทั่วไปของหน่วยงานที่มีต่อการปฏิบัติตามกฎระเบียบและการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาด้านของเสีย โดยควรจัดทำรายการโดยละเอียดของกฎหมายแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง

และให้รายละเอียดถึงบทบาทและความรับผิดชอบของหน่วยงานดำเนินคดีและหน่วยงานสืบสวนอื่นๆ

เพื่อทำหน้าที่เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพที่จะให้แนวทางแก่การตัดสินใจของหน่วยงานดำเนินคดีเพื่อรับประกันว่ากิจกรรมและการกระทำด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบจะเสมอต้นเสมอปลาย เป็นธรรมและเชื่อถือได้

นอกจากนี้ ในเขตอำนาจส่วนใหญ่

หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานดำเนินคดีนั้นจะรับผิดชอบในการควบคุมกิจกรรมต่างๆที่หลากหลาย

และตรวจติดตามการปฏิบัติตามกำหนดและตราสารตามรัฐธรรมนูญซึ่งครอบคลุมการปล่อยก๊าซคาร์บอนได้อีกไซโตในอ

¹ การบังคับใช้ของเสียอันตรายในประเทศหนึ่ง อาจไม่จำเป็นต้องเป็นพื้นฐานสำหรับการบังคับใช้กฎหมายในอีกประเทศหนึ่ง ถึงแม้ในกรณีที่มีการตกลงโดยทั่วไป

สิทธิของภาคีในการกำหนดของเสียที่ไม่ได้อยู่ภายใต้อนุสัญญาบาเซลให้เป็นของเสียอันตรายภายใต้กฎหมายแห่งชาติอาจทำให้การดำเนินคดีเป็นไปได้ยาก นี่จึงเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานในการแจ้งและการยินยอมในอนุสัญญาบาเซล

อากาศ เสียง ของเสีย คุณภาพของน้ำ การทำป่าไม้ สถานที่ปนเปื้อน สิ่งของอันตราย วัสดุอันตรายและยาปราบศัตรูพืช เนื่องจากหน้าที่ดังกล่าวมีขอบเขตที่กว้าง

จึงจำเป็นที่หน่วยงานผู้ใช้อำนาจเหล่านี้จะใช้อำนาจและดุลพินิจตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายอย่างเป็นธรรมและน่าเชื่อถือ หลักการต่อไปนี้ถูกนำมาใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติเพื่อบังคับใช้กฎหมาย:

- ปฏิบัติการเพื่อบังคับใช้กฎหมายจะเป็นไปตามสัดส่วนของความรุนแรงในการฝ่าฝืน
- การตัดสินใจเกี่ยวกับปฏิบัติการเพื่อบังคับใช้กฎหมายจะต้องเป็นกลาง โดยอยู่บนพื้นฐานของพยานหลักฐานที่มีอยู่และวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ของหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย

นโยบายในการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ดี

จะช่วยรับประกันว่าอัยการและหน่วยงานผู้ใช้อำนาจจะสามารถดำเนินการตามความคาดหวังของชุมชนและศาลที่ว่า อัยการจะปฏิบัติตนในลักษณะที่เป็นตัวอย่างของหลักการแห่งความยุติธรรม และอัยการจะใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน

การปฏิบัติด้านกฎระเบียบที่เข้มแข็งและเหมาะสมควรจะ :

- ตอบสนองต่อปัญหาและมีประสิทธิผล
- มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน
- เหมาะสมตามสัดส่วน
- มั่นคงและยุติธรรม
- มีข้อมูล
- เสมอต้นเสมอปลาย
- โปร่งใส
- มีจรรยาบรรณและรับผิดชอบ
- มีความร่วมมือกัน

ในเขตอำนาจหลายแห่ง

นโยบายในการปฏิบัติตามกฎระเบียบสำหรับอาชญากรรมด้านสิ่งแวดล้อมได้รับวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนเพื่อ :

- เป็นแนวทางกำหนดหน่วยงานในการปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายและการดำเนินคดี
- แจ้งให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทราบว่าแผนจะดำเนินการตามความรับผิดชอบด้านการบังคับใช้กฎหมายตามที่กำหนดไว้ได้อย่างไร รวมทั้งการใช้ดุลพินิจที่จะดำเนินคดี
- อธิบายว่าจะกำหนดตัวบุคคลที่ถูกกล่าวหาและปฏิบัติการบังคับใช้กฎหมายที่เหมาะสมได้อย่างไรในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดกฎหมายที่มีผู้กล่าวหา
- สรุปถึงปฏิบัติการบังคับใช้กฎหมายที่เป็นไปได้ที่ทางแผนสามารถกระทำได้
- ส่งเสริมวัฒนธรรมของการปฏิบัติในเชิงบวก ความน่าเชื่อถือ การปรึกษาหารือและความร่วมมือกับแผนก
- เสริมสร้างปฏิบัติการบังคับใช้กฎหมายที่เสมอดันเสมอปลาย เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมีการประสานงานกัน

2.2 การพิจารณาคดีสำหรับความผิด

การพิจารณาคดีสำหรับความผิดต่างๆจะถูกควบคุมโดยกฎหมายแห่งชาติซึ่งจัดการกับเรื่องอาชญากรรมด้านของเสียและกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและอาญาแห่งชาติ

แนวปฏิบัตินี้จึงได้รับการออกแบบมาเพื่อให้ความช่วยเหลือโดยทั่วไปในแนวทางพิจารณาคดีเพื่อดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับของเสีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของการขนส่งของเสียโดยผิดกฎหมาย

การพิจารณาคดีแบ่งเป็นสามประเภทกว้างๆ ได้แก่ คดีอาญา คดีแพ่ง และคดีปกครอง ถึงแม้ว่าคำจำกัดความนี้อาจแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ แต่โดยทั่วไปแล้ว

กฎหมายอาญาจะจัดการกับอาชญากรรมและการดำเนินคดีอาญา โดยความผิดมีตั้งแต่การละเมิดเพียงเล็กน้อย เช่น การไม่หยุดรถขณะไฟแดง ไปจนถึงความผิดจากการค้ายาเสพติดและการฆาตกรรม

ส่วนกฎหมายแพ่งคือกฎหมายที่ใช้ควบคุมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลธรรมดาหรือองค์กร

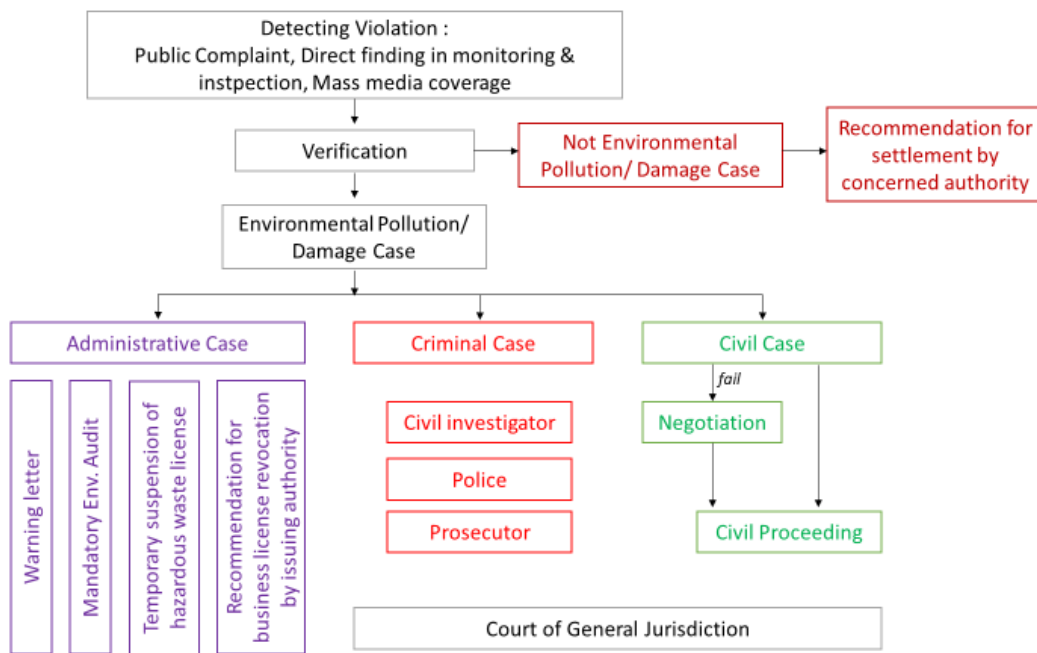
และกฎหมายปกครองคือกฎหมายเกี่ยวกับการใช้กฎระเบียบที่สร้างขึ้นและบังคับใช้โดยหน่วยงานรัฐบาล

เพื่อควบคุมความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับประชาชน (รัฐบาล พ.ศ. 2562) สำหรับกฎหมายเกี่ยวกับของเสีย อาจนำกฎหมายทั้งสามชนิดนี้มาใช้ได้ โดยขึ้นอยู่กับหลักกฎหมายระดับชาติ

มาตรการด้านการปกครอง

ถอนใบอนุญาต	ออกจดหมายเตือน	การลงโทษเป็นตัวเงิน	คำสั่งให้ลบสิ่ง	บทบัญญัติในการส่งคืน
การดำเนินคดีแพ่ง				
บทลงโทษเป็นตัวเงิน		การดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย		
การดำเนินคดีอาญา				
ปรับ		จำคุก	คำสั่งให้ชดใช้	

ตารางที่ 1 ภาพรวมของมาตรการด้านการปกครอง แพ่ง และอาญา

ภาพ 2: โครงร่างแนวทางบังคับใช้กฎหมายที่เป็นไปได้ (รายละเอียดของ UNEP-UNU)

การพิจารณาคดีอาญา

ภายใต้กฎหมายแห่งชาติ
หรือควรมีการดำเนินคดีอาญา

สามารถตัดสินใจได้ว่าควรจะใช้วิธีการทางแพ่งหรือปกครองเพื่อจัดการกับคดี
เพื่อตัดสินใจในเรื่องนี้

หน่วยงานผู้มีอำนาจอาจชี้แจงน้ำหนักถึงระดับความเสียหายเมื่อเทียบกับการกระทำที่ควรลงโทษและโอกาสอันสมเหตุสมผลที่จะประสบความสำเร็จในการดำเนินคดี ส่วนใดคดีระหว่างประเทศ

อาจพิจารณาด้วยว่าเขตอำนาจได้มีโอกาสดีที่สุดที่จะนำไปสู่การตัดสินลงโทษ ([อนุสัญญาบาเซลและ UNEP, พ.ศ. 2555](#))

เกณฑ์หนึ่งที่น่าสนใจมาใช้ในการเลือกของการพิจารณาคดี คือการตัดสินถึงความรุนแรงของความผิดนั้น

ในกรณีความผิดเกี่ยวกับของเสียนั้น

ความผิดเกี่ยวกับการจัดทำเอกสารมักดูเหมือนจะให้ผลกระทบเล็กน้อยหรือปานกลาง อย่างไรก็ตาม

ยังจะต้องพิจารณาว่าความผิดเกี่ยวกับการจัดทำเอกสารนั้นเกิดขึ้นอย่างเต็มใจหรือตั้งใจหรือไม่

และถ้าไม่มีการบ่งชี้ถึงความผิดนั้น ของเสียที่ผิดกฎหมายจะถูกกำจัดในสถานที่จัดการของเสียที่ได้รับอนุมัติ

หรือจะถูกถ่ายทิ้งโดยผิดกฎหมายและสร้างอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมต่อไปหรือไม่ (โปรดดูตารางที่ 1 ข้างต้น)

เกณฑ์ข้อที่สอง อาจเป็นการกระทำโดยทั่วไปของผู้กระทำความผิด และเกณฑ์ข้อหนึ่ง

อาจเป็นการตัดสินถึงความสามารถในการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิด

ความรุนแรง	ผลกระทบหรือความเสียหายต่อผลกระทบที่ร้ายแรง	ผลกระทบหรือความเสียหายต่อผลกระทบที่สำคัญ	ผลกระทบหรือความเสียหายต่อผลกระทบระดับปานกลาง	ผลกระทบหรือความเสียหายต่อผลกระทบเล็กน้อย	ผลกระทบหรือความเสียหายต่อผลกระทบระดับต่ำ	ผลกระทบหรือความเสียหายต่อผลกระทบที่สำคัญ
	-ผลกระทบที่ถาวรหรือมีโอกาสที่จะเกิดผลกระทบที่ถาวรแล้ในระยะเวลา - ผลกระทบหรือโอกาสที่จะเกิดผลกระทบอยู่ในวงกว้างหรือมีความรุนแรงมาก - เหตุการณ์นี้จะแพร่	- ส่งผลกระทบหรืออาจทำให้เกิดผลกระทบระยะกลางถึงระยะยาว - ผลกระทบหรือโอกาสที่จะส่งผลกระทบอยู่ในระดับกลางถึงในวงกว้างหรือเกิดความรุนแรงในระดับกลางจนถึงระดับสูง	- ส่งผลกระทบหรืออาจทำให้เกิดผลกระทบชั่วคราวถึงระยะกลาง - ผลกระทบอยู่ในระดับที่ท้องถิ่นถึงระดับกลาง หรือมีความรุนแรงตั้งแต่ระดับต่ำถึงระดับกลาง	- ส่งผลกระทบหรืออาจทำให้เกิดผลกระทบชั่วคราว - ผลกระทบหรือโอกาสที่จะเกิดผลกระทบอยู่ในระดับท้องถิ่นหรือมีความรุนแรงต่ำ - มีความกังวลต่อสาธารณะหรือมีผลกระทบต่อ	- ไม่มีผลกระทบหรือโอกาสที่จะเกิดผลกระทบ - ไม่สร้างความกังวลต่อสาธารณะหรือผลกระทบต่อความปลอดภัยของสาธารณะ - แม้ความผิดนี้มีลักษณะด้านการจัดการ	

	<p>ลายหรือทำให้เกิดความกังวลต่อสาธารณชนในระดับสูงหรือส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของสาธารณะ</p> <p>-</p> <p>แม้ความผิดนี้มีลักษณะด้านการจัดการ แต่ก็บั่นทอนแผนการทางกฎหมายหรือผู้กระทำความผิดให้ข้อมูลที่เป็นเท็จหรือทำให้เข้าใจผิด</p>	<p>มีความกังวลต่อสาธารณชนหรือมีผลกระทบต่อความปลอดภัยของสาธารณะในระดับสูง</p> <p>-</p> <p>แม้ความผิดนี้มีลักษณะด้านการจัดการ แต่ก็บั่นทอนแผนการทางกฎหมายหรือผู้กระทำความผิดบิดบังข้อมูลหรือหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบสำหรับค่าธรรมเนียมหรือหลีกเลี่ยงที่จะดำเนินการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความผิดนั้น</p>	<p>มีความกังวลต่อสาธารณชนหรือมีผลกระทบต่อความปลอดภัยของสาธารณะในระดับกลาง</p> <p>-</p> <p>แม้ความผิดนี้มีลักษณะด้านการจัดการ แต่ก็มีผลกระทบต่อแผนการทางกฎหมายหรือผู้กระทำความผิดเดินเลอไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านการบริหาร</p>	<p>ความปลอดภัยสาธารณะในระดับต่ำ</p> <p>-</p> <p>แม้ความผิดนี้มีลักษณะด้านการจัดการ แต่ก็ไม่มีผลกระทบต่อแผนการทางกฎหมายหรือมีลักษณะที่เกิดขึ้นอย่างไม่ตั้งใจ</p>	<p>แต่ก็ไม่อาจป้องกันได้</p>
--	---	---	---	---	------------------------------

ตาราง 2: เกณฑ์เพื่อพิจารณาในการตัดสินความรุนแรงของความผิด

การพิจารณาคดีปกครอง

การลงโทษด้านการปกครอง ซึ่งหน่วยงานผู้มีอำนาจใช้กันโดยทั่วไปและอย่างกว้างขวางนั้น อาจนำมาใช้ได้กับคดีซึ่งผู้ปฏิบัติการ บริษัท หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายข้ามเขตแดนนั้นบกพร่องในการดำเนินการตามกระบวนการเคลื่อนย้ายหรือแจ้งตามที่กำหนด โดยอาจใช้วิธีโต้ตอบได้หลายอย่าง รวมทั้งการแจ้งให้กระทำการ (หรือหยุดกระทำ) ตามที่กำหนดและบทลงโทษโดยที่ไม่ต้องฟังศาลและให้เหมาะกับระดับของการกระทำความผิด (ปริมาณของเสีย ความเป็นอันตรายและการขาดคำอธิบายที่ถูกต้อง เป็นต้น [อนุสัญญาบาเซลและ UNEP, พ.ศ. 2555](#))

การมีระบบลงโทษทางการปกครองนั้นจึงมีความสำคัญ การลงโทษทางการปกครอง อาจใช้ได้กรณีที่หากไม่ได้นำมาใช้แล้ว คดีนี้อาจถูกปล่อยไปโดยไม่มีการเยียวยาอย่างเป็นทางการเลย ขั้นตอนการดำเนินงานในการกำหนดค่าปรับทางการปกครองและหน่วยงานผู้มีอำนาจนั้นจะแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ เช่นเดียวกันกับความสัมพันธ์ต่อกฎหมายอาญา อย่างไรก็ตาม ในระบบกฎหมายส่วนใหญ่ เกณฑ์ของข้อพิสูจน์และต้นทุนในการกำหนดค่าปรับทางการปกครองนั้นต่ำกว่าในการดำเนินคดีอาญา ดังนั้น จึงอาจแนะนำให้ใช้ค่าปรับทางการปกครองในกรณีความผิดเล็กน้อย แต่วิธีนี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือที่ได้ผลโดยทั่วไป

ไม่ควรจัดการอาชญากรรมทางสิ่งแวดล้อมที่ร้ายแรงโดยใช้ค่าปรับทางการปกครองในระดับต่ำ การหลีกเลี่ยงประเด็นนี้ทำได้หลายแนวทาง รูปแบบหนึ่งคือการระบุไว้ในกฎหมายว่าจะใช้วิธีปรับทางการปกครองได้กับความผิดชนิดใดบ้าง ความเป็นไปได้ก็อย่างหนึ่งคือ นโยบายการปฏิบัติตามกฎระเบียบของหน่วยงานผู้มีความสำคัญแก่ภัยการที่จะตัดสินใจเลือกในการดำเนินคดี ดังนั้น ภัยการจะเป็นผู้ตัดสินว่าควรจะมีการพิจารณาคดีในศาลอาญา หรือควรจะไปยังหน่วยงานการปกครองโดยมุ่งให้มีการกำหนดค่าปรับจากฝ่ายปกครอง

การดำเนินคดีแพ่ง

มาตรการทางแพ่งอาจนำมาใช้ได้กับการละเมิดซึ่งไม่เหมาะที่จะใช้การดำเนินคดีอาญา ความยืดหยุ่นของมาตรการทางแพ่งช่วยให้มีการปฏิบัติตามกฎระเบียบดีขึ้นโดยไม่ต้องเกี่ยวข้องกับข้อกำหนดทางกฎหมาย เนื่องจากใช้บทลงโทษได้เร็วกว่า ทั้งนี้อาจเหมาะสมตามสัดส่วนมากกว่าและประหยัดกว่า การที่จะนำมาตรการทางแพ่งมาใช้หรือไม่ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ และอาจเหมาะสมและมีประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนได้มากกว่า มาตรการทางแพ่งควรนำมาใช้โดยขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ และถ้าสามารถทำหน้าที่เป็นตัวยับยั้งการก่ออาชญากรรมได้อย่างเหมาะสม (อนุสัญญาบาเซลและ UNEP, พ.ศ. 2555)

นอกจากนี้ ยังอาจมีความเป็นไปได้ในการใช้มาตรการชดเชยผ่านกฎหมายภายในประเทศ ดังที่เห็นในข้อ 12 ของอนุสัญญานี้

(พิธีสารว่าด้วยความรับผิดชอบและการชดเชยความเสียหายอันเนื่องมาจากการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของของเสียอันตรายและการกำจัดยังไม่ได้ไม่บังคับใช้)

2.5 ทางเลือกในการพิจารณาคดี

ทางเลือกในการพิจารณาคดีอาจได้อิทธิพลจากปัจจัยต่างๆ

รวมทั้งความรุนแรงของความผิดและพยานหลักฐานที่มีอยู่เพื่อจะพิสูจน์ถึงการกระทำความผิดนั้น ในบางเขตอำนาจศาล การตัดสินใจที่จะเริ่มการพิจารณาคดีอาญานั้นโดยทั่วไปจะกระทำโดยรองผู้อำนวยการใหญ่ของหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม หรือในบางเขตอำนาจ อาจกระทำโดยสำนักงานอัยการ หรือในบางเขตอำนาจ ในที่สุดแล้ว จะต้องมีการดำเนินคดีอาญาไม่ว่าจะมีหรือไม่มีการใช้ดุลพินิจในระดับใดก็ตาม

การเริ่มต้นการพิจารณาคดีอาญา จะต้องใช้สองคำถามดังต่อไปนี้ :

- หลักฐานที่มีอยู่ได้ให้โอกาสอันสมเหตุสมผลเพื่อจะสามารถตัดสินคดีได้สำเร็จหรือไม่ และ
- หากเป็นเช่นนั้น การใช้ดุลพินิจเพื่อเริ่มดำเนินคดีจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือไม่

การตัดสินใจถึงโอกาสในความสำเร็จของการดำเนินคดีที่เสนอไว้จะพิจารณาว่า:

- หลักฐานที่มีอยู่สามารถพิสูจน์องค์ประกอบแต่ละข้อของความผิดนั้นโดยเหนือความสงสัยที่สมเหตุสมผลหรือไม่
- การยอมรับได้ของพยานหลักฐาน
- ความเชื่อถือได้ของพยานที่มีอยู่
- การมีอยู่หรือความแข็งแกร่งของพยานหลักฐานผู้เชี่ยวชาญที่จำเป็นเพื่อพิสูจน์ความผิด และ
- ความผิดใดที่ผู้ถูกกล่าวหาได้รับรู้อย่างชัดเจน

ผลประโยชน์ของประชาชนอาจรวมถึงเหตุผลที่ระบุไว้หลายประการ แต่ในกรณีของอาชญากรรมเกี่ยวกับของเสียนั้น

เหตุผลสำคัญประการหนึ่งคือความร้ายแรงของความผิด

รวมทั้งผลกระทบหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากความผิดที่ถูกกล่าวหา

อาชญากรรมเกี่ยวกับของเสียนั้นตามลักษณะของตัวมันเองแล้วอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของมนุษย์ได้

บทที่ 3 การสืบสวนและการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน

3.1 การสืบสวน

ถ้ามีการละเมิดกฎหมายแล้ว จะต้องตัดสินใจขั้นแรกในการสืบสวน ในบริบทของการขนส่งของเสีย การตัดสินใจนี้มักจะเกิดขึ้นในจุดที่ส่งออกหรือนำเข้า ในเขตอำนาจศาลส่วนใหญ่ การขนส่งของเสียจำเป็นต้องได้รับอนุมัติและอนุญาตสำหรับของเสียบางกลุ่มและบางประเภท เพื่อที่จะนำมาจัดการแปรรูปเพื่อนำกลับไปใช้ใหม่ หรือกำจัด

ความผิดเกี่ยวกับการจัดทำเอกสารนั้นน่าจะเป็นความผิดชนิดที่บ่งชี้ได้ง่ายที่สุด ในความผิดประเภทนี้ อาชญากรรมหลบเลี่ยงมาตรการซึ่งมุ่งที่จะคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ความผิดเหล่านี้ได้แก่ในกรณีที่เกิดข้อผิดพลาด ไม่ว่าจะโดยละเลยหรือเป็นความผิดพลาดหรือการฉ้อฉลอย่างจงใจ ในคำอธิบายของฝ่ายต่างๆที่มีส่วนเกี่ยวข้องในธุรกรรมเกี่ยวกับของเสีย คำอธิบายหรือปริมาณของของเสีย หรือหน่วยงานทางกฎหมายของสถานที่จัดการของเสีย เรื่องราวทุกอย่างเหล่านี้จำเป็นต้องเปิดเผยในบทบัญญัติที่ด้วยความยินยอมโดยได้รับข้อมูลล่วงหน้าภายใต้อนุสัญญาบาเซล และหากมีข้อใดเป็นเท็จหรือทำให้เข้าใจผิด จะถือเป็นความผิดภายใต้กฎหมายแห่งชาติ

การขนส่งและการจัดการของเสีย² จำเป็นต้องได้รับการอนุญาตและอนุมัติอย่างถูกต้องตามกฎหมาย สิ่งเหล่านี้อาจเป็นความผิดด้านการจัดทำเอกสาร และยังอาจสร้างความผิดหลักเมื่อผู้ขนส่งหรือผู้จัดการของเสียที่ไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขนส่งหรือจัดการของเสีย นอกจากนี้ ฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องอาจเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มอาชญากรรมที่กระทำเป็นองค์กร ซึ่งเป็นโอกาสที่จะต้องใช้เครื่องมือในการสืบสวนที่สมบูรณยิ่งขึ้นและยังหมายความว่า ความผิดนี้อาจได้รับการปฏิบัติโดยถือว่ามี ความรุนแรงมากขึ้น

ความผิดชนิดสุดท้าย คือความผิดที่ทำให้เกิดอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม ความผิดเหล่านี้อาจเกิดขึ้นจากกิจกรรมที่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่เนื่องจากอุบัติเหตุ การละเลย หรือการกระทำอันจงใจ อาจนำไปสู่การหกกระจายหรือการกำจัดของเสียซึ่งอาจสร้างความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม เหตุการณ์เหล่านี้มักจะอยู่ภายใต้กฎหมายแห่งชาติหากเกิดขึ้นในเขตแดนของประเทศหรือเขตอำนาจของประเทศผู้รับของ

² อาจรวมถึงการเก็บ การบำบัดหรือการกำจัดของเสีย

เสีย

แต่ถ้าอันตรายเป็นสิ่งแวดล้อมนั้นเกิดขึ้นนอกชายฝั่ง

เหตุการณ์นี้อาจต้องอยู่ภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนของความผิดเกี่ยวกับการขนส่งของเสียผิดกฎหมาย

มีแนวโน้มว่าการบังคับใช้ความผิดครั้งแรกคือเวลาที่เจ้าหน้าที่ศุลกากรหรือหน่วยงานควบคุมชายแดนตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องซึ่งแนบมากับการขนส่งของเสีย

ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างศุลกากรและเจ้าหน้าที่สืบสวนและอัยการนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดความเป็นไปได้และความรุนแรงของความผิดที่อาจเกิดขึ้น

เมื่อเห็นได้ชัดว่าเอกสารประกอบด้วย หรือมีแนวโน้มว่าจะประกอบด้วยข้อผิดพลาด และจำเป็นต้องมีการสืบสวนต่อไป เจ้าหน้าที่ศุลกากรควรแจ้งกระทรวงที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานอัยการเพื่อตัดสินใจขั้นตอนต่อไปในการสืบสวน

ที่สำคัญคือเจ้าหน้าที่ศุลกากรจะต้องสามารถเข้าถึงข้อมูลส่วนหนึ่งเกี่ยวกับการขนส่งและจะต้องสามารถตรวจสอบสิ่งที่บรรจุในตู้สินค้าเพื่อตัดสินใจว่าควรดำเนินขั้นตอนต่อไปอย่างไร

การขนส่งของเสียโดยผิดกฎหมายมักจะตรวจพบจากการทบทวนข้อมูลที่อยู่ในใบแสดงการขนส่ง

ข้อมูลที่ได้รับจากหน่วยงานที่ร่วมมือกันมีประโยชน์ในการสร้างประวัติเพื่อมุ่งเป้าหมายไปที่ผู้ค้าของเสียผิดกฎหมาย เช่น บริษัทที่ก่อนหน้านี้มีส่วนเกี่ยวข้องในการขนส่งที่ผิดกฎหมายหรือที่เป็นปัญหาจะถูกมุ่งเป้าเพื่อตรวจสอบเช่นเดียวกับการขนส่งที่มีประวัติตั้งที่อธิบายไว้ข้างต้น

บ่อยครั้งที่จะมีการระบุถึงการขนส่งดังกล่าวด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานควบคุมต่างประเทศและจึงช่วยให้มีการตรวจสอบเพิ่มเติมได้อย่างมีประสิทธิภาพนอกเหนือจากการสุ่มตรวจ

การทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานผู้มีอำนาจของประเทศผู้ส่งออก

ประเทศผู้นำเข้าและประเทศทางผ่านนั้นมีความจำเป็นและอาจช่วยในการตรวจสอบ

ป้องกันและควบคุมการขนส่งของเสียอันตรายโดยผิดกฎหมาย

ทั้งนี้

ควรใช้การสื่อสารทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

รวมถึงข้อความทางอีเมล

ซึ่งอำนวยความสะดวกให้เกิดการทำงานร่วมกันได้อย่างรวดเร็ว ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2543 องค์การศุลกากรโลก

ได้เริ่มสร้างเครือข่ายเรียกว่า เครือข่ายการบังคับใช้กฎหมายศุลกากร (Customs Enforcement Network (CEN))

เป้าหมายของเครือข่ายนี้คือเพื่อเชื่อมโยงหน่วยงานบริหารศุลกากรทั้งหมดเพื่อจุดมุ่งหมายในการบังคับใช้กฎหมายและช่วย

ยให้หน่วยงานเหล่านั้นมีฐานข้อมูลและระบบอ้างอิงร่วมกัน หน่วยบริหารงานศุลกากรระดับชาติควรเชื่อมโยงกับ CEN

ผ่านจุดประสานงานระดับชาติของตน

ด้วยการใช้เครือข่าย

CEN

- ในบริบทของอุบัติเหตุหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานที่
- บนพื้นฐานของรายงานที่จัดทำให้แก่เจ้าหน้าที่หรือตำรวจ (IMPEL, พ.ศ. 2551)

กลยุทธ์ในการสืบสวน (Dotcom Waste Toolkit, พ.ศ. 2560) อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องของเสียประกอบด้วย :

- การป้องกันของเสีย (การแยกประเภท)
- การกำหนดปริมาณของเสีย
- การกำหนดการสอบกลับได้ (ฝ่ายที่รับผิดชอบ ต้นทางและปลายทาง)
- ตัดสินถึงกำไรหรือการลดต้นทุนที่ผิดกฎหมาย
- ตัดสินถึงความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมถ้าได้ปล่อยของเสียออกไป

3.2 การเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน

จะต้องจำไว้เสมอว่าขั้นตอนการดำเนินงานที่ถูกต้องในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน

การเก็บรวบรวมเอกสารและการสัมภาษณ์พยานนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินคดีภายใต้เขตอำนาจศาลที่เกี่ยวข้อง การรวบรวมพยานหลักฐานจะต้องกระทำโดยสอดคล้องกับกฎหมายระดับชาติ และอัยการจะมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ศุลกากรและหน่วยงานสืบสวนอื่นๆด้วยการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการและการรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับความผิดนี้ได้อย่างถูกต้อง

การรวบรวมพยานหลักฐานและการสืบสวนสำหรับคดีอาญาอาจกินเวลาและมีราคาแพง จึงจำเป็นต้องใช้อัยการเจ้าหน้าที่ศุลกากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องทำงานร่วมกันเพื่อตัดสินถึงประเภทและความรุนแรงของความผิดได้ตั้งแต่ในระยะแรก พยานหลักฐานอาจมีขอบเขตตั้งแต่การพิสูจน์ถึงอันตรายที่มีต่อสิ่งแวดล้อมไปจนถึงการพิสูจน์ว่าการขนส่งนั้นถูกจัดประเภทผิด (เช่นในคดีอื่นๆในการหลีกเลี่ยงมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมซึ่งอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นไปได้ แต่ยังไม่เกิดขึ้นจริง)

อัยการควรจะคุ้นเคยกับนโยบายการปฏิบัติตามกฎระเบียบสำหรับอาชญากรรมด้านสิ่งแวดล้อม

เพื่อที่หากความผิดนั้นเป็นความผิดเล็กน้อยโดยมีอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมในวงจำกัด

หรือมีการเยียวยาในทางการปกครองอย่างเหมาะสม ในกรณีเช่นนี้ อาจสมควรที่จะพิจารณาคดีที่ไม่ใช่คดีอาญา แต่ถ้าความผิดนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมอาชญากรรมที่กระทำเป็นองค์กร มีการดำเนินการอย่างกว้างขวาง

หรือกระทำอย่างจงใจ หรือมีโอกาที่จะสร้างอันตรายใหญ่หลวงต่อสิ่งแวดล้อม
ในกรณีเช่นนี้การดำเนินคดีอาญาจึงมีความเหมาะสม

การรวบรวมเอกสาร

เมื่อมีโอกาที่จะละเมิดกฎหมาย

ขั้นตอนดำเนินงานในการตรวจสอบจะเริ่มต้นด้วยการรวบรวมเอกสารทั้งหมดเกี่ยวกับการขนส่งหรือการสร้างของเสีย ซึ่งเกี่ยวข้องกับแผนการนำเข้า/ส่งออก เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ สถานที่ในการกำจัด และเอกสารอื่นๆที่อาจเป็นประโยชน์ (ข้อมูลที่บันทึกไว้เกี่ยวกับผู้ส่งออก ผู้ขนส่ง ผู้นำเข้า ฯลฯ) เอกสารเหล่านี้หลายส่วนอาจได้จากหน่วยงานศุลกากร และสามารถรวบรวมและตรวจสอบได้ตามกฎหมายโดยหน่วยงานผู้มีอำนาจ

ขั้นตอนต่อไปนี้ ได้อธิบายไว้ในคู่มือสืบสวนด้านนิติเวชศาสตร์สำหรับอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษ พ.ศ. 2557 ขององค์การตำรวจสากล (ฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2)

เพื่อเก็บรวบรวมเอกสารในกรณีที่เกิดการสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิด หรือในกรณีของความผิดที่ได้กล่าวไว้:

- เริ่มการควบคุมด้านปกครอง หรือคำสั่งที่เป็นไปตามกฎหมายท้องถิ่น เพื่อให้มีการเก็บ กำจัด หรือส่งออกของเสียอย่างถูกต้อง
- กำหนดให้มีการทบทวนแฟ้มโดยเร็วที่สุด (ภายใน 24 ชั่วโมง) เพื่อตัดสินว่ากรณีนี้เกี่ยวข้องกับบริษัทท้องถิ่นที่ส่งหรือรับของเสียเท่านั้นหรือไม่ หรือสรุปว่ากรณีนี้เกี่ยวข้องกับบริษัทต่างชาติและจึงต้องมีการตรวจสอบเพิ่มเติมในต่างประเทศด้วยความช่วยเหลือของรัฐบาลต่างประเทศ และ/หรือ องค์การระหว่างประเทศ เช่น องค์การตำรวจสากล (INTERPOL)
- ประเมินกฎหมายท้องถิ่นที่ใช้บังคับสำหรับทางเลือกทางกฎหมายใดๆ (เช่น การดำเนินคดี) หรือการลงโทษ หรือมาตรการด้านการปกครอง เช่น คำสั่ง หรือการลงโทษทางแพ่ง

การตรวจสอบด้วยตาและการสุ่มตัวอย่าง

หลังจากได้เก็บรวบรวมและตรวจสอบเอกสารแล้ว จำเป็นต้องมีการตรวจสอบของเสียหรือตู้บรรจุของเสียด้วยตา ผู้ดำเนินการตรวจสอบควรใช้ความระมัดระวังอย่างเหมาะสม และการตรวจสอบนี้ควรกระทำโดยเจ้าหน้าที่ตรวจสอบที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น เช่น ควรสวมรองเท้าปิดหัวเหล็กในบริเวณที่มีการขนถ่ายสินค้า

ควรระมัดระวังเมื่อเปิดตู้บรรจุสินค้าในกรณีที่สินค้าอาจเคลื่อนที่ระหว่างขนส่ง นอกจากนี้
ควรสวมอุปกรณ์ป้องกันระบบทางเดินหายใจและถุงมือถ้ามีความเสี่ยงที่จะต้องเผชิญต่อฝุ่นที่เป็นอันตราย

ในบางกรณี การตรวจสอบด้วยตาอาจพอเพียง แต่การเก็บตัวอย่างก็อาจจำเป็นในการตัดสินใจถึงลักษณะของของเสีย ทั้งนี้
ควรมีการเก็บตัวอย่างโดยสอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่ให้ไว้โดยหน่วยงานผู้มีอำนาจและโดยสอดคล้องกับข้อกำหนดจากหน
วงานอัยการเท่านั้น ตัวอย่างของการเก็บตัวอย่างนี้ได้รวมไว้ในภาคผนวก จาก
องค์ประกอบที่เป็นแนวปฏิบัติในการตรวจค้น ป้องกัน และควบคุมการขนส่งของเสียอันตรายโดยผิดกฎหมาย
(การประชุมครั้งที่ 6 ของ COP บาเซิล) เช่นเดียวกับการตรวจสอบด้วยตา
จะต้องใช้ความระมัดระวังเรื่องความปลอดภัยอย่างเหมาะสม และควรเก็บตัวอย่างโดยหน่วยงานที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น

ขั้นตอนต่อไปนี้ได้อธิบายไว้ในคู่มือสืบสวนด้านนิติเวชศาสตร์สำหรับอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษ พ.ศ. 2557
ขององค์การตำรวจสากล (ฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2) เพื่อเก็บรวบรวมพยานหลักฐานในสถานที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำจัดของเสียอันตราย :

- รวบรวมพยานหลักฐานที่เหมาะสมเพื่อประเมินการละเมิด และ/หรือ เกณฑ์ในการจำกัดควบคุม การเก็บ
และการกวาดล้าง เก็บบันทึกที่เกี่ยวข้องของเสียและบ่งชี้ถึงประเภทของของเสียนั้น
- ระบุถึงประเภทของอุปกรณ์ตัวอย่างและตู้สินค้าตัวอย่างที่ต้องการ
- แนะนำบุคคลที่เก็บตัวอย่าง (ผู้ตอบสนองต่อวัสดุอันตราย) ถึงวิธีการและสถานที่เก็บตัวอย่าง
- เก็บตัวอย่าง
- ส่งตัวอย่าง (ของเสีย ดิน น้ำ ฯลฯ)
เพื่อการวิเคราะห์โดยเจาะจงว่าส่วนประกอบของของเสียนั้นเป็นที่รับรู้หรือไม่
- ทำเครื่องหมาย GPS และถ่ายภาพสถานที่ รวมทั้งพยานหลักฐานใดๆของตู้บรรจุสินค้า
ซึ่งอาจช่วยบ่งชี้ถึงแหล่งที่มาของของเสีย หรือเจ้าของในปัจจุบันหรือในอดีต (หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม
โปรดดูเว็บินาร์ DOTCOM Waste เรื่อง
การใช้เทคโนโลยีตรวจจับระยะไกลเมื่อต่อสู้กับอาชญากรรมเกี่ยวกับของเสียที่ผิดกฎหมาย (Using Remote
Sensing Technologies When Fighting Illegal Waste Crime)
- เก็บพยานหลักฐานของเอกสารและรายงานต่างๆที่อาจถูกทิ้งไว้ในสถานที่นั้น
ซึ่งอาจบ่งชี้ถึงส่วนประกอบของของเสียหรือความเป็นเจ้าของของของเสียนั้น

- เก็บสำเนาบันทึกการปฏิบัติงานของโรงงาน

ความรับผิดชอบในส่วนของการใช้จ่ายในการสืบสวนและดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบและวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ จะขึ้นอยู่กับเขตอำนาจของแต่ละประเทศ ในขณะที่บางประเทศ ฝ่ายที่กระทำความผิดจะต้องรับภาระค่าใช้จ่ายเหล่านี้ แต่ในบางประเทศ หน่วยงานระดับชาติจะเป็นผู้รับผิดชอบ

ในกรณีที่มีการตรวจสอบทุกครั้ง ถ้ามีสัญญาณว่าอาจจะเกิดความผิด เจ้าหน้าที่สืบสวนควรจำไว้ว่าจุดมุ่งหมายของการตรวจสอบคือการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อตัดสินว่ามีการละเมิดกฎหมายหรือไม่ ในหลายเขตอำนาจศาลจะยอมรับดำเนินคดีเฉพาะในกรณีที่มีเก็บหลักฐานโดยสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพยานหลักฐานเท่านั้น พยานหลักฐานจากเจ้าหน้าที่สืบสวนจะต้องสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ การใช้โทรศัพท์เพื่อถ่ายภาพหลักฐานและบันทึกบทสนทนาอาจเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับอัยการ แต่เฉพาะในกรณีที่การบันทึกและภาพเหล่านั้นได้กระทำโดยสอดคล้องกับกฎหมายเท่านั้น

3.3 การคุ้มครองพยานหลักฐาน

พยานหลักฐาน รวมทั้งวัสดุของเสียเองและบันทึกตัวอย่าง จะต้องได้รับความคุ้มครองในระหว่างการดำเนินคดีอาญา เมื่อหน่วยงานผู้มีอำนาจและอัยการได้ตัดสินใจแล้วว่าคดีเป็นไปตามเกณฑ์ในการทดสอบเพื่อดำเนินการทางแพ่งหรืออาญา จะต้องมีการคุ้มครองพยานหลักฐานนั้น

ถ้าบริษัทผู้ส่งออกหรือผู้นำเข้า ยังคงเป็นเจ้าของของเสียตามกฎหมาย (โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัสดุที่สามารถแปรรูปกลับมาใช้งานได้ซึ่งมีมูลค่าทางเศรษฐกิจ) แต่บริษัทนี้ปฏิเสธที่จะปฏิบัติตามคำขอที่จะให้ส่งคืนของเสีย หน่วยงานรัฐบาลอาจเผชิญกับความยากลำบากทางกฎหมายในการยึดของเสียนั้น ปัญหาที่รัฐบาลเผชิญในการยึดหรือเคลื่อนย้ายของเสียจะจัดการได้โดยผ่านบทบัญญัติของกฎหมายแห่งชาติ อาจจำเป็นต้องหาคำสั่งจากศาลเพื่ออธิบายว่าใครจะต้องรับผิดชอบต่อของเสียในระหว่างกระบวนการพิจารณาคดี

จำเป็นที่วัสดุจะต้องเก็บไว้อย่างปลอดภัยในระหว่างการสืบสวนเรื่องการขนย้ายที่ผิดกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรพิจารณาถึงการคุ้มครองสุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม การปกป้องห่วงโซ่ของพยานหลักฐานและการหลีกเลี่ยงการฟ้องร้องใดๆจากบริษัทเกี่ยวกับความเสียหายที่มีต่อวัสดุของเสีย

นอกจากนี้ เมื่อมีการเก็บตัวอย่าง วัสดุนี้ยังจำเป็นต้องเก็บไว้โดยแยกออกมาจากของเสียส่วนอื่นๆ การเก็บตัวอย่างส่วนต่างๆของตู้สินค้าอาจให้ผลที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการผสมและการกระจายอย่างไม่สม่ำเสมอของส่วนประกอบของเสีย

ถ้าจะต้องใช้ตัวอย่างเพื่อเป็นพื้นฐานของการค้นพบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับส่วนประกอบของของเสียหรือการปนเปื้อนของของเสีย ตัวอย่างนั้นควรได้รับการคุ้มครองและรักษาอย่างดี

3.4 การสืบสวนทางการเงิน

การใช้เทคนิคการสืบสวนทางการเงินในคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับของเสียนั้นอาจเผยให้เห็นว่าจำเป็นอย่างไรต่อการสร้างกลยุทธ์ในการสืบสวนที่ประสบความสำเร็จ³ การสืบสวนทางการเงินอาจมีวัตถุประสงค์สองประการคือ เพื่อพิสูจน์อาชญากรรมนั้น และ/หรือ เพื่อประเมินและบ่งชี้ถึงการดำเนินการของอาชญากรรมนั้น

องค์กรระหว่างประเทศ เช่น องค์กรตำรวจยุโรป (Europol) อาจสนับสนุนการทำคดีอาชญากรรมด้านสิ่งแวดล้อมข้ามเขตแดนได้เช่นกัน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของข่าวกรองด้านการเงิน การวิเคราะห์ และขั้นตอนการสืบสวน เช่น โดยอาศัยการจับคู่ชุดข้อมูล การวิเคราะห์ธุรกรรมที่น่าสงสัย องค์กรที่มีการปฏิบัติงานข้ามเขตแดน การใช้วิธีแก้ปัญหาทางเทคโนโลยีที่สร้างสรรค์ เช่น ชุดอุปกรณ์ในการเก็บข้อมูลจากโทรศัพท์มือถือ (Universal Forensic Extraction Device) และชุดสำนักงานเคลื่อนที่ขององค์กรตำรวจยุโรป (Europol Mobile Office) เป็นต้น

ขั้นตอนที่เกี่ยวข้องในการสืบสวนด้านการเงินมีดังต่อไปนี้

³ ได้มีการจัดระบบเว็บินาร์ (webinars) เกี่ยวกับเรื่องนี้โดยเฉพาะ โดย CEPOL, <https://www.cepol.europa.eu/education-training/what-we-teach/webinars/webinar-302019-financial-investigations-environmental> และ DOTCOM Waste, <https://dotcomproject.eu/pro-active-financial-investigation/>

- การวิเคราะห์การจ่ายเงินอย่างเฉพาะเจาะจง
- การวิเคราะห์รายรับและค่าใช้จ่าย (วิธีการทางอ้อมเพื่อพิสูจน์รายรับที่ผิดกฎหมาย)
- การวิเคราะห์ธุรกรรมการเงินที่เป็นการซื้อโกง
- สิ่งที่สำคัญ: การฟื้นฟูทรัพย์สิน
- การวิเคราะห์ความแตกต่างที่มีนัยสำคัญระหว่างต้นทุนในการจัดการของเสียที่แจ้งไว้และต้นทุนในการจัดการของเสียมาตรฐาน
- การประเมินความเสี่ยง

3.5 ความท้าทายด้านวิชาการ

เจ้าหน้าที่สืบสวนจำเป็นต้องพัฒนากลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อเข้าถึงการมีอยู่ของหลักฐานในระบบดิจิทัลและเพื่อรักษาความปลอดภัยและตีความถึงพยานหลักฐานนั้น ไม่ว่าจะขนาดหรือความซับซ้อนของพยานหลักฐานจะเป็นเช่นไร

เจ้าหน้าที่สืบสวนควรพิจารณาถึงขั้นตอนเบื้องต้นห้าขั้นตอนดังต่อไปนี้

- การจัดเก็บข้อมูล การค้นและการยึดข้อมูล ณ จุดเกิดเหตุ
- การตรวจสอบข้อมูล
- การตีความข้อมูล
- การรายงานข้อมูล
- การสัมภาษณ์พยานและผู้ต้องสงสัย

การรวบรวมข้อมูลดิจิทัลควรได้รับการพิจารณาในกรอบที่กว้างขึ้นตามวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดในการวิเคราะห์และตีความข้อมูลดิจิทัล (digital forensics) และห่วงโซ่การคุ้มครองพยานหลักฐานนั้นมีความสำคัญเพื่อที่จะอำนวยความสะดวกให้เกิดความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่สืบสวนและอัยการในการสร้างความมั่นใจถึงการพัฒนาที่แท้จริงในลำดับการบังคับใช้กฎหมาย

ในส่วนนี้ เทคโนโลยีอาจมีบทบาทสำคัญที่จะรับประกันถึงห่วงโซ่การคุ้มครองพยานหลักฐาน

ตั้งแต่การรวบรวมและการใช้พยานหลักฐานอย่างแท้จริง

(ดังที่ขณะนี้ได้มีการสำรวจในโครงการยุโรปที่จัดการกับการขนย้ายที่ผิดกฎหมายอื่นๆ)⁴

การประเมินความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม

ในกรณีของการขนส่งของเสียโดยผิดกฎหมายและการจัดการที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม

การประเมินความเสียหายหรืออันตรายต่อสิ่งแวดล้อมอาจเป็นขั้นตอนสำคัญในการสืบสวนและการดำเนินคดี

การวัดและการประเมินผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของมนุษย์

รวมทั้งผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

อาจช่วยกำหนดระดับค่าปรับและมาตรการทางการเงินที่เหมาะสมเพื่อที่จะฟื้นฟูความเสียหายที่เกิดขึ้น

การจัดการกับผลกระทบของอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม

อาจจำเป็นต้องอาศัยการประเมินของผู้เชี่ยวชาญว่ามีอันตรายที่แท้จริงหรืออันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมหรือไม่

โครงการ [WasteForce](#) [project](#) ได้พัฒนา

[วิธีดำเนินการเพื่อวัดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจจากการขนส่งของเสียที่ผิดกฎหมาย](#)

วิธีดำเนินการนี้อธิบายถึงรอยเท้าทางสิ่งแวดล้อม (environmental footprint)

สำหรับการขนส่งของเสียและช่วยให้การคำนวณต้นทุนในการขนส่งของเสียโดยผิดกฎหมายด้วยการใช้ค่าตามขอบเขตดังต่อไปนี้ :

- การบ่งชี้ว่าของเสียนั้นอาจจะเป็นอันตรายหรือไม่
- ลักษณะที่เป็นอันตราย
- การประเมินถึงการเผชิญกับของเสีย
- ลักษณะของความเสียหาย
- การประเมินความเสี่ยง
- การประเมินผลกระทบต่อวงจรชีวิต

วิธีดำเนินการนี้จะระบุถึงรายการประเภทของผลกระทบและเส้นทางความเสียหาย

โดยค่าเหล่านี้

รวมทั้งราคาด้านสิ่งแวดล้อมและปัจจัยตามน้ำหนัก

ได้นำไปสู่การคิดถึงผลกระทบด้านความเสียหายที่มีต่อสิ่งแวดล้อมเป็นจำนวนเงิน

⁴ โปรดดู โครงการ ANITA, www.anita-project.eu

และค่าทางเศรษฐกิจจึงสามารถนำมาใช้เพื่อคำนวณค่าปรับและปริมาณความเสียหายทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการขนส่งที่ผิดกฎหมายนั้นได้

บทที่ 4 ความรับผิด

4.1 การกำหนดความรับผิดสำหรับความผิดเกี่ยวกับของเสีย

การตัดสินใจระยะแรกสุดประการหนึ่งที่จะต้องทำคือ ใครควรจะถูกดำเนินคดีภายใต้กรอบของกฎหมายแห่งชาติ จำเป็นที่จะต้องบ่งชี้ตัวผู้รับผิดชอบ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการขนส่งที่ผิดกฎหมายและการกำจัดของเสีย

สำหรับคดีอาญาเกี่ยวกับของเสียส่วนใหญ่

ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการขนส่งของเสียโดยผิดกฎหมายข้ามเขตแดนระหว่างประเทศสามารถถูกดำเนินคดีได้ ใครก็ตามที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายข้ามเขตแดนโดยผิดกฎหมาย อาจจะถูกดำเนินคดี รวมทั้ง

- ผู้ก่อกำเนิดของเสีย
- ผู้ส่งออก
- ผู้นำเข้า
- บริษัทขนส่ง
- บุคคลผู้กรอกเอกสาร (ตัวแทนผู้ส่งสินค้า (freight forwarder) นายหน้า ผู้อำนวยการความสะอาดในการขนส่ง หรือผู้ประสานงาน) และ
- ผู้กำจัดของเสีย

ภายใต้อนุสัญญาบาเซล ไม่มีภาระระบุว่าใครจะเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายในการส่งกลับ ในกรณีที่ข้อ 25 ของกฎระเบียบในการขนส่งของเสียของยุโรประบุว่า “นอกจากนี้ ควรบังคับให้บุคคลซึ่งการกระทำเป็นเหตุให้เกิดการขนส่งที่ผิดกฎหมายนั้นต้องนำของเสียที่เกี่ยวข้องกลับ

หรือให้ทางเลือกอื่นในการกู้คืนหรือกำจัดของเสีย หากไม่สามารถกระทำได้
 เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการจัดส่งหรือปลายทางควรเข้ามาแทรกแซงตามความเหมาะสม⁵
 รัฐบาลระดับชาติต่างๆกำลังหาทางที่จะยับยั้งทั้งผู้กระทำผิดและผู้อื่นจากพฤติกรรมทำนองเดียวกัน
 ด้วยการทำให้ความผิดเกี่ยวกับของเสียเป็นความผิดทางอาญา ทั้งนี้
 ประเด็นปัญหาจำนวนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับระบบกฎหมายระดับชาติที่มีอยู่ในประเทศที่เป็นผู้ดำเนินคดี เช่น :

- ความผิดและการลงโทษที่ใช้ได้กับผู้ปฏิบัติการด้านต่างๆที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการขนส่งที่ผิดกฎหมาย
  - อำนาจของอัยการและเขตอำนาจศาล ในกรณีที่ผู้ปฏิบัติการนั้นตั้งอยู่ในต่างประเทศ ทั้งในแง่กายภาพและกฎหมาย
  - ไม่ว่าจะให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุน
- ความพยายามหรือสมรู้ร่วมคิดในการประกอบอาชญากรรมนั้นนำไปสู่ความรับผิดทางอาญาดังที่กำหนดไว้ในกฎหมายระดับชาติหรือระดับภูมิภาค (เช่น โปรตดูคำสั่งของสหภาพยุโรปเกี่ยวกับอาชญากรรมด้านสิ่งแวดล้อม)
- ไม่ว่าจะเจตนาทางอาญา (เจตนาร้าย (mens rea)) จะเป็นองค์ประกอบที่มีสาระสำคัญหรือไม่ (ความรับผิดเด็ดขาด) และถึงระดับใด (ความรู้ หรือความเต็มใจ) ดังที่ได้ระบุไว้ในกฎหมายระดับชาติหรือระดับภูมิภาค (อนุสัญญาบาเซล และ UNEP, พ.ศ. 2555)
  - ไม่ว่าจะนิติบุคคลจะถือว่าเป็นผู้รับผิดได้หรือไม่

4.1.1 ความรับผิดของบริษัท กรรมการ และบุคคล

ในบางประเทศ ทั้งบริษัทและบุคคลอาจรับผิดต่อความผิดที่กระทำต่อกฎหมายว่าด้วยของเสียได้ อัยการ
 ซึ่งมักจะหารือกับหน่วยงานสืบสวนหรือหน่วยงานในสายงาน
 จำเป็นต้องตัดสินใจว่าจะดำเนินคดีอาญาหรือแพ่งต่อนิติบุคคลนั้น (องค์กรทางธุรกิจหรือบริษัท) ต่อบุคคล หรือทั้งสองฝ่าย
 กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมส่วนมากสร้างบทบัญญัติสำหรับความรับผิดของนิติบุคคลหรือบริษัท

ในกรณีที่หาทางดำเนินคดีกับบริษัทสำหรับความผิดที่เกี่ยวกับการพิสูจน์องค์ประกอบทางวัตถุ
 กฎหมายสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่บัญญัติไว้ว่าภาวะจิตใจของบริษัทนั้นสามารถกำหนดได้จากข้อพิสูจน์ว่าเจ้าหน้าที่
 พนักงานหรือตัวแทน ซึ่งทำหน้าที่ในขอบเขตของการจ้างงาน มีภาวะจิตใจเช่นนั้น แต่โดยทั่วไปแล้ว
 คำกล่าวหาเช่นนี้สามารถหักล้างได้ด้วยการแสดงให้เห็นว่าบริษัทได้ดำเนินการตรวจสอบวิเคราะห์สถานะ (due diligence)

⁵ เกี่ยวกับขอบเขตและการตีความของข้อ 25 ของกฎระเบียบว่าด้วยการขนส่งของเสีย โปรตดู "คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับกฎระเบียบ (EC) 1013/2006
 เกี่ยวกับกาขนส่งของเสีย" หน้า 41-42 ท่านสามารถดูได้ที่: <https://ec.europa.eu/environment/waste/shipments/pdf/faq.pdf>

นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องตระหนักความรับผิดชอบที่อาจเกิดขึ้นได้ต่อผู้อำนวยการของนิติบุคคลสำหรับความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ในหลายกรณี การดำเนินคดีอาญาต่อเจ้าหน้าที่ของบริษัทที่รับผิดชอบจะเป็นสิ่งที่ยับยั้งการกระทำความผิดได้ดีกว่าการบังคับใช้กฎหมายปกครองหรือแพ่งเพียงลำพัง ([องค์การตำรวจสากล “บันทึกสนับสุนน”](#), พ.ศ. 2550, หน้า 5)

กฎหมายระดับชาติอาจจำกัดหรือห้ามสิ่งที่จะดำเนินคดีกับองค์กร ความผิดในเขตอำนาจศาลบางแห่งอาจใช้ได้โดยตรงกับบริษัท เช่น ความผิดเกี่ยวกับการละเมิดเงื่อนไขของใบอนุญาตในกรณีที่บริษัทถือใบอนุญาตไว้ แต่ในสถานการณ์อื่น อาจเป็นการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของพนักงานรายบุคคล ซึ่งอาจทำให้เกิดความรับผิดทางอาญา จึงเกิดคำถามโดยทั่วไปถึงความรับผิดทางอาญาของบริษัทและในสถานการณ์ใดบ้างที่บริษัทจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อการกระทำของพนักงาน หรือในสถานการณ์ใดที่พนักงานต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของบริษัท

โดยทั่วไปแล้ว

การกระทำของพนักงานจะสร้างความรับผิดทางอาญาของบริษัทถ้าเห็นได้ชัดว่าจุดมุ่งหมายตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องจะพ่ายแพ้หากบริษัทไม่อาจถูกดำเนินคดีสำหรับการกระทำของพนักงานได้ (Bell 2008, p.283) ในสถานการณ์ดังกล่าว การดำเนินการกับทั้งตัวบุคคลและองค์กรอาจแน่นอนกว่า แต่ในทางตรงข้าม

ผู้อำนวยการหรือผู้จัดการอาจไม่ได้รับผิดชอบในกรณีที่สามารถแสดงให้เห็นได้ว่าการกระทำของตนไม่ได้เป็นการรับผิดชอบต่อความผิดของบริษัท เช่น ผู้อำนวยการฝ่ายการเงินซึ่งมีที่ทำงานอยู่ในสำนักงานใหญ่ของบริษัทซึ่งตั้งอยู่ห่างออกไป 20 กิโลเมตร

และรับผิดชอบต่อการตัดสินใจที่ไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานไม่น่าจะถูกพิจารณาว่าเป็นส่วนหนึ่งของผู้ควบคุมในบริษัทเมื่อเทียบกับผู้จัดการสถานปฏิบัติงานหรือผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติการ

นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นได้ว่าผู้อำนวยการฝ่ายการเงินคนนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตัดสินใจ

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อพิจารณาถึงผลประโยชน์ทางการเงินที่บริษัทจะได้จากการกระทำความผิด

เมื่อพิจารณาว่าควรจะต้องตั้งข้อหาต่อทั้งบริษัทและบุคคลหรือไม่

อัยการอาจพิจารณาถึงตำแหน่งของบุคคลภายในบริษัทในขณะที่มีการกระทำความผิด

(เช่นตัวอย่างของผู้อำนวยการฝ่ายการเงินข้างต้น)

เรื่องที่ต้องพิจารณาในการตัดสินใจว่าจะต้องดำเนินคดีกับใคร ซึ่งขึ้นอยู่กับกฎหมายระดับชาติ มีดังต่อไปนี้:

- ตำแหน่งภายในบริษัทและบทบาทในการกระทำความผิดนั้น เช่น เป็นผู้นำ หรือผู้จัดระเบียบ หรือเป็นเพียงผู้ร่วมในอาชญากรรมนั้น
- ความรู้ถึงความผิดกฎหมายของการกระทำความผิดและความเสียหาย อันตราย หรือผลจากการกระทำความผิดที่อาจเกิดขึ้นได้ (ไม่สามารถใช้ได้ในทุกเขตอำนาจศาล)
- การกระทำก่อนที่จะมีการละเมิด เช่น ประวัติการกระทำความผิดก่อนหน้านี้ การปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมายปกครอง และ/หรือ แห่ง สำหรับการละเมิดที่เหมือนกันหรือคล้ายกัน
- การกระทำภายหลังจากการละเมิดกฎหมาย เช่น จงใจปิดบังการละเมิดนั้น ไม่ว่าจะการละเมิดนั้นจะเป็นกิจกรรมที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องหรือเป็นการกระทำเพียงครั้งเดียว และ
- การกระทำภายหลังจากการละเมิดกฎหมาย เช่น ความร่วมมือ หรือการขาดความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ การเข้าร่วมการสัมภาษณ์โดยยอมรับอย่างเต็มที่และจริงใจ

ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อตัดสินใจว่าจะตั้งข้อหาอะไร ควรตรวจสอบสถานการณ์เฉพาะและข้อเท็จจริงของคดี รวมทั้งลักษณะของอันตรายที่เกิดขึ้น รวมทั้งพิจารณาถึงข้อหาที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น การฉ้อโกง ใจกรรม การทำร้าย ความเสียหายทางอาญา การปลอมแปลงบันทึก หรือการสมรู้ร่วมคิด หรือแม้กระทั่งในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นยากมากเช่นการฆาตกรรมในองค์กร ทั้งหมดนี้อาจมีผลต่อคดีเนื่องจากอาจสรุปสถานการณ์ของความผิดได้ดีกว่าการขนส่งที่ผิดกฎหมายเพียงอย่างเดียว

กฎหมายระดับชาติจะเป็นตัวตัดสินว่าความรับผิดนี้จะขยายไปยังผู้มีส่วนร่วมเหล่านี้มากเพียงใด

เมื่อถึงจุดหนึ่งในกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย

เจ้าหน้าที่สืบสวนและอัยการยังต้องพิจารณาว่าองค์กรนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการสคบคิดเชิงอาญา

หรือเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรอาชญากรรมที่ได้จัดตั้งขึ้นมาหรือไม่

และด้วยการขยายความรับผิดทางอาญาไปยังคนจำนวนมาก

กฎหมายจึงก่อให้เกิดความตระหนักรู้และความรับผิดชอบต่อพันธะทางกฎหมายมากขึ้นทั้งภายในโครงสร้างขององค์กรและทั่วทั้งชุมชน นอกจากนี้ ยังอาจเกิดสถานการณ์ที่คนจำนวนหนึ่งต้องรับผิดชอบต่อการกระทำความผิด และดังนั้นจึงต้องรับผิดชอบต่อปฏิบัติการในการบังคับใช้กฎหมาย

ในหลายเขตอำนาจศาล การให้ความช่วยเหลือหรือความสนับสนุน การพยายามหรือการสคบคิดในการก่ออาชญากรรม อาจนำไปสู่ความรับผิดทางอาญา ไม่ว่าจะเจตนาทางอาญา (เจตนาร้าย (mens rea))

จะเป็นองค์ประกอบที่มีสาระสำคัญหรือไม่ (ความรับผิดชอบเด็ดขาด) และถึงระดับใด (ความรู้ หรือความเต็มใจ) นั้นเป็นเรื่องที่จะต้องอธิบายในกรอบของกฎหมายระดับชาติ

ในการตัดสินว่าใครเป็นผู้รับผิดชอบต่อการกระทำความผิด หน่วยงานอัยการจะพิจารณาถึงประเด็นต่างๆต่อไปนี้ :

- ใครคือผู้รับผิดชอบหลักต่อความผิดนี้ ซึ่งหมายความว่า :
  - i. ใครเป็นผู้ลงมือกระทำ?
  - ii. ใครเป็นผู้สร้างเจตนา (ถ้าเกี่ยวข้อง)?
  - iii. ใครเป็นผู้สร้างสถานการณ์ที่เป็นสาระสำคัญซึ่งนำไปสู่ความผิดที่ถูกกล่าวหา?
  - iv. ใครเป็นผู้ได้ประโยชน์จากความผิดนี้?
- บทบาทของผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดแต่ละคนเป็นอย่างไร (ในกรณีที่มีผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดมากกว่าหนึ่งคน)?

เมื่อได้ตัดสินแล้วว่าบุคคลใดต้องรับผิดชอบต่อความผิดนี้ เป็นไปได้ว่าจะมีการเชื่อมโยงต่อนิติบุคคล (เช่น หน่วยงานธุรกิจหรือหน่วยงานที่ตั้งขึ้นในรูปแบบบริษัท) โดยหน่วยงานนี้อาจลงทะเบียนในประเทศที่เกิดการกระทำความผิดขึ้น หรืออาจเป็นนิติบุคคลของต่างประเทศที่ตั้งขึ้นในประเทศผู้ส่งออก หรือแม้แต่ประเทศที่ไม่ได้เชื่อมโยงกับตำแหน่งที่ตั้งทางกายภาพของของเสียนั้น การที่จะตั้งข้อหาแก่นิติบุคคลหรือไม่ มักจะขึ้นอยู่กับกฎหมายระดับประเทศและบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในกฎหมายเกี่ยวกับของเสียหรือกฎหมายอาญา

ในหลายกรณี จะเป็นตัวบุคคลที่ได้ละเมิดกฎหมาย แต่บุคคลนั้นอาจเป็นผู้ดำเนินการของนิติบุคคลที่เชื่อมโยงกับความผิดเหล่านั้น กฎหมายอาญาบางส่วนได้ออกบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อจำกัดความรับผิดชอบสำหรับผู้ดำเนินการและผู้ดำรงตำแหน่งอื่นๆ นอกจากนี้ ยังอาจมีการพิจารณาคดีความผิดต่อผู้รับผิดชอบต่อความผิดนั้นมากที่สุด

แต่เรื่องหนึ่งที่ต้องพิจารณาคือ ใครจะต้องจ่ายค่าปรับที่เกี่ยวข้องหากถูกตัดสินลงโทษ หรือหน่วยงานใดมีแนวโน้มที่จะชดเชยอย่างเหมาะสมในคดีที่เกี่ยวข้องได้มากที่สุด

บุคคลอาจสามารถจ่ายค่าปรับหรือถูกตัดสินจำคุกได้ ในขณะที่นิติบุคคลอาจสามารถจ่ายค่าปรับ จัดการส่งกลับของเสีย หรือจัดให้มีการกำจัดหรือบำบัดของเสียอย่างเหมาะสม นิติบุคคลไม่อาจถูกตัดสินจำคุกได้

แต่อาจถูกสั่งระงับจากกิจกรรม หรือถูกระงับใบอนุญาตในการจัดการกับของเสีย สำหรับนิติบุคคลนั้น บทลงโทษเกิดขึ้นหลังจากการตัดสินอาชญาไปสู่วิธีการทางการเงินที่ร้ายแรง

เจ้าหน้าที่สืบสวนและอัยการควรพิจารณาถึงศักยภาพของนิติบุคคลในการที่จะจ่ายค่าปรับที่อาจเกิดขึ้นหรือชดใช้ค่าเสียหาย นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่สืบสวนยังควรพิจารณาใช้คำสั่งยึดล่วงหน้า เพื่อให้มั่นใจว่านิติบุคคล (ซึ่งจะต้องถูกดำเนินคดี) นั้นมิได้กำจัดทรัพย์สินเพื่อเลี่ยงบทลงโทษทางการเงิน

เขตอำนาจศาลบางแห่งได้จัดให้มีกลไกโดยเฉพาะสำหรับนิติบุคคลและบุคคลที่ถูกตัดสินว่ากระทำความผิด เพื่อยึด “ทรัพย์สินที่เป็นผลได้ของการก่ออาชญากรรม”

ในกรณีที่ความผิดนั้นกระทำโดยพนักงาน ตัวแทน หรือเจ้าหน้าที่ของบริษัทในระหว่างการจ้างงาน มักจะเริ่มดำเนินคดีกับบริษัท อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ความผิดเกิดขึ้นเพราะพนักงาน ตัวแทนหรือเจ้าหน้าที่ ได้กระทำความผิดจากการตัดสินใจของตนเองและอยู่นอกเหนือจากขอบเขตของการจ้างงานหรืออำนาจของตน อาจมีการดำเนินคดีต่อพนักงาน ตัวแทน หรือเจ้าหน้าที่นั้น และมีโทษต่อบริษัท อีกปัจจัยหนึ่งที่จะต้องพิจารณาคือการมีอยู่และการปฏิบัติตามการฝึกอบรมและโครงการปฏิบัติตามกฎหมายของบริษัทอย่างมีประสิทธิภาพ

พันธะของพนักงานภายใต้กฎหมายเกี่ยวกับของเสียนั้นไม่อาจลบล้างได้ด้วยคำสั่งจากนายจ้าง พนักงานไม่อาจสู้คดีได้ด้วยกรยืนยันได้ว่าตนได้กระทำไปภายใต้คำสั่งของหัวหน้างาน ถึงแม้ว่าเรื่องนี้อาจเป็นข้อพิจารณาหรือปัจจัยบรรเทาในการตัดสินหรือทางเลือกปฏิบัติการบังคับใช้ที่เหมาะสม หลักการนี้ใช้ได้เฉพาะเท่าเทียมกับผู้ทำสัญญา

หลักการที่เป็นแนวทางประการหนึ่งในการตัดสินว่าจะดำเนินคดีกับพนักงานหรือผู้ทำสัญญา คือระดับการมีความผิดหรือความรับผิดชอบ

ผลกระทบ	การมีความผิดอย่างร้ายแรง	การมีความผิดระดับปานกลาง	การมีความผิดในระดับต่ำ
	<ul style="list-style-type: none"> การกระทำโดยเจตนาหรือเผลอ ตั้งใจ 	<ul style="list-style-type: none"> การกระทำที่ไม่ระมัดระวัง ง 	<ul style="list-style-type: none"> การกระทำที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้ตั้งใจ

	<ul style="list-style-type: none"> • การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือการถูกตัดสินลงโทษในอดีตเกี่ยวกับบทบัญญัติทางกฎหมายที่เหมือนหรือคล้ายกัน • การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างต่อเนื่องหรือในระยะเวลาสั้น • ไม่มีความพยายามที่จะดำเนินการลบล้างหรือแก้ไข • ได้รับแรงจูงใจจากผลกำไรหรือได้รับประโยชน์ทางวัสดุจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย • เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่สร้างความเข้าใจผิดอย่างร้ายแรง • ไม่สามารถจ้างต่อแผนก 	<ul style="list-style-type: none"> • มีการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันก่อนหน้านี้ • ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายในระยะเวลาปานกลาง • มีความพยายามอย่างแท้จริงที่จะแก้ไขหรือได้ผลเป็นบางส่วน • มีความพยายามแจ้งแผนกถึงเหตุการณ์ภายในช่วงเวลาที่เหมาะสม • อาจได้ประโยชน์จากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย • ตระหนักถึงความเสียหายหรือผลกระทบนั้นคาดการณ์ได้ • ผลกระทบหรือความเสี่ยงที่จะเกิดผลกระทบนั้นอาจป้องกันได้ด้วยการปฏิบัติ 	<ul style="list-style-type: none"> • ไม่มีการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายหรือกฎหมายที่คล้ายคลึงกันมาก่อน • ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเป็นระยะเวลาอันสั้น • การแก้ไขได้ผล • แจ้งต่อแผนกถึงเหตุการณ์ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม • ผล • ไม่ได้รับประโยชน์จากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย • ผลกระทบหรือความเสี่ยงที่จะเกิดผลกระทบนั้นไม่อาจคาดการณ์ได้ • ผลกระทบหรือความเสี่ยงที่จะเกิดผลกระทบนั้นไม่อาจป้องกันได้ด้วยมาตรฐานระดับสูงในการปฏิบัติงาน (มาตรฐานที่สูงกว่ามาตรฐาน)
--	---	---	--

	<p>ได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือเกินนอกกำหนดเวลาที่สมเหตุสมผล</p> <ul style="list-style-type: none"> • ละเลยคำสั่ง คำเตือน หรือการปฏิบัติด้านปกครองที่ชัดเจนอย่างตั้งใจ (จากพนักงาน ที่ปรึกษา แผนก หรือเจ้าหน้าที่รัฐบาลอื่น ๆ) ซึ่งอาจป้องกันหรือบรรเทาผลกระทบได้ • ผลกระทบหรือความเสี่ยงต่อผลกระทบนั้นเห็นได้ชัด และ/หรือ สามารถป้องกันได้ด้วยกการใช้หรือปฏิบัติตามมาตรฐานของอุตสาหกรรมซึ่งเป็นที่ยอมรับ 	<p>ปฏิบัติตามมาตรฐานอุตสาหกรรมซึ่งเป็นที่ยอมรับ</p>	<p>งานของอุตสาหกรรมซึ่งเป็นที่ยอมรับ)</p>
--	--	---	---

ตารางที่ 2: เกณฑ์ที่ควรพิจารณาในการตัดสินการมีความผิดของผู้กระทำความผิด

ปัจจัยที่จะต้องพิจารณาในการประเมินอัตราความผิดได้แก่ :

- พนักงานหรือผู้ทำสัญญา หรือควรได้รู้ว่ากิจกรรมนั้นมีแนวโน้มที่จะผิดกฎหมายหรือไม่เหมาะสมหรือไม่
- ความอาวุโสของพนักงานและขอบเขตของหน้าที่

- เมื่อพิจารณาถึงอาวุโสและหน้าที่ในการทำงานของพนักงานหรือสัญญาของผู้ทำสัญญาแล้ว พนักงานหรือผู้ทำสัญญาได้ดำเนินการตามขั้นตอนอย่างสมเหตุสมผลเพื่อให้แน่ใจหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความสนใจต่อความไม่เหมาะสมของการปฏิบัติหรือไม่
- พนักงานหรือผู้ทำสัญญาได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่สมเหตุสมผลเพื่อบรรเทาหรือป้องกันผลกระทบใดๆหรือไม่ (ถ้าพนักงานหรือผู้ทำสัญญามีอำนาจที่จะทำเช่นนั้น)

ถ้ากฎหมายด้านของเสียระดับชาติประกอบด้วยบทบัญญัติที่ขยายความรับผิดชอบสำหรับความผิดที่กระทำโดยองค์กรไปยังเจ้าหน้าที่บริหาร

อัยการจะต้องตัดสินใจว่าจะปฏิบัติการบังคับใช้กฎหมายต่อเจ้าหน้าที่บริหารโดยสอดคล้องกับบทบัญญัตินั้นหรือไม่ ประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาคือ

บุคคลนั้นมีอำนาจควบคุมหรือมีอิทธิพลอย่างแท้จริงเหนือการกระทำขององค์กรในส่วนของเรื่องหรือไม่

การบังคับใช้กฎหมายภายใต้บทบัญญัติว่าด้วยความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่บริหารนี้จะกระทำได้อีกต่อเมื่อมีหลักฐานเชื่อมโยงบุคคลนั้นกับกิจกรรมที่ผิดกฎหมายขององค์กรเท่านั้น

เช่น หลักฐานอาจแสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่บริหารผู้นั้น :

- ตั้งใจที่จะกระทำการดังกล่าวหรือละเว้นการกระทำดังกล่าว
- ละเลย หรือประมาทเลินเล่อเกี่ยวกับการกระทำหรือการละเว้นการกระทำนั้น
- ตั้งใจที่จะหลอกลวงแผนก
- ไม่สามารถตรวจติดตามหรือประเมินเป็นระยะๆ รวมทั้งไม่สามารถจัดการความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องขององค์กร หรือทบทวนระบบและโครงการที่สนับสนุน

ในหลายประเทศ เจ้าหน้าที่บริหารจะไม่ต้องรับผิดชอบเมื่อไม่ได้อยู่ในตำแหน่งที่จะมีอิทธิพลต่อการกระทำของบริษัท หรือเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่สมเหตุสมผลทั้งหมดแล้วที่จะให้มั่นใจว่าบริษัทได้ปฏิบัติตามกฎหมาย

ในหลายกรณี การตัดสินใจว่าจะดำเนินคดีกับใครนั้นขึ้นอยู่กับพยานหลักฐานที่รวบรวมได้ อีเมล จดหมายและเอกสารที่ลงนามโดยบุคคลล้วนแต่เป็นพยานหลักฐานถึงการเชื่อมโยงกับกิจกรรมต่างๆที่ทำให้เกิดความผิด

4.2 การทุจริตและอาชญากรรมเกี่ยวกับของเสีย

การทุจริตถือเป็นสิ่งที่สนับสนุนให้เกิดการเคลื่อนย้ายของเสียข้ามแดนอย่างผิดกฎหมายได้อย่างแน่นอน และมีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกให้เกิดการค้าอย่างฉ้อฉล ใบนโยบายที่ได้มาโดยผิดกฎหมาย รวมทั้งใบรับรองการนำเข้า/ส่งออก ซึ่งหลอกลวงระบบกฎหมายโดยผ่านเจ้าหน้าที่ที่ทุจริตและการจัดทำเอกสาร

การทุจริตในกรณีเช่นนี้ อาจต้องอาศัยผู้ปฏิบัติงานหลายคน ตั้งแต่บุคคลธรรมดาไปจนถึงนิติบุคคล และไปจนถึงรัฐต่างๆ รวมทั้ง นักการเมือง เจ้าหน้าที่ศุลกากร เจ้าของที่ดิน ตำรวจ บริษัทขนส่ง และผู้ส่งออก/ผู้นำเข้า เป็นต้น

การดำเนินคดีต่อผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดในอาชญากรรมด้านสิ่งแวดล้อมและการทุจริตให้ประสบความสำเร็จนั้นเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน

ต้นตอของความยากลำบากเช่นนี้เกิดจากข้อเท็จจริงที่ว่าฝ่ายนิติบัญญัติในหลายรัฐยังไม่ได้ยอมรับถึงความรุนแรงและลักษณะอันทำลายล้างของอาชญากรรมสิ่งแวดล้อมและการทุจริต ซึ่งไม่เพียงมีต่อสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่ยังมีต่อสุขภาพของมนุษย์เช่นกัน ด้วยเหตุนี้ บทลงโทษ ไม่ว่าจะเป็นการจำคุกหรือการปรับ มักจะไม่เหมาะสมหรือเข้มงวดพอที่จะทำให้เกิดการยับยั้งผู้กระทำความผิด เมื่อเปรียบเทียบกับลักษณะของอาชญากรรมที่ได้กระทำไป

ยิ่งไปกว่านั้น ยังอาจกล่าวได้ว่า การพิจารณาถึงบทลงโทษเป็นตัวเงินหรือการจำคุกไม่ควรยึดตามมูลค่าทางเศรษฐกิจของทรัพยากรเท่านั้น แต่ควรจะรวมถึงต้นทุนและเวลาที่ต้องใช้ไปเพื่อทดแทนทรัพยากรเหล่านั้น และที่สำคัญคือ ราคาสูงสุดที่เกิดจากการสูญพันธุ์ รวมทั้งผลที่ตามมาต่อสุขภาพของมนุษย์ ไม่ว่าจะนับได้หรือไม่ ผลของการขาดความแข็งแกร่งทางกฎหมายนี้ทำให้อัตราการตัดสินลงโทษส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำเนื่องจากศักยภาพอันจำกัดของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายและประเด็นของการทุจริตและการขาดเจตจำนงทางการเมืองดังที่กล่าวถึงเบื้องต้น

ในบริบทของการดำเนินคดีต่ออาชญากรรมเกี่ยวกับของเสีย จะต้องพิจารณาถึงบทบาทของพฤติกรรมทุจริตเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อมีอนุสัญญาระหว่างประเทศที่หลากหลายต่ออาชญากรรมที่กระทำเป็นองค์กรและการทุจริต การดำเนินคดีต่อการทุจริต

อาชญากรรมที่กระทำเป็นองค์กรและการฟอกเงินนั้นอยู่นอกเหนือขอบเขตของคู่มือปฏิบัติฉบับนี้ แต่แน่นอนว่าเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณา อนุสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริต ได้แก่ [อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านการทุจริต \(UN Convention Against Corruption\)](#) และ

[อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร \(UN Convention against Transnational Organised Crime\)](#)

4.3 กลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

จากข้อมูลของ Europol คดีการขนย้ายของเสียโดยผิดกฎหมาย ยังแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงและการมีส่วนร่วมของกลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (การประเมินการคุกคามทางสิ่งแวดล้อมโดย Europol, พ.ศ. 2556) ซึ่งมีแรงจูงใจจากการเพิ่มกำไรให้สูงสุดและการลดต้นทุนให้ต่ำสุด ในกรณีที่เป็นไปได้ การดำเนินคดีซึ่งมุ่งที่การรื้อถอนกลุ่มอาชญากรรม ควรเน้นที่การบังคับใช้ตัวสมาชิกและบทบาทในการประกอบอาชญากรรมนี้ รวมทั้งการเชื่อมโยงกับอาชญากรรมร้ายแรงที่เป็นไปได้รวมทั้งการประกอบอาชญากรรม

ในกรณีของอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวกับกลุ่มอาชญากรรมที่กระทำในลักษณะองค์กร⁶

[อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่กระทำในลักษณะองค์กร \(United Nations Convention against Transnational Organised Crime\)](#) (UNTOC))

ได้เสนอเครื่องมือที่มีค่าจำนวนหนึ่งเพื่อส่งเสริมการสืบสวนและการดำเนินคดี รวมทั้งเทคนิคการสืบสวนเฉพาะทาง การสืบสวนทางการเงิน การยึดและการริบเงินทุนหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมาย การรับกรอบใหม่เพื่อความช่วยเหลือทางกฎหมายระหว่างกัน ความร่วมมือในการบังคับใช้กฎหมายและการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

⁶ กลุ่มอาชญากรรมที่กระทำในลักษณะองค์กร (Organized Crime Group) ได้รับคำจำกัดความในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมที่กระทำในลักษณะองค์กร (UNTOC) ว่าเป็น “กลุ่มที่มีโครงสร้างซึ่งประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไป คงอยู่ในช่วงเวลาหนึ่งโดยดำเนินงานร่วมกันด้วยเป้าหมายในการประกอบอาชญากรรมและความผิดร้ายแรงซึ่งกำหนดไว้โดยสอดคล้องกับอนุสัญญานี้ นับตั้งแต่หนึ่งครั้งขึ้นไป เพื่อที่จะได้มา ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งประโยชน์ทางการเงินหรือประโยชน์ทางวัตถุอื่นๆ” (ข้อ 2 (ก))

บทที่ 5 การตัดสินคดีและการรายงาน

การตัดสินคดีเป็นเรื่องของศาลหรือคณะผู้พิพากษาที่เกี่ยวข้อง และอาจถูกกำหนดขอบเขตไว้ด้วยปัจจัยต่างๆ จนถึงการลงโทษขั้นสูงสุดตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายและการปฏิบัติของประเทศที่เกี่ยวข้อง

ในช่วงสิบปีที่ผ่านมา

ประเทศต่างๆ ได้รับแนวปฏิบัติในการตัดสินคดีสำหรับอาชญากรรมสิ่งแวดล้อมเพื่อช่วยในการกำหนดการลงโทษ

ตัวอย่างหนึ่งได้แก่ [Environmental Offences Definitive Guidelines](#) ของสหราชอาณาจักร

การพัฒนาแนวปฏิบัติในการลงโทษเพื่อจัดการกับอาชญากรรมเกี่ยวกับของเสีย

รวมทั้งบทบัญญัติในการตัดสินคดีทางเลือกและบทบัญญัติทางตุลาการเพื่อฟื้นฟูในระดับชาตินั้น

ทั้งหมดจะต้องสอดคล้องกับกฎหมายของศาลในเขตอำนาจศาลระดับประเทศแต่ละเขต

5.1 บทลงโทษสำหรับอาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ถ้าการดำเนินคดีนั้นมุ่งที่จะสร้างความมั่นใจว่าได้มีการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการขนส่งของเสียโดยผิดกฎหมายอย่างเหมาะสมแล้ว

การลงโทษจะต้องมากพอที่จะทำหน้าที่ข่มขู่ผู้ที่ขนส่งและทำกำไรจากของเสียที่ผิดกฎหมาย บทลงโทษนั้นโดยทั่วไปมักอยู่ภายใต้กฎหมายด้านของเสียระดับชาติ

หรืออาจยึดตามการอ้างอิงต่อบทลงโทษในกฎหมายอาญาที่เกี่ยวกับความร้ายแรงของความผิดนั้น

บทลงโทษสูงสุดที่มีอยู่นั้น โดยทั่วไปจะพบได้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เมื่อตัดสินคดี

อาจพิจารณาถึงสถานการณ์ที่ทุเลาลงหรือรุนแรงขึ้น

เขตอำนาจศาลบางแห่งมีแนวปฏิบัติที่ครอบคลุมซึ่งจัดทำรายการของสถานการณ์เหล่านี้ไว้โดยสอดคล้องกับหลักการที่ได้ตั้งไว้ เพื่อให้เกิดความคงเส้นคงวาและระดับของการลงโทษที่ต้องการหรือที่จำเป็น

เรื่องนี้มีคุณค่าเป็นพิเศษจากการให้ผลต่อพันธกรณีที่กำหนดไว้ในวรรค 4 ของข้อ 4 ในอนุสัญญาบาเซล : “[เพื่อ] ใช้มาตรการทางกฎหมาย การปกครอง

และมาตรการอื่นๆที่เหมาะสมเพื่อนำมาปฏิบัติและบังคับใช้บทบัญญัติแห่งอนุสัญญานี้

รวมทั้งมาตรการที่จะป้องกันและลงโทษการกระทำที่ขัดต่ออนุสัญญานี้”

แนวทางที่ใช้แนวปฏิบัติในการตัดสินคดี อาจมีค่าเป็นพิเศษสำหรับคดีที่ได้พิจารณาในศาลที่ไม่ใช่ศาลชำนาญพิเศษ ซึ่งอาจผ่านการดำเนินคดีด้านสิ่งแวดล้อมมาไม่มาก นอกจากนี้ สำหรับสิ่งที่เกี่ยวข้องในกรอบของยุโรปนั้น

ตัวอย่างคดีที่จัดการโดยศาลยุติธรรมแห่งยุโรปจะเป็นประโยชน์ได้อย่างมากในฐานะเครื่องมือที่จะใช้ตีความและนำกฎเกณฑ์ระดับชาติมาประยุกต์ใช้⁷

หลักการที่เป็นประโยชน์ต่างๆเพื่อพิจารณาเมื่อตัดสินคดีจากคำถามที่พบบ่อยนั้นอาจนำมาใช้ได้ข้อพิจารณาการตัดสินคดีเกี่ยวกับการขนย้ายของเสียโดยผิดกฎหมาย ในแง่นี้ ข้อ 3 ของคำสั่งที่ 2008/99/EC ข้อ 36 ของคำสั่งว่าด้วยกรอบการทำงานด้านของเสีย และข้อ 50 ของกฎระเบียบในการขนส่งของเสีย ได้บัญญัติไว้ว่า บทลงโทษสำหรับความผิดที่ได้กล่าวถึงนั้น จะต้อง “มีประสิทธิภาพ เหมาะสมตามสัดส่วนและเป็นการยับยั้ง” แนวคิดทั้งสามนี้ช่วยให้สามารถเชื่อมโยงความรุนแรงของบทลงโทษเข้ากับความร้ายแรงของความผิดได้ (โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก 3)

ข้อพิจารณาในการตัดสินคดีคือปัจจัยทั่วไปที่สามารถพิจารณาได้โดยศาล/ผู้พิพากษา เมื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการตัดสินคดี ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะระบุไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ต่อไปนี้ คือรายการที่ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ของปัจจัยต่างๆที่อาจนำมาพิจารณาในระดับของการดำเนินคดี เพื่อเตรียมการส่งคำตัดสินคดี:

- ผลกระทบหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอันเป็นผลมาจากความผิดนั้น รวมถึง:
  - ความร้ายแรงของผลกระทบ หรือความเสี่ยงของผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อม
  - หรือโอกาสที่ผลกระทบนั้นจะได้รับการแก้ไขหรือบรรเทา
- การมีความผิดของผู้กระทำความผิด รวมทั้ง :
  - ขั้นตอนที่จำเลยได้กระทำเพื่อแก้ไขหรือบรรเทาผลกระทบ
  - ระดับความร่วมมือที่จำเลยให้แก่แผนก
  - การตัดสินก่อนหน้าของจำเลยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำลังพิจารณาในขณะนี้
  - ประโยชน์หรือผลกำไรใดๆที่จำเลยได้มากจากการกระทำความผิดนี้
- ระดับการลงโทษที่เพียงพอจะยับยั้งผู้อื่นจากการกระทำที่คล้ายกัน
- ความชุกของความผิดนี้
- การมีอยู่และความเหมาะสมของคำสั่งในการตัดสินคดีที่เป็นทางเลือก
- บทลงโทษสูงสุดสำหรับความผิดนี้
- การตัดสินที่เกี่ยวข้องก่อนหน้านี้ หรือคดีที่เปรียบเทียบกันได้

⁷ โปรดดูการรวบรวมคดีเกี่ยวกับการขนส่งของเสียที่มีอยู่ได้ที่ : https://ec.europa.eu/environment/waste/shipments/case_law.htm ; หรือศึกษาจากเว็บไซต์ของศาลยุติธรรมแห่งสหภาพยุโรปได้ที่ : https://curia.europa.eu/jcms/jcms/j_6/en/

นอกเหนือจากบทลงโทษ ค่าปรับ หรือคำสั่งที่อาจมาจากศาลภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง กฎหมายอาญาด้านสิ่งแวดล้อมบางฉบับยังบัญญัติคำสั่งเฉพาะเพิ่มเติมสำหรับการตัดสินผู้กระทำความผิดสำหรับความผิดบางประการ การมีอยู่ของคำสั่งเพิ่มเติมอยู่นี้ จะช่วยให้ศาลมีความยืดหยุ่นที่จะกำหนดบทลงโทษหรือคำสั่งที่:

- มีความเหมาะสมตามสัดส่วนและออกแบบมาเฉพาะสำหรับสถานการณ์พิเศษในคดีนั้น
- จะช่วยเสริมสร้างการปฏิบัติตามกฎหมายหรือช่วยให้เกิดการยับยั้ง
- ช่วยให้มีการเยียวยาหรือแก้ไขผลกระทบที่เกิดขึ้น
- จัดการให้มีการเรียกคืนผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับจากการฝ่าฝืนกฎหมาย
- ช่วยฟื้นฟูหรือส่งเสริมผลประโยชน์ของสาธารณชน

เขตอำนาจอื่น ๆ ทั่วโลกได้นำคำสั่งนี้เข้าไปรวมในกฎหมายของตนและประสบความสำเร็จในกาใช้คำสั่งดังกล่าวมาระยะหนึ่งแล้ว ซึ่งอาจรวมถึงการจ่ายเงินเข้ากองทุนฟื้นฟู คำสั่งตีพิมพ์ และคำสั่งเปลี่ยนแปลงนโยบายและการปฏิบัติเพื่อป้องกันการกระทำความผิดครั้งต่อไป รวมทั้งการฝึกอบรมแก่พนักงานบริษัท

5.2 บทลงโทษเสริม

กฎหมายเกี่ยวกับของเสียบางฉบับได้บัญญัติรายการเหตุผลสำหรับการระงับหรือยกเลิกการอนุญาต ใบอนุญาตหรือการให้อำนาจ โดยเหตุผลเหล่านี้ อาจรวมถึงการที่ไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดทางการบริหารได้ เช่น การจ่ายค่าธรรมเนียม หรือการจัดการส่งกลับ นอกจากนี้ ยังอาจมาจากการที่ผู้ถือใบอนุญาตถูกตัดสินให้มีความผิดภายใต้กฎหมาย หรือไม่สามารถปฏิบัติตามเกณฑ์ความเหมาะสมที่ระบุไว้สำหรับการอนุญาต ใบอนุญาต หรือการให้อำนาจนั้น

การชำระค่าธรรมเนียมที่ต้องชำระภายใต้กฎหมาย คือพันธกรณีขั้นพื้นฐานสำหรับผู้ที่ได้รับอนุญาตจากแผนก ผู้ปฏิบัติการที่ไม่สามารถจ่ายค่าธรรมเนียมจะได้เปรียบในเชิงพาณิชย์เหนือคู่แข่งและอาจบ่อนทำลายความชอบธรรมของระบบที่ใช้ควบคุมอยู่ ในกรณีที่สามารถกระทำได้ตามกฎหมายที่ทางแผนกใช้อยู่ ทางแผนกอาจระงับหรือยกเลิกการอนุญาต ใบอนุญาตหรือการให้อำนาจแก่ผู้ปฏิบัติการที่ค้างชำระค่าธรรมเนียม เมื่อตัดสินใจว่าจะยกเลิกหรือระงับการอนุญาต ใบอนุญาตหรือการให้อำนาจหรือไม่ จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมาย โดยเป้าหมายของการยกเลิกหรือการระงับการอนุญาต ใบอนุญาตหรือการให้อำนาจนั้นมิใช่เพื่อเป็นการลงโทษ

แต่เป็นไปตามความจำเป็นที่จะต้องปกป้องความซื่อสัตย์สุจริตของระบบกฎหมาย สิ่งแวดล้อมและชุมชน จากผู้ปฏิบัติการที่ไม่เหมาะสม

นอกเหนือจากเรื่องข้างต้นแล้ว

จำเป็นต้องมีการประเมินความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของการบังคับใช้กฎหมายอาญาโดยสอดคล้องกับบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องของกฎหมายระดับประเทศ

เขตอำนาจศาลบางแห่งอาจมีบทบัญญัติทางกฎหมายโดยเฉพาะสำหรับการยกเลิกหรือการระงับใบอนุญาตหรือคำอนุมัติ ที่จะห้ามหรือจำกัดความสามารถของฝ่ายที่ถูกตัดสินในการที่จะเข้าทำธุรกิจเกี่ยวกับของเสีย

จึงอาจสร้างภาระทางเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญต่อผู้ที่ถูกตัดสินลงโทษในอาชญากรรมเกี่ยวกับของเสีย

และเป็นวิธีการประยุกต์ใช้หลักการที่ให้ผู้สร้างมลพิษเป็นผู้จ่ายได้อย่างดี (โปรดดูส่วนที่เกี่ยวข้องในบทหน้า)

ถึงแม้จะไม่ได้กล่าวถึงไว้โดยตรงในอนุสัญญาบาเซล

แต่ก็เป็นที่ตกลงร่วมกันว่าผู้ที่รับผิดชอบต่อการขนส่งอย่างผิดกฎหมายควรจะต้องรับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายในการนำกลับหรือส่งกลับประเทศ ใน EU ข้อ 25 ของกฎระเบียบว่าด้วยการขนส่งของเสีย กล่าวไว้ว่า ผู้ที่จัดการเรื่องการขนส่งจะต้องเป็นหลักในการจ่ายค่าใช้จ่ายเพื่อส่งกลับ ในกรณีที่ไม่สามารถตามตัวบุคคลดังกล่าว หรืออยู่ในภาวะล้มละลาย ประเทศต้นทางต้องเป็นผู้จ่าย นอกจากนี้ ยังได้กำหนดค่าใช้จ่ายในการส่งกลับ ซึ่งรวมถึงค่าธรรมเนียมในการขนส่ง

ค่าเช่าตู้สินค้าและกิจกรรมการบำบัดที่จำเป็นในการส่งของเสียกลับไปยังประเทศต้นทาง

5.3 การรายงานและการตรวจติดตาม

หน่วยงานดำเนินคดีควรจะให้การรายงานที่ดีแก่ชุมชนเกี่ยวกับกิจกรรมที่ได้กระทำไปเพื่อจัดการกับอาชญากรรมด้านสิ่งแวดล้อม การรายงานเป็นประจำถึงความสำเร็จและความล้มเหลว อาจช่วยยับยั้งอาชญากรรมเกี่ยวกับของเสียต่อสิ่งแวดล้อมและช่วยส่งเสริมการรายงานถึงอาชญากรรมเกี่ยวกับของเสียต่อไป

นอกจากนี้ การประชุมของภาคีแห่งอนุสัญญาบาเซล ยังได้ขอให้ภาครายงานถึงคดีหรือกรณีที่ถูกกล่าวหาว่ามีการขนย้ายที่ผิดกฎหมายไปยังสำนักเลขาธิการอนุสัญญาบาเซล และให้ข้อมูลที่จำเป็นทั้งหมด เพื่อช่วยให้สำนักเลขาธิการสามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม แบบฟอร์มพิเศษมีอยู่ใน [เว็บไซต์](#) ของสำนักเลขาธิการ

การตรวจติดตามคำสั่งด้านการปกครองและคำสั่งเพื่อลบล้างและเยียวยานั้นมีความสำคัญต่อการสร้างความมั่นใจว่าระบบการปฏิบัติตามกฎระเบียบและการบังคับใช้กฎหมายนั้นยังทำงานได้ดี

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1 – ตราสารระหว่างประเทศ

อนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามเขตแดนของของเสียอันตรายและการกำจัด (อนุสัญญาบาเซล, พ.ศ. 2546)

อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (CITES พ.ศ. 2506)

อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันมลพิษจากเรือ (MARPOL, พ.ศ. 2516)

แผนระหว่างประเทศเกี่ยวกับการปฏิบัติเพื่อป้องกัน ยับยั้ง และกำจัดการประมงที่ผิดกฎหมาย
ไม่มีการรายงานและไม่ได้รับการควบคุม (FAO, พ.ศ. 2544)

อนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท (อนุสัญญามินามาตะ, พ.ศ. 2556)

พิธีสารมอนทรีออลว่าด้วยสารที่ทำลายชั้นบรรยากาศโอโซน (พิธีสารมอนทรีออล, พ.ศ. 2530)

อนุสัญญารอตเตอร์ดัมว่าด้วยกระบวนการแจ้งข้อมูลล่วงหน้าสำหรับสารเคมีอันตรายและสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชและสัตว์บางชนิดในการค้าระหว่างประเทศ (อนุสัญญารอตเตอร์ดัม, พ.ศ. 2541)

อนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน (อนุสัญญาสตอกโฮล์ม, พ.ศ. 2544)

ปฏิญญาสตอกโฮล์ม (พ.ศ. 2515)

อนุสัญญาเวียนนาเพื่อการปกป้องชั้นบรรยากาศโอโซน (อนุสัญญาเวียนนา, พ.ศ. 2528)

ภาคผนวก 2 – คำจำกัดความภายใต้อนุสัญญาบาเซล

ต่อไปนี้เป็นคำจำกัดความที่เกี่ยวข้องบางคำภายใต้อนุสัญญาบาเซล (สำนักเลขาธิการอนุสัญญาบาเซลและ UNEP, พ.ศ. 2555)

“ของเสีย”

หมายถึงสารหรือวัตถุซึ่งถูกกำจัดหรือเจตนาจะกำจัดหรือต้องกำจัดโดยบทบัญญัติของกฎหมายแห่งชาติ

“การจัดการ” หมายถึงการเก็บรวบรวม การขนส่ง และการกำจัดของเสียอันตรายหรือของเสียอื่น รวมทั้งการดูแลรักษาสถานที่กำจัดภายหลังการจัดการ

“การเคลื่อนย้ายข้ามเขตแดน”

หมายถึงการเคลื่อนย้ายของเสียอันตรายหรือของเสียอื่นจากพื้นที่ภายใต้เขตอำนาจแห่งรัฐหนึ่งไปยัง

หรือผ่านพื้นที่ภายใต้เขตอำนาจแห่งชาติของรัฐอื่น

หรือไปยัง

หรือผ่านพื้นที่ที่มีอยู่ภายใต้เขตอำนาจแห่งรัฐใด โดยมีรัฐที่เกี่ยวข้องในการเคลื่อนย้ายอย่างน้อย 2 รัฐ

“การกำจัด” หมายถึงปฏิบัติการใดที่ได้ระบุไว้ในภาคผนวก 4 แห่งอนุสัญญาฉบับนี้

“สถานที่หรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้รับความเห็นชอบ”

หมายถึงสถานที่หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการกำจัดของเสียอันตรายหรือของเสียอื่น

ซึ่งได้รับมอบอำนาจหรืออนุญาตให้ปฏิบัติการเพื่อความมุ่งประสงค์นี้โดยหน่วยงานผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้องของรัฐซึ่งสถานที่หรือสิ่งอำนวยความสะดวกนั้นตั้งอยู่

“หน่วยงานผู้มีอำนาจ”

หมายถึงหน่วยงานผู้มีอำนาจของรัฐบาลซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยรัฐภาคีให้รับผิดชอบภายในพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่ภาคีเห็นว่าเหมาะสม เพื่อรับแจ้งเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายข้ามเขตแดนของของเสียอันตรายหรือของเสียอื่น และข้อมูลข่าวสารใดที่เกี่ยวข้อง และเพื่อตอบสนองต่อการแจ้งดังกล่าวตามที่กำหนดไว้ในข้อ 6

“ศูนย์ประสานงาน”

หมายถึงองค์กรของภาคีที่อ้างถึงในข้อ

5

ซึ่งรับผิดชอบในการรับและการส่งข้อมูลข่าวสารตามที่กำหนดไว้ในข้อ 13 และ 16

“การจัดการของเสียอันตรายหรือของเสียอื่นอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม”

หมายถึง

การดำเนินการตามขั้นตอนที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติทั้งปวง

เพื่อประกันว่าของเสียอันตรายหรือของเสียอื่นได้รับการจัดการในลักษณะที่จะคุ้มครองสุขภาพอนามัยของมนุษย์ และสิ่งแวดล้อมต่อผลกระทบร้ายแรงซึ่งอาจเป็นผลมาจากของเสียดังกล่าว

“พื้นที่ภายใต้เขตอำนาจแห่งรัฐ” หมายถึง พื้นดิน พื้นที่ทางทะเล หรือห้วงอากาศใด ซึ่งรัฐรับผิดชอบด้านการบริหารและกฎระเบียบตามกฎหมายระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสุขภาพอนามัยของมนุษย์หรือสิ่งแวดล้อม

“รัฐผู้ส่งออก” หมายถึงภาคีซึ่งมีการวางแผนที่จะเริ่ม หรือได้เริ่มการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของของเสียอันตรายหรือของเสียอื่นออกไป

“รัฐผู้นำเข้า” หมายถึงภาคีซึ่งมีการวางแผน หรือมีการข้ามย้ายข้ามแดนของของเสียอันตรายหรือของเสียอื่นเข้ามา เพื่อความมุ่งประสงค์ในการกำจัดภายในประเทศนั้น หรือเพื่อความมุ่งประสงค์ในการขนถ่ายก่อนนำไปกำจัดในพื้นที่ซึ่งมีได้อยู่ภายใต้เขตอำนาจแห่งรัฐใด

“รัฐที่ถูกนำผ่านแดน” หมายถึงรัฐใดๆ นอกเหนือไปจากรัฐผู้ส่งออกหรือนำเข้า ซึ่งถูกวางแผนให้มีการเคลื่อนย้าย หรือได้เคลื่อนย้ายของเสียอันตรายหรือของเสียอื่นผ่านแดน

“รัฐที่เกี่ยวข้อง” หมายถึงภาคีที่เป็นรัฐผู้ส่งออกหรือนำเข้า หรือรัฐที่ถูกนำผ่านแดน ไม่ว่าจะ เป็นภาคีหรือไม่ก็ตาม

“บุคคล” หมายถึงบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลใดๆ

“ผู้ส่งออก” หมายถึง บุคคลใดก็ตามซึ่งอยู่ภายใต้เขตอำนาจแห่งรัฐผู้ส่งออก ซึ่งเป็นผู้จัดการให้มีการส่งออกของเสียอันตรายหรือของเสียอื่น

“ผู้นำเข้า” หมายถึงบุคคลใดก็ตามซึ่งอยู่ภายใต้เขตอำนาจแห่งรัฐผู้นำเข้า ซึ่งเป็นผู้จัดให้มีการนำเข้าของเสียอันตรายหรือของเสียอื่น

“ผู้ขนส่ง” หมายถึงบุคคลใดก็ตามที่ดำเนินการขนส่งของเสียอันตรายหรือของเสียอื่น

“ผู้ก่อกำเนิด” หมายถึงบุคคลใดก็ตาม ซึ่งกิจกรรมของตนก่อกำเนิดของเสียอันตรายหรือของเสียอื่น หรือหากหาตัวบุคคลผู้นั้นไม่ได้ ให้หมายถึงบุคคลผู้ครอบครอง และ/หรือ ควบคุมของเสียเหล่านั้น

“ผู้กำจัด” หมายถึงบุคคลใดก็ตามซึ่งถูกขนส่งของเสียอันตรายหรือของเสียอื่นไปให้ และเป็นผู้ดำเนินการกำจัดของเสียดังกล่าว

“องค์กรความร่วมมือทางการเมือง และ/หรือ ทางเศรษฐกิจ” หมายถึง องค์กรที่ก่อตั้งขึ้นมาโดยรัฐอธิปไตยซึ่งรัฐสมาชิกได้โอนอำนาจเกี่ยวกับเรื่องในบังคับของอนุสัญญานี้ไปให้ และซึ่งได้รับมอบอำนาจอย่างถูกต้องตามวิธีดำเนินการภายในของตนให้ลงนาม ทำสัตยาบัน ยอมรับ เห็นชอบ ยืนยันอย่างเป็นทางการ หรือภาคยานุวัติอนุสัญญานี้

“การขนย้ายที่ผิดกฎหมาย” หมายถึง การขนย้ายข้ามแดนของของเสียอันตรายหรือของเสียอื่น: (ก)
 โดยปราศจากการแจ้งบทบัญญัติของอนุสัญญานี้ไปยังรัฐที่เกี่ยวข้องทั้งปวง หรือ (ข)
 โดยปราศจากการยินยอมตามบทบัญญัติของอนุสัญญานี้ของรัฐที่เกี่ยวข้อง หรือ (ค)
 ด้วยการยินยอมจากรัฐที่เกี่ยวข้องที่ได้มาโดยการปลอมแปลง การสำแดงเท็จ หรือกลล่ฉ้อฉล หรือ (ง)
 ซึ่งไม่สอดคล้องในสาระสำคัญกับเอกสารอื่นๆ หรือ (จ)
 ซึ่งเป็นผลให้มีการกำจัดของเสียอันตรายหรือของเสียอื่นอย่างจงใจ (เช่น การถ่ายทิ้ง)
 โดยขัดต่ออนุสัญญานี้และหลักกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไป ให้ถือว่าเป็นการขนย้ายที่ผิดกฎหมาย

ภาคผนวก 3 – กรอบทางกฎหมายเกี่ยวกับของเสียของสหภาพยุโรป

ตอนนี้ จะให้รายละเอียดถึงกรอบทางกฎหมายที่ใช้บังคับในสหภาพยุโรป^๑ ดังที่ได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้ ขณะที่ขอบเขตของแนวปฏิบัติฉบับนี้คือการค้าของเสียข้ามเขตแดนโดยผิดกฎหมาย แนวปฏิบัติฉบับนี้ยังมุ่งที่จะใช้สำหรับการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับของเสียโดยทั่วไป

นอกเหนือไปจากกรอบทางกฎหมายระดับภูมิภาคแล้ว ภาคผนวก 4 ยังจะให้รายการกฎหมายระดับชาติที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ มีการเปลี่ยนแปลงมากมายในกฎหมายและกฎระเบียบเกี่ยวกับของเสียระดับชาติซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการสืบสวนและการดำเนินคดีต่ออาชญากรรมเกี่ยวกับของเสีย

คำสั่งที่ 2008/99/EC ว่าด้วยการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมผ่านกฎหมายอาญา

คำสั่ง [คำสั่ง \(Directive\) 2008/99/EC](#) ว่าด้วยอาชญากรรมด้านสิ่งแวดล้อม ได้ย้ำถึงการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในระดับสูงของสนธิสัญญาว่าด้วยการทำงานของสหภาพยุโรป (Treaty on the Functioning of the European Union) (โปรดดูข้อ 11 และ 191 โดยเฉพาะ) ทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนถึงข้อเท็จจริงที่ว่า “ระบบการลงโทษที่มีอยู่นั้นยังไม่เพียงพอที่จะทำให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างสมบูรณ์เพื่อการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม” และควรส่งเสริมสร้างการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว ด้วยการใช้บทลงโทษทางอาญาเหนือและสูงกว่าบทลงโทษทางการปกครองและทางแพ่ง

เพื่อที่จะสะท้อนอย่างเหมาะสมถึงความไม่เห็นด้วยของสังคมที่มีต่ออาชญากรรมด้านสิ่งแวดล้อม คำสั่งนี้ได้กำหนดกฎขั้นต่ำสำหรับการลงโทษทางอาญาทั่วทั้งสหภาพยุโรป ในกรณีที่มีการกระทำอย่างจงใจ หรือมีการละเลยอย่างจริงจัง และอนุญาตให้รัฐสมาชิกออกมาตรการที่เข้มงวดยิ่งขึ้น (เช่น ความรับผิดชอบเชิงงวด) ในกรณีที่มาตรการเหล่านี้สอดคล้องกับบทบัญญัติของสนธิสัญญาของประชาคมยุโรป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อ 3 ได้รวมถึงการส่งออกของเสียโดยผิดกฎหมาย (ถ้าดำเนินการในปริมาณที่มีใช้เกิดจากการละเลย) ในรายการความผิดที่จะต้องประกอบเป็นความผิดอาญา

คำสั่ง [Directive 2008/99/EC](#) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2551 โดยมีกำหนดสำหรับการย้ายตำแหน่งในระดับประเทศเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2553

^๑หมายเหตุ: ทั้งกฎระเบียบ (regulations) และคำสั่ง (directives) ควบคุมกรอบการทำงานเกี่ยวกับของเสียในสหภาพยุโรป กฎระเบียบนั้นใช้ได้โดยตรงในรัฐสมาชิกของสหภาพยุโรปทุกรัฐ ส่วนคำสั่ง จำเป็นต้องมีการนำไปไว้ในกฎหมายแห่งชาติ

คำสั่งว่าด้วยกรอบการทำงานเกี่ยวกับของเสีย (Waste Framework Directive (WFD))

กรอบการทำงานเกี่ยวกับของเสีย (Waste Framework Directive 2008/98/EC)

กำหนดแนวคิดพื้นฐานและคำจำกัดความเกี่ยวกับการจัดการของเสีย เช่น คำจำกัดความของของเสีย การแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ (recycling) และการกู้คืน (recovery) คำสั่งฉบับนี้ อธิบายว่าของเสียจะยุติการเป็นของเสียและกลายเป็นวัสดุขั้นทุติยภูมิเมื่อใด (เรียกว่า เกณฑ์การสิ้นสุดของของเสีย) และทำอย่างไรจึงจะสามารถแยกแยะระหว่างของเสียกับผลพลอยได้

คำสั่งฉบับนี้ได้วางหลักการในการจัดการของเสียขั้นพื้นฐานไว้ โดยกำหนดว่า ของเสียจะต้องได้รับการจัดการโดยไม่ทำอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์และไม่ทำร้ายสิ่งแวดล้อม

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องไม่มีความเสี่ยงต่อน้ำ อากาศ ดิน พืช หรือสัตว์ ต้องไม่สร้างความรำคาญผ่านเสียงหรือกลิ่น และต้องไม่ส่งผลกระทบต่อชนบทหรือสถานที่ซึ่งมีความน่าสนใจเป็นพิเศษ คำสั่งนี้ยังย้ถึง

“หลักการที่ผู้สร้างมลพิษต้องเป็นผู้จ่าย (polluter pays principle)” ของสนธิสัญญาแห่งสหภาพยุโรป และแนะนำหลักการ “ความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นของผู้ผลิต (extended producer responsibility)” - ซึ่งการออกแบบและการผลิตสินค้าควรจะอำนวยความสะดวกให้แก่การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพตลอดวงจรชีวิต รวมทั้งการซ่อม การใช้ซ้ำ การรีไซเคิลและการแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ โดยไม่กระทบต่อการหมุนเวียนสินค้าโดยเสรีในตลาดภายในประเทศ

คำสั่งนี้ประกอบด้วยคำจำกัดความเกี่ยวกับของเสียและของเสียอันตรายซึ่งจะกล่าวถึงต่อไป จากข้อ 3 “ของเสีย” หมายถึงสารหรือวัตถุใดๆ ซึ่งผู้ถือครองละทิ้ง หรือมีเจตนา หรือจำเป็นต้องละทิ้ง

คำสั่งว่าด้วยกรอบการทำงานเกี่ยวกับของเสีย (Waste Framework Directive) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2551 โดยมีกำหนดนำไปใช้ในระดับชาติเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2553

หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำเข้าสู่กฎหมายระดับชาตินี้ โปรดดูที่ [เว็บไซต์ของสหภาพยุโรป](#)

รายการการตัดสินใจเกี่ยวกับของเสีย (List of Waste Decision) 2000/532/EC⁹ สร้างระบบแยกประเภทสำหรับของเสีย

รวมทั้งความแตกต่างระหว่างของเสียอันตรายและของเสียที่ไม่เป็นอันตราย ของเสียอันตรายนั้นจะมีการทำเครื่องหมายดอกจันไว้ รายการของเสียได้กำหนดของเสียไว้ 20 ประเภท

⁹ แก้ไขโดย [การตัดสินใจของคณะกรรมการ \(EU\) เลขที่ 2014/955/EU](#) ในวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2557 เพื่อแก้ไขการตัดสินใจที่ 2000/532/EC ในรายการของเสียตามคำสั่งเกี่ยวกับกรอบด้านกฎระเบียบของเสีย 2008/98/EC (OJ L 370, 30.12.2014, p. 44–86)

โดยในแต่ละประเภทจะแบ่งเป็นประเภทย่อย และในแต่ละประเภทจะได้รับการจัดรหัส 6 หลัก
 รายการดังกล่าวจะกำหนดแผนการแยกประเภทที่ใช้ร่วมกันสำหรับของเสียทั่วยุโรป
 และช่วยในการตรวจติดตามของเสียตั้งแต่เริ่มต้นไปจนถึงจุดจบ รายการดังกล่าว
 เชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับรายการลักษณะหลัก ซึ่งบอกถึงของเสียอันตรายซึ่งรวมไว้ในภาคผนวก 3
 ของคำสั่งว่าด้วยกรอบด้านกฎระเบียบของของเสีย (Waste Framework Directive)¹⁰

[ประกาศคณะกรรมการ 2018/C124/01](#) ว่าด้วยแนวปฏิบัติเชิงวิชาการเกี่ยวกับการแยกประเภทของเสีย
 ได้ให้คำอธิบายและแนวปฏิบัติแก่หน่วยงานระดับชาติ รวมทั้งหน่วยงานท้องถิ่น
 และธุรกิจต่างๆเกี่ยวกับการตีความอย่างถูกต้องและการใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องของสหภาพยุโรปในการแยกประเภทของเสีย
 เช่น การระบุถึงคุณลักษณะที่เป็นอันตราย การประเมินว่าของเสียมีคุณลักษณะที่เป็นอันตรายหรือไม่ และในที่สุด
 คือแยกของเสียออกเป็นของเสียอันตรายและของเสียที่ไม่เป็นอันตราย

กฎระเบียบว่าด้วยการขนส่งของเสีย (Waste Shipment Regulation (WSR))

[กฎระเบียบว่าด้วยการขนส่งของเสีย \(Waste Shipment Regulation\) 1013/2006/EC](#) (ฉบับรวม)
 ได้กำหนดวิธีดำเนินการสำหรับการขนส่งข้ามเขตแดน (เช่น การขนส่ง) ของของเสีย
 และนำบทบัญญัติของอนุสัญญาบาเซลและการตัดสินใจของ OECD ไปปฏิบัติในกฎหมายของสหภาพยุโรป
 รวมถึงการห้ามการส่งออกของเสียอันตรายไปยังประเทศที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่ม OECD ไม่ว่าจะเพื่อกำจัดหรือกักเก็บ
 รวมทั้งการห้ามส่งออกของเสียไปยังที่ใดก็ตามเพื่อกำจัด (การแก้ไขอนุสัญญาบาเซลเพื่อห้ามการส่งออก
 มีผลบังคับใช้ในวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2562)

เพื่อให้มั่นใจว่าจะเกิดความเข้าใจร่วมกันถึงการตีความกฎระเบียบ (EC) เลขที่ No 1013/2006 เกี่ยวกับการขนส่งของเสีย
 จึงมีการตกลงกันถึง [แนวปฏิบัติของผู้ประสานงาน \(Correspondents' Guidelines\)](#)
 โดยผู้ประสานงานด้านการจัดส่งของเสียของรัฐสมาชิกสหภาพยุโรป นอกจากนี้ เครือข่ายอัยการเพื่อสิ่งแวดล้อมแห่งยุโรป
 (European Network of Prosecutors for the Environment (ENPE)) ยังได้จัดทำ [วิดีโอ](#) ให้ความรู้
 เพื่ออธิบายหลักการพื้นฐานของกฎระเบียบว่าด้วยการขนส่งของเสีย

WSR มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2549 และใช้ได้โดยตรงกับรัฐสมาชิกสหภาพยุโรปทั้งหมด

¹⁰ แก้ไขโดยกฎระเบียบของคณะกรรมการ (EU) เลขที่ 1357/2014 ลงวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2557 ซึ่งแทนที่ภาคผนวก 3 ของคำสั่งเลขที่ 2008/98/EC ของรัฐสภายุโรปและของคณะกรรมการว่าด้วยของเสียและการยกเลิกคำสั่งบางฉบับ (OJ L 365/89, 19.12.2014)

ใช่ของเสียหรือไม่? คำจำกัดความของของเสียภายใต้กฎระเบียบของสหภาพยุโรป

สำหรับบทบัญญัติของ WSR (และอนุสัญญาบาเซล) ที่จะนำมาใช้ วัสดุที่จะส่งจะต้องเป็นของเสีย การพิจารณาหลายครั้งจะดำเนินต่อไปหรือล้มเลิกจากการพิจารณาว่าสิ่งของหรือวัสดุนั้นเป็นของเสียหรือไม่ เมื่อได้กำหนดองค์ประกอบสำคัญที่สุดนี้แล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการตัดสินใจว่าการขนส่งนั้นผิดกฎหมายหรือไม่ WSR ได้อ้างกลับไปยังคำสั่งว่าด้วยกรอบการทำงานเกี่ยวกับของเสีย (Waste Framework Directive) พ.ศ. 2551 สำหรับคำจำกัดความที่สำคัญส่วนใหญ่ ดังนี้ :

ของเสีย (Waste) ได้รับคำจำกัดความว่าเป็น “สารหรือวัตถุใดๆซึ่งผู้ถือครองละทิ้งหรือตั้งใจหรือจำเป็นต้องละทิ้ง” และของเสียอันตราย คือของเสียใดๆที่มีคุณลักษณะตั้งแต่หนึ่งอย่างขึ้นไปตามรายการที่ระบุไว้ในภาคผนวก 3 ของ WFD

มีกฎหมายจากคดีพิพาท (case law) อย่างเพียงพอเกี่ยวกับคำจำกัดความของของเสีย แต่อาจสรุปหลักการสำคัญได้ดังต่อไปนี้ :

แนวคิดของของเสียไม่อาจตีความได้อย่างเคร่งครัด แต่ละคดีอาจต้องตัดสินตามข้อเท็จจริง เช่น โดยทั่วไปแล้ว การที่จะกำหนดว่ากระดาษที่ถูกทิ้งเป็นของเสียหรือไม่นั้นง่ายกว่าการที่จะพิจารณาถึงชิ้นส่วนไฟฟ้าหรือที่เรียกว่า ผลพลอยได้

ทั้งนี้ หมายถึงการกำจัดสิ่งที่ไม่ต้องการเพื่อจุดมุ่งหมายแรกเริ่มอีกต่อไป เพราะไม่เหมาะสม ไม่ต้องการอีกแล้ว หรือเกินความต้องการ และการทิ้ง อาจได้รับการตีความโดยพิจารณาถึงเป้าหมายของ WFD อนุสัญญาประชาคมยุโรป เช่นเดียวกับ WSR

ข้อเท็จจริงที่ว่าสิ่งของที่ถูกทิ้งนั้นมีมูลค่าทางเศรษฐกิจไม่ได้ป้องกันสิ่งของนั้นจากการเป็นของเสีย

เมื่อสิ่งของเป็นของเสีย

มีการทำสิ่งใดอย่างเพียงพอต่อสิ่งของนั้นเพื่อเปลี่ยนสถานะจากของเสียเป็นสิ่งของที่ไม่ใช่ของเสียหรือไม่ ถ้าไม่ สิ่งของนั้นก็ยังคงเป็นของเสีย เกณฑ์ในการสิ้นสุดความเป็นของเสีย (End-of-waste) ได้กำหนดไว้ในข้อ 6 (1) และ (2)

ของ WFD และคณะกรรมการมาทริการยุโรปได้จัดเตรียม

ชุดเกณฑ์การสิ้นสุดความเป็นของเสียสำหรับกระแสของของเสียที่มีความสำคัญ

ของเสีย (Waste) แตกต่างจาก “ผลพลอยได้ (by-product)” ซึ่งได้รับคำจำกัดความไว้ในข้อ 5 ของ WFD ว่าเป็น “สารหรือวัตถุซึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการผลิต ซึ่งเป้าหมายหลักของกระบวนการนั้นไม่ใช่การผลิตสารหรือวัตถุนั้น” นอกจากนี้ คณะกรรมการมาทริการยุโรปยังได้พัฒนา แนวปฏิบัติว่าด้วยประเด็นเกี่ยวกับของเสียและผลพลอยได้

นอกเหนือจากกฎหมายและกฎหมายจากคดีพิพาท

อาจมีเอกสารที่เป็นแนวปฏิบัติซึ่งจะช่วยพิสูจน์ว่าสิ่งของนั้นเป็นของเสียหรือไม่ เช่น แนวปฏิบัติระดับชาติเกี่ยวกับความปลอดภัยของยางรถยนต์ แนวปฏิบัติที่เผยแพร่โดยหน่วยงานทางการค้า (เช่น สำหรับปัญหาหรือเศษกระดาษ) หรือสหภาพยุโรป เช่น:

EU Correspondents' Guidelines

ได้รับความเห็นชอบจากผู้ประสานงานเกี่ยวกับการจัดส่งของเสียของรัฐสมาชิกสหภาพยุโรป และเป็นตัวแทนถึงความเข้าใจร่วมกันว่าควรจะตีความ WSR อย่างไร แนวปฏิบัตินี้ไม่ใช่เอกสารที่มีผลผูกพันตามกฎหมาย แต่ให้แนวปฏิบัติเชิงวิชาการในการตัดสินว่าสิ่งของนั้นมีแนวโน้มที่จะเป็นของเสียหรือไม่

ทั้งหมดนี้จะเป็นพยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์ (หรือการขาดพยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์) ที่จะได้มาเมื่อหาทางพิสูจน์ว่าสิ่งของที่ถูกส่งไปนั้นเป็นของเสีย และไม่ใช้เครื่องใช้ไฟฟ้ามือสองที่ยังทำงานได้อยู่

นอกเหนือจากคำจำกัดความของของเสียแล้ว ยังมีคำจำกัดความที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ จำนวนหนึ่งใน WSR ที่จะต้องพิจารณาไปพร้อมกัน (โปรดดูรายการคำจำกัดความอย่างสมบูรณ์ในข้อ 2 ของ WSR)

เช่น:

- “การกักเก็บ” หรือ “การกำจัด” ของเสียนั้นตัดสินตามคำจำกัดความและประเภทของกิจกรรมใน WFD และภาคผนวก
- “การส่งออก” หมายถึงการปฏิบัติที่ของเสียออกจากสหภาพยุโรป
- “การขนส่ง (transport)” หมายถึง การขนส่งของเสียทางถนน รถไฟ อากาศ หรือทะเล
- “การจัดส่ง (shipment)” หมายถึงการขนส่งของเสียที่มุ่งเพื่อนำไปกักเก็บหรือกำจัดตามที่ได้วางแผนหรือที่เกิดขึ้น

- “การจัดส่งโดยผิดกฎหมาย (illegal shipment)” หมายถึงการจัดส่งที่ชัดเจน 7 ชนิดที่อาจสรุปได้ออกเป็น 3 กลุ่มหลัก คำอธิบายอย่างสมบูรณ์ในเรื่องนี้อยู่ในหน่วยที่ 1 ของภาพรวมด้านนิติบัญญัติ :

ในกรณีที่มีการห้ามส่งออกโดยสิ้นเชิงไม่ว่าจะเพื่อการกำจัดหรือการกักเก็บ เนื่องจากของเสียนั้นถูกห้ามเป็นอันตราย เป็นของเสียในครัวเรือน หรือไม่เป็นที่ต้องการของประเทศปลายทาง

ในกรณีที่ของเสียนั้นถูกส่งออกโดยไม่ได้แจ้ง และ/หรือ

ไม่ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

ในกรณีที่ความยินยอมนั้นได้มาผ่านกลฉ้อฉลหรือการสำแดงเท็จ

หรือในกรณีที่มีข้อบกพร่องที่มีสาระสำคัญในเอกสารการจัดส่งที่แนบมาด้วย และ

ในกรณีที่การกักเก็บหรือการจัดของเสียนั้นส่งผลให้เกิดการฝ่าฝืนกฎหมายของยุโรปหรือกฎหมายระหว่างประเทศ

- “ผู้แจ้ง” คือบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลภายใต้เขตอำนาจของรัฐสมาชิก ซึ่งเจตนาที่จะดำเนินการจัดส่งนั้น จากนั้น จึงมีรายการจากบนลงล่างตามลำดับเพื่อตัดสินว่าผู้แจ้งคือใคร โดยเริ่มตั้งแต่ผู้ผลิตเริ่มแรก และรวมถึงผู้เก็บของเสียที่ได้รวบรวมของเสียเพื่อจะเริ่มต้นจากสถานที่แห่งเดียว ตัวแทนที่ลงทะเบียนหรือนายหน้าที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการแทนผู้ผลิตหรือผู้เก็บรวบรวม ในกรณีที่ไมู้ตัวบุคคลดังกล่าวหรือบุคคลนั้นล้มละลาย จึงจะถือว่าผู้ถือครองสิ่งของเป็นผู้แจ้ง (ข้อ 2 (15) WSR) และ
- “ผู้ถือครอง (holder)” ได้รับคำจำกัดความว่าเป็นผู้ผลิตของเสียหรือบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่เป็นเจ้าของสิ่งของนั้น

มีการจัดส่งที่ผิดกฎหมายหรือไม่

เมื่อได้สรุปว่าสิ่งของหรือวัสดุนั้นเป็นของเสียหรือไม่ จึงจะใช้บทบัญญัติของ WFD และ WSR โดย WSR จะใช้แนวทางแบบ “ไฟจราจร” สำหรับการจัดส่งของเสีย โดยขึ้นอยู่กับการจัดประเภท จุดหมายปลายทาง และดูว่าของเสียนั้นจะได้รับการกักเก็บหรือกำจัด สิ่งเหล่านี้คือการควบคุมแบบไฟเขียวหรือไฟเหลืองตามการตัดสินของ OECD และคือการห้าม (ไฟแดง) สำหรับการส่งออกของเสียอันตราย เช่น :

“รายการไฟเขียว” ของเสียเช่นเศษกระดาษหรือเศษพลาสติกที่ถูกส่งไปเพื่อกักเก็บภายในสหภาพยุโรปและกลุ่มประเทศ OECD ไม่ได้ต้องการความยินยอมของหน้าที่อื่นนอกเหนือไปจากการควบคุมที่โดยทั่วไปแล้วใช้กันในธุรกรรมเชิงพาณิชย์ การจัดส่งของเสียในรายการไฟเขียวเพื่อการกักเก็บนั้นจะต้องแนบข้อมูลตามที่กำหนดไว้ในข้อ 18 และเอกสารที่อยู่ใน

ภาคผนวกที่ 7 ของกฎระเบียบว่าด้วยการจัดส่งของเสีย (Waste Shipment Regulation) ประเทศที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่ม OECD อาจใช้การควบคุมตามรายการไฟเขียวสำหรับของเสียประเภทนี้ในกรณีที่ได้แจ้งสหภาพยุโรปในเรื่องนี้แล้ว แต่หากยังไม่ได้กระทำเช่นนั้น ตำแหน่งตั้งต้นคือการแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรและความยินยอมล่วงหน้าของหน่วยงานผู้มีอำนาจของรัฐที่เป็นผู้ส่งของ¹¹ ทางผ่านและปลายทาง¹²

การจัดส่งของเสียอันตรายและของเสียที่กำหนดให้กำจัดภายในยุโรปและกลุ่มประเทศ OECD นั้นโดยทั่วไปจะต้องได้รับแจ้งและได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้า ดังที่เรียกว่าขั้นตอนการดำเนินงานเกี่ยวกับความยินยอมโดยได้รับข้อมูลล่วงหน้า (Prior Informed Consent (PIC)) ดังที่ได้ระบุไว้ในบทที่ 1 และ 2 ของ WSR และ

ห้ามจัดส่งของเสียอันตราย (และของเสียจากครัวเรือน) ไปยังประเทศที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่ม OECD
ไม่ว่าจะเพื่อการกำจัดตามข้อ 34 หรือเพื่อกู้คืน ตามข้อ 36

ข้อ 36 ของ WSR ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งออกเพื่อกู้คืนไปยังประเทศที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่ม OECD

ข้อ 36

ข้อห้ามในการส่งออก

1. ห้ามส่งออกของเสียต่อไปนี้จากกลุ่มประชาคมยุโรปโดยมุ่งที่จะให้มีการกู้คืนในประเทศซึ่งไม่ได้ใช้การตัดสินใจของ OECD :

(ก) ของเสียที่อยู่ในรายการของเสียอันตรายในภาคผนวกที่ 5

(ข) ของเสียที่อยู่ในรายการตามภาคผนวกที่ 5 ตอนที่ 3 (ของเสียที่เก็บรวบรวมจากครัวเรือน)

(ค) ของเสียอันตรายที่ไม่ได้จัดประเภทอยู่ในรายการเดียวในภาคผนวกที่ 5

¹¹ 'หน่วยงานผู้มีอำนาจของผู้ส่งของ' หมายถึงหน่วยงานผู้มีอำนาจสำหรับพื้นที่ซึ่งมีการวางแผนว่าจะเริ่ม หรือได้เริ่มจัดส่งสิ่งของไปที่นั้น (ข้อ 2(19) WSR)

¹² กฎระเบียบของคณะกรรมาธิการ (EC) เลขที่ 1418/2007 ลงวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

เกี่ยวกับการส่งออกเพื่อกู้คืนของของเสียบางอย่างที่บันทึกรายการไว้ในภาคผนวก 3 หรือ 3ก ในกฎระเบียบ (EC) เลขที่ 1013/2006 ของรัฐสภายุโรปและคณะกรรมาธิการ ไปยังประเทศต่างๆซึ่งการตัดสินใจของ OECD

เกี่ยวกับการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามเขตแดนของของเสียไม่อาจบังคับใช้ได้ (OJ L 316/6, 4.12.2007)

(ง) ส่วนผสมของของเสียอันตรายและส่วนผสมของของเสียอันตรายกับของเสียที่ไม่เป็นอันตราย ซึ่งไม่ได้จัดประเภทไว้ในรายการเดียวในภาคผนวกที่ 5

(จ) ของเสียที่ประเทศปลายทางได้แจ้งว่าเป็นอันตรายภายใต้ข้อ 3 ของอนุสัญญาบาเซล

(ฉ) ของเสียซึ่งการนำเข้าถูกห้ามโดยประเทศปลายทาง หรือ

(ช)

ของเสียซึ่งหน่วยงานผู้มีอำนาจของพื้นที่จัดส่งมีเหตุผลที่จะเชื่อว่าจะไม่ได้รับการจัดการในลักษณะที่สมเหตุสมผลด้านสิ่งแวดล้อม ดังที่ได้กล่าวถึงในข้อ 49 ในประเทศปลายทางที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 36(1) ของ WSR ได้จัดทำรายการของเสีย 7 ประเภทที่ถูกห้ามส่งออกจากสหภาพยุโรปไปยังประเทศที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่ม OECD เพื่อการกู้คืน¹³ ซึ่งรวมถึงของเสียอันตรายและส่วนผสมของของเสียอันตรายและของเสียอื่น ของเสียจากครัวเรือน ของเสียที่ได้รับแจ้งจากประเทศที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่ม OECD ว่าเป็นอันตรายตามข้อ 3 ของอนุสัญญาบาเซล ซึ่งประเทศนั้นเองได้ห้ามมิให้นำเข้ามาในเขตอำนาจของตน

การจัดส่งที่ละเมิดข้อ 36 จะจัดอยู่ในประเภทการจัดส่งที่ผิดกฎหมายดังที่กำหนดไว้ในข้อ 2 (35) ของ WSR

เพื่อกำหนดถึงการละเมิดข้อ 36 และดังนั้น จึงเป็นการจัดส่งที่สงสัยว่าจะผิดกฎหมาย และต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบต่อไปนี้:

วัสดุนั้นเป็นของเสียหรือไม่? ถ้าใช่ ดำเนินการต่อไปในจุดที่ 2 ถ้าไม่ใช่ แสดงว่า WSR (และ WFD) จึงใช้ไม่ได้ และไม่ถือว่าเป็นการละเมิด

ของเสียนั้นมีลักษณะตามรายการหนึ่งใน 7 ชนิดในข้อ 36 หรือไม่? ถ้าใช่ ให้ดำเนินการต่อไปในจุดที่ 3

มีการส่งออกจากสหภาพยุโรปหรือไม่? โดยพึงระลึกถึงคำจำกัดความของคำว่า ส่งออก จัดส่ง และขนส่ง ถ้าใช่ ให้ดำเนินการต่อไปในจุดที่ 4

ของเสียนั้นมุ่งที่จะให้กู้คืนหรือไม่? ถ้าใช่ ดำเนินการต่อไปในจุดที่ 5

และของเสียนั้นมุ่งที่จะให้กู้คืนในประเทศที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่ม OECD หรือไม่?

¹³ ข้อ 34 ห้ามการส่งออกของเสียเพื่อกำจัด นอกจากจะระบุในข้อยกเว้นบางประการ

ถ้าสามารถพิสูจน์องค์ประกอบทั้งหมดนี้ได้ จึงมีแนวโน้มที่จะเกิดการละเมิดข้อ 36 ตามที่กล่าวหา และดังนั้น จึงเป็นการจัดส่งที่ต้องสงสัยว่าผิดกฎหมาย เมื่อมีการตั้งข้อกล่าวหาถึงการจัดส่งโดยผิดกฎหมายแล้ว จึงขึ้นอยู่กับบทบัญญัติตามกฎหมายระดับชาติที่จะตัดสินว่าได้มีการกระทำความผิดหรือไม่ ถ้ามี ใครเป็นผู้กระทำความผิด และจะดำเนินการสืบสวนอย่างไร และจะดำเนินคดีต่อไปหรือไม่ (โปรดดูบทต่อไป) และสุดท้าย ศาลจะเป็นผู้ตัดสินว่าสิ่งที่ส่งนั้นเป็นของเสียหรือไม่ และการจัดส่งผิดกฎหมายหรือไม่ โดยอิงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของแต่ละคดี

ในขณะที่ข้อ 36 นั้นกล่าวถึงการห้ามการส่งออก แต่การจัดส่งของเสียผิดกฎหมายจากประเทศยุโรปไปยังประเทศที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่ม OECD หลายครั้งนั้นถูกตรวจพบในประชาคมยุโรป โดยเกี่ยวเนื่องกับการละเมิดข้อ 37 ของ WSR ในกรณีของของเสียที่อยู่ในรายการในภาคผนวกที่ 3 หรือ 3ก และการส่งออกของของเสียไม่ได้ถูกห้ามไว้ภายใต้ข้อ 36 คณะกรรมาธิการจะส่งคำขอถึงแต่ละประเทศซึ่งไม่ได้ใช้การตัดสินใจของ OECD ภายใน 20 วันหลังจากกฎระเบียบนี้เริ่มบังคับใช้

เพื่อขอคำยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรว่าของเสียนั้นอาจถูกส่งออกจากกลุ่มประชาคมยุโรปเพื่อการกู้คืนในประเทศนั้น และขอให้ระบุว่าจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการดำเนินงานควบคุมใด (ถ้ามี) ในประเทศปลายทาง

แต่ละประเทศซึ่งไม่ได้ใช้การตัดสินใจของ OECD จะได้รับทางเลือกต่อไปนี้ :

การห้าม หรือ

ขั้นตอนการดำเนินงานสำหรับการแจ้งและการยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้า ดังที่อธิบายไว้ในข้อ 35

ไม่มีการควบคุมในประเทศปลายทาง

คำตอบของประเทศต่างๆ อยู่ในรายการใน [กฎระเบียบของสหภาพยุโรป 1418/2007](#) เมื่อประเทศใดไม่ตอบ อาจส่งของเสียไปได้ก็ต่อเมื่อมี PIC

บทบัญญัติสำหรับการตัดสินคดีในสหภาพยุโรป

ข้อ 3 ของคำสั่ง 2008/99/EC ข้อ 36 ของคำสั่งว่าด้วยกรอบปฏิบัติการเกี่ยวกับของเสีย (Waste Framework Directive) และข้อ 50 ของกฎระเบียบว่าด้วยการจัดส่งของเสีย (Waste Shipment Regulation) บัญญัติว่า บทลงโทษสำหรับความผิดที่กล่าวถึงนั้นจะต้อง “มีประสิทธิภาพ เหมาะสมตามสัดส่วน และเป็นการยับยั้ง” แนวคิดทั้งสามนี้จึงช่วยให้เชื่อมโยงความรุนแรงของบทลงโทษเข้ากับความร้ายแรงของความผิด ดังนั้น จึงมักจะได้รับการจัดการร่วมกันในศาลยุติธรรมตามกฎหมายจากคดีพิพาทของสหภาพยุโรป ต่อไปนี้ คือการระบุว่าคำศัพท์ต่างๆ หมายความว่าอย่างไรในบริบทนี้ ([ClientEarth, พ.ศ. 2561](#))

บทลงโทษ ที่มีประสิทธิภาพ รับประกันว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายที่ผู้ออกกฎหมายได้ตั้งไว้ แม้ว่าจะมีการละเมิด และมุ่งที่จะป้องกันมิให้เกิดอันตรายขึ้นอีกในอนาคต

การลงโทษเพื่อยับยั้ง

คือการลงโทษซึ่งส่งผลในการยับยั้งการกระทำผิดอย่างแท้จริงเนื่องจากความรุนแรงของโทษและความเสี่ยงที่มีต่อผู้กระทำ ความผิด

การลงโทษนี้จะยับยั้งได้อย่างแท้จริงเมื่อการคุกคามของปฏิบัติการปราบปรามนั้นสร้างความกดดันอย่างเพียงพอที่จะรับประกันว่าสถานการณ์ที่คาดคะเนไว้ภายใต้กฎหมายของสหภาพยุโรปนั้นจะเกิดขึ้นได้จริงในเชิงปฏิบัติ และเมื่อการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายกลายเป็นเรื่องที่ไม่น่าสนใจในเชิงเศรษฐกิจ

การลงโทษตามสัดส่วนช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ตามกฎหมายและไม่ได้อยู่นอกเหนือความจำเป็นที่จะต้องทำเพื่อ บรรลุวัตถุประสงค์นั้น

การลงโทษที่กำหนดไว้สำหรับการละเมิดกฎหมายของสหภาพยุโรปจำเป็นต้องสอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำสุดระดับหนึ่ง ([ClientEarth, 2018](#))

การตัดสินใจว่าการลงโทษนั้นมีประสิทธิภาพ เหมาะสมตามสัดส่วน และเป็นการยับยั้งการทำความผิดหรือไม่นั้น จำเป็นต้องพิจารณาถึงสถานการณ์เฉพาะของข้อเท็จจริงและกฎหมายระดับชาติที่เกี่ยวข้องซึ่งใช้บังคับอยู่

เรื่องนี้ยังได้อธิบายไว้ใน

[ชุดฝึกอบรมเกี่ยวกับกฎหมายด้านของเสียของสหภาพยุโรป](#)

สำหรับการปฏิบัติทางอาญาสำหรับผู้พิพากษา

ซึ่งได้รวมไว้ในชุดเครื่องมือการฝึกอบรมที่ทางคณะกรรมการยุโรปได้พัฒนาขึ้นมาเพื่อสนับสนุนโครงสร้างการฝึกอบรมที่ งดงามโดยมุ่งความสนใจไปที่กฎหมายด้านของเสียของสหภาพยุโรป ในสหภาพยุโรป

ปฏิบัติการทางอาญาส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายด้านของเสียมักจะเป็นเรื่องของการจัดส่งของเสียข้ามแดนโดยผิดกฎหมาย

ยและการฝังกลบของเสียที่ผิดกฎหมาย

ถ้าหน่วยงานผู้มีอำนาจของฝ่ายที่จัดส่งของเสียและปลายทางโดยทั่วไปไม่ได้ยินยอมต่อการจัดส่งนั้น

ความพยายามใดๆล้วนถือว่าการผิดกฎหมาย

ผู้พิพากษาคดีอาญาอาจต้องบอกลักษณะของการขนย้ายที่ผิดกฎหมายและตัดสินว่าควรใช้การลงโทษแบบใด

ในขณะที่ตัดสินถึงข้อเรียกร้องที่เหมาะสมตามสัดส่วน

ศาลอาจต้องพิจารณาถึงระดับของผลกระทบในทางลบซึ่งการขนย้ายที่ผิดกฎหมายสร้างขึ้นต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์แ

ละสิ่งแวดล้อม (คณะกรรมการยุโรป, พ.ศ. 2562)

ภาคผนวก 4 – กฎหมายว่าด้วยของเสียในแต่ละประเทศในสหภาพยุโรปและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ภาพรวมของกฎหมายระดับชาติเกี่ยวกับคำสั่งที่ 2008/98/EC และกฎระเบียบ 1013/2006/EC¹⁴

ประเทศ	กฎหมาย
ออสเตรีย	พระราชบัญญัติการจัดการของเสียแห่งสหพันธรัฐออสเตรีย พ.ศ. 2545 (Austrian Federal Waste Management Act) วันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2550
เบลเยียม	กฤษฎีกาเฟลมมิช วันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2554 เกี่ยวกับการจัดการของเสียอย่างยั่งยืน (ราชกิจจานุเบกษาแห่งเบลเยียม 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555) การตัดสินใจของรัฐบาลเฟลมมิช วันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555 (ราชกิจจานุเบกษาแห่งรัฐเบลเยียม 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2555, Err 8 มิถุนายน พ.ศ. 2555); กฤษฎีกาวัลลูน (Walloon decree) วันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2555 (ราชกิจจานุเบกษาแห่งรัฐเบลเยียม 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2555) และโดยการตัดสินใจของรัฐบาลวัลลูนเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2555 (ราชกิจจานุเบกษาแห่งรัฐเบลเยียม 4 มิถุนายน พ.ศ. 2555) คำสั่งของเขตเมืองหลวงบรัสเซล วันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2555 ว่าด้วยของเสีย (ราชกิจจานุเบกษาแห่งรัฐเบลเยียม 27 มิถุนายน พ.ศ. 2555) กฎหมายเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2523 เกี่ยวกับการนำเข้า การส่งออก และการให้ผ่านซึ่งของเสีย (อยู่ระหว่างการแก้ไข)
บัลแกเรีย	พระราชบัญญัติการจัดการของเสีย ประกาศใช้ใน SG 53/ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2555
โครเอเชีย	กฎหมายเกี่ยวกับการจัดการของเสียอย่างยั่งยืน ราชกฤษฎีกา 94/13; พระราชบัญญัติว่าด้วยของเสีย (ราชกฤษฎีกา หมายเลข 178/04, 111/06, 60/08, 87/09);

¹⁴ จาก คณะกรรมาธิการยุโรป (พ.ศ. 2554), การประเมินและแนวปฏิบัติสำหรับการนำกฎหมายว่าด้วยของเสียของสหภาพยุโรปมาปฏิบัติในรัฐสมาชิก, ENV.G.4/SER/2009/0027, <https://ec.europa.eu/environment/waste/shipments/pdf/Annex%20VII.pdf>; คณะกรรมาธิการยุโรป, การสนับสนุนเพื่อนำมาปฏิบัติ - ของเสียของเทศบาล, https://ec.europa.eu/environment/waste/framework/support_implementation.htm; EEA (2018), ประสิทธิภาพด้านทรัพยากรและของเสีย, <https://www.eea.europa.eu/themes/waste>;

	กฎระเบียบว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายของเสียข้ามเขตแดน (ราชกฤษฎีกาหมายเลข 69/2006 ตามที่แก้ไข)
ไชปรัส	กฎหมายว่าด้วยของเสีย เลขที่ N.185 (I)/2011; กฎหมายว่าด้วยขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย 215(I)/ 2002 และกฎระเบียบที่มาจากกฎหมายนี้
สาธารณรัฐเชค	พระราชบัญญัติว่าด้วยของเสีย เลขที่ 185/2001 แก้ไขครั้งสุดท้ายเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 (เลขที่ 34/2008)
เยอรมนี	พระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดการของเสีย (KrWG) วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2555; AbfVerbrG (กฎหมายว่าด้วยการจัดส่งของเสีย) วันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2550
เดนมาร์ก	Bekendtgørelse om overførsel af affald (BEK nr 799 af 28/06/2007)
เอสโตเนีย	พระราชบัญญัติว่าด้วยของเสีย วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2547
สเปน	กฎหมาย 10/1998 ว่าด้วยของเสีย และกฎหมาย 26/2007 ว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
ฟินแลนด์	พระราชบัญญัติของเสียแห่งฟินนิช (1072/93, แก้ไขครั้งล่าสุด 1583/2009); กฤษฎีกาว่าด้วยของเสีย (1390/93, แก้ไขครั้งล่าสุด 1815/2009); พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (86/2000) และกฤษฎีกา (169/2000)
ฝรั่งเศส	กฎหมาย 2010-788 วันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 ว่าด้วยความมุ่งมั่นระดับชาติต่อสิ่งแวดล้อม ; กฎหมาย 2010-1579 วันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2553 กำหนดบทบัญญัติต่างๆเพื่อรับกฎหมายของสหภาพยุโรปในเรื่องของเสียมาใช้; กฤษฎีกา 2011-828 วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 กำหนดบทบัญญัติต่างๆเกี่ยวกับการป้องกันและการจัดการของเสีย; กฤษฎีกา 2016-811 วันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2559 เกี่ยวกับการป้องกันและแผนการจัดการของเสียระดับภูมิภาค; Circulaire 2007 เพื่อการบังคับใช้กฎหมายของ WSR; ประมวลกฎหมายสิ่งแวดล้อม (ข้อ L 541-44 ff ; แก้ไขโดยคำสั่งตั้งแต่วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2552)
กรีซ	การตัดสินใจร่วมระดับกระทรวง 13588/725/2006 (OJJ 383 B) – การจัดการของเสียอันตราย;

	การตัดสินใจร่วมระดับกระทรวง 50910/2727/2003 (OJJ 1909 B) – การจัดการของเสียที่ไม่เป็นอันตราย (ควบคุมการเก็บรวบรวมและการขนส่ง รวมทั้งการจัดส่งข้ามเขตแดน)
ยังการี	พระราชบัญญัติ CLXXXV/2012 ว่าด้วยของเสีย; กฎฎีกาของรัฐบาล หมายเลข No. 180/2007 (VII.3.) ว่าด้วยการจัดส่งของเสียข้ามเขตแดน (บังคับใช้: 12.07.2550)
ไอร์แลนด์	ตราสารรัฐธรรมนูญ หมายเลข 419 พ.ศ. 2550 กฎระเบียบว่าด้วยการจัดการของเสีย (การจัดส่งของเสีย)
อิตาลี	กฎฎีกาแห่งชาติว่าด้วยการฝังกลบ (d.lgs. 36/03) การรวบรวมและแก้ไขภายหลัง ปัจจุบันนี้เกณฑ์การยอมรับของเสียได้ถูกนำเข้าไปใช้ในกฎหมายระดับชาติผ่านกฎฎีการะดับกร กระทรวง 27/09/2053 ซึ่งยกเลิกและปรับข้อมูลของกฎฎีกาก่อนหน้านี้ (=LFD), กฎระเบียบ 2150/2002/EC ที่ได้นำเข้ามาเป็นกฎหมาย กฎฎีการะดับกระทรวง 370/1998 ว่าด้วยการคำนวณการรับประกันทางการเงิน; กฎฎีกานิติบัญญัติ (decreto legislativo) ว่าด้วยธรรมเนียมด้านสิ่งแวดล้อม หมายเลข 152 จากวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2549 และบทแก้ไข
แลตเวีย	พระราชบัญญัติการจัดการของเสียของแลตเวีย วันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553
ลิทัวเนีย	กฎหมายว่าด้วยการจัดการของเสีย วันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ. 2541, Nr. VIII-787, ตามที่แก้ไข
ลักเซมเบิร์ก	พระบัญญัติวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2555 ว่าด้วยการจัดการของเสียและการแก้ไขกฎหมายของวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 เกี่ยวกับการก่อตั้งกองทุนเพื่อคุ้มครองสิ่งแวดล้อม พระราชบัญญัติวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2548 ว่าด้วยการปฏิบัติงานและทุนสนับสนุนการดำเนินการ SuperDrecksKesch action; กฎระเบียบ Grand-ducal วันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2550 เกี่ยวกับรูปแบบการใช้งานกฎระเบียบ (EC) 1013/2006; กฎระเบียบ Grand-ducal วันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2550 เกี่ยวกับข้อกำหนดด้านวิธีปฏิบัติงานของ WSR ในระดับชาติ
มอลต้า	กฎระเบียบว่าด้วยการจัดการของเสีย (การจัดส่งสินค้า) (S.L.549.65)
เนเธอร์แลนด์	พระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดการสิ่งแวดล้อม (Wet milieubeheer - Wm);

	พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดทางเศรษฐกิจ พ.ศ. 2493
โปแลนด์	พระราชบัญญัติเมื่อวันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2544 ว่าด้วยของเสีย (วารสารกฎหมาย พ.ศ. 2553 เลที่ 185, รายการ 1243 ซึ่งมีการแก้ไขภายหลัง) ; พระราชบัญญัติ 29.06.2007 ว่าด้วยการจัดส่งของเสีย (OJ พ.ศ. 2550 เลขที่ 124 รายการ 859)
โปรตุเกส	กฤษฎีกาโปรตุเกส 73/2011 วันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2554 แก้ไขในกฎหมายกฤษฎีกา 178/2006 วันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2549 ซึ่งให้คำจำกัดความกรอบแนวคิดในการจัดการของเสีย; กฎหมายกฤษฎีกา 45/2008 วันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2551
โรมาเนีย	กฎหมาย 211/2011 ว่าด้วยของเสีย การเคลื่อนย้ายคำสั่งว่าด้วยกรอบการทำงานเกี่ยวกับของเสีย 2008/98/EC: การตัดสินใจของรัฐบาล 788/2007 เกี่ยวกับการกำหนดมาตรการบางประการเพื่อการนำ WSR มาปฏิบัติ แก้ไขโดยการตัดสินใจของรัฐบาล 1453/2008
สวีเดน	กฎหมายว่าด้วยของเสียของสวีเดน (2011:927); กฎหมายสวีเดนว่าด้วยการเคลื่อนย้ายของเสียข้ามเขตแดน (SFS 2007:383); กฎหมายสวีเดน (1998:900) ว่าด้วยการตรวจสอบและการบังคับใช้กฎหมาย - ตามประมวลกฎหมายสิ่งแวดล้อม
สโลเวเนีย	กฤษฎีกาว่าด้วยของเสีย (ราชกิจจานุเบกษาของ RS, หมายเลข 37/15) วันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2558; กฤษฎีกาว่าด้วยการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (EC) เลขที่ 1013/2006 เกี่ยวกับการจัดส่งของเสีย (OJ RS เลขที่ 71/2007)
สโลวาเกีย	พระราชบัญญัติหมายเลข 223/2001 Coll ว่าด้วยของเสียและการแก้ไขพระราชบัญญัติฉบับ ตามที่แก้ไข

สหราชอาณาจักร	กฎระเบียบว่าด้วยของเสีย (อังกฤษและเวลส์) พ.ศ. 2554 (S.I. 2011 หมายเลข 988); กฎระเบียบว่าด้วยของเสีย (ไอร์แลนด์เหนือ) พ.ศ. 2554(SR 2011 หมายเลข 127); กฎระเบียบว่าด้วยของเสีย (สกอตแลนด์) ¹⁵
---------------	--

ภาพรวมของกฎหมายระดับชาติเกี่ยวกับของเสียและการจัดการของเสียในเอเชีย

ออสเตรเลีย	พระราชบัญญัติว่าด้วยของเสียอันตราย (กฎระเบียบในการส่งออกและนำเข้า) พ.ศ. 2532
กัมพูชา	กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. 2539 อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการขยะมูลฝอย หมายเลข 36 แนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมในการจัดการขยะมูลฝอยในราชอาณาจักรกัมพูชา พ.ศ. 2549
จีน	กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและควบคุมมลพิษของสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากขยะมูลฝอย พ.ศ. 2547
อินโดนีเซีย	กฎหมายว่าด้วยการจัดการและการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2552 กฎระเบียบของอินโดนีเซียว่าด้วยการจัดการของเสียที่เป็นอันตรายและวัสดุเป็นพิษ (หมายเลข 101 พ.ศ. 2557)
มาเลเซีย	พระราชบัญญัติว่าด้วยคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2527 พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2510 (เช่นเดียวกับใน พ.ศ. 2559)

¹⁵ ข้อมูลเพิ่มเติม: <https://www.isonomia.co.uk/wp-content/uploads/2018/09/UK-Waste-Framework-Directive-Implementation-Report-2016.pdf>

	พระราชบัญญัติว่าด้วยขยะมูลฝอยและการจัดการทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะ พ.ศ. 2550 คำสั่งศาลปกครอง (การห้ามนำเข้า)
เมียนมา	กฎหมายคุ้มครองสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2555
ฟิลิปปินส์	พระราชบัญญัติควบคุมสารพิษและของเสียอันตรายและของเสียจากนิเวศวิทยุ พ.ศ. 2533 (พระราชบัญญัติสาธารณรัฐ หมายเลข 6969) พระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดการขยะมูลฝอยในระบบนิเวศ พ.ศ. 2544 วิธีดำเนินการและมาตรฐานฉบับทบพจนสำหรับการจัดการของเสียอันตราย พ.ศ. 2556 (ทบพจน DAO 2004-36) DNER AO 2013-22
สิงคโปร์	พระราชบัญญัติและกฎระเบียบว่าด้วยของเสียอันตราย (การควบคุมการส่งออก นำเข้า และการให้ผ่านทาง) พ.ศ. 2541
ไทย	พระราชบัญญัติว่าด้วยสารอันตราย พ.ศ. 2535 การส่งออกและนำเข้าสินค้า พ.ศ. 2522
เวียดนาม	กฎหมายว่าด้วยการจัดการของเสียและวัสดุพิษที่เป็นอันตราย พ.ศ. 2542 กฎหมายว่าด้วยทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2541

ภาคผนวก 5 -กรณีศึกษา

กรณีศึกษา 1: ยักษ์ใหญ่ในวงการของเสียมีความผิดจากการส่งออกของเสียที่ถูกห้าม

หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมดำเนินคดีกับบริษัท บีฟฟา เวสต์ เซอร์วิส เซส จำกัด (Biffa Waste Services Ltd) จากการที่ได้ส่งของเสียที่เก็บรวบรวมจากครัวเรือน เช่น กระดาษเช็ดปากและภาชนะบรรจุอาหารที่ใช้แล้ว แต่บริษัทอ้างว่าเป็นเศษกระดาษ ไปยังประเทศจีน ทั้งนี้ ได้มีการห้ามการส่งออกของเสียที่นำกลับมาใช้ใหม่จากครัวเรือนโดยไม่ได้แยกประเภทจากสหราชอาณาจักรไปยัง

ประเทศจีนตั้งแต่ พ.ศ. 2549

หลังจากพิจารณาคดีเป็นเวลาสามสัปดาห์

คณะลูกขุนแห่งศาลผู้ดกรีนคราวน์พบว่าบีฟฟามีความผิดจากการละเมิดกฎหมายสองครั้งในเดือนพฤษภาคมและมีฎหมายน พ.ศ. 2558 บริษัทสามารถส่งกระดาษไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างถูกกฎหมายได้แต่ไม่สามารถส่งของเสียอื่นที่มีการปนเปื้อนอย่างมากไปได้

คณะลูกขุนไม่ยอมรับเรื่องราวของบีฟฟาที่ว่าสินค้าที่ออกจากคลังสินค้าในแฮ็ดมันตันเมื่อสี่ปีที่แล้วนั้นเป็นไปตามกฎหมายเนื่องจากประกอบด้วยเศษกระดาษ

แต่หลักฐานที่รวบรวมโดยเจ้าหน้าที่สืบสวนที่ทำเรือเฟลิกซ์โทวีซีให้เห็นอย่างชัดเจนว่าตู้สินค้าขนาด 25 ตันจำนวนเจ็ดตู้ที่มุ่งไปยังประเทศจีนนั้น ภายในบรรจุแก้ว พลาสติก อุปกรณ์ไฟฟ้าและโลหะ ตามความจริงแล้วเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมได้ค้นสินค้าและพบทุกสิ่ง ตั้งแต่ชุดชั้นในของผู้หญิง ขวดพลาสติก ไปจนถึงท่อเหล็ก หรือแม้แต่สำเนาแผ่นบันทึกเสียงขนาด 12 นิ้ว เพลงยอดนิยมของ Deee-Lite ในยุค 90 ที่มีสภาพเสียหาย นอกจากนี้ แทนที่จะพบเศษกระดาษ เจ้าหน้าที่สืบสวนกับค้นพบเศษขยะที่ถูกทิ้งหลากหลายชนิด เช่น รองเท้า ถุงพลาสติก ร่ม ถุงเท้า ผ้าเช็ดมือ ถุงยางอนามัยที่ยังไม่ได้ใช้ วัสดุโพลี อุปกรณ์อาบน้ำและสายไฟฟ้า ผ้าอ้อมและผ้าอนามัยส่งกลิ่น “คล้ายอาเจียน” เมื่อเจ้าหน้าที่หน่วยงานสิ่งแวดล้อมตรวจค้น นอกจากนี้ บีฟฟายังพยายามส่งออกไปพื้นลามิเนต ไม้แขวนเสื้อ ก่องอาหารสัตว์ ผ้าเช็ดห้องน้ำ ถุงมือยาง และเครื่องกระเบื้อง

คณะลูกขุนได้ยินว่า บีฟฟาใช้สองบริษัท หรือนายหน้าสองราย เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการจัดการข้อตกลงที่จะส่งของเสียไปยังจุดส่งสองแห่งในจีนเงินและกวางตุ้งในบริเวณชายฝั่งทะเลจีนใต้ นายหน้ารายแรกรับคำขอจากลูกค้าชาวจีนในเดือนเมษายน พ.ศ. 2558 เพื่อจัดการการจัดส่งเศษกระดาษหลายประเภทจำนวน 5,863 ตัน โดยติดต่อบีฟฟา และได้มีการตกลงราคาส่งออกที่ประมาณ 350,000 ปอนด์ สำหรับการส่งออกในเดือนถัดไป ในขณะที่เดียวกัน บีฟฟาก็ได้ตกลงกับนายหน้ารายที่สองว่าจะส่งกระดาษผสมจำนวน 4,992 ตันตามสัญญามูลค่าเกือบ 290,000 ปอนด์ แต่หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมได้ป้องกันมิให้ผู้สินค้าทั้งเจ็ดออกจากเฟลิกซ์โทวี

บีฟฟาให้การว่าไม่มีความผิดตั้งแต่การพิจารณาคดีช่วงแรกสำหรับข้อหาทั้งสองข้อ คือสำหรับการละเมิดกฎระเบียบข้อ 23 ว่าด้วยการจัดส่งของเสียข้ามเขตแดน พ.ศ. 2550 ความผิดภายใต้กฎระเบียบนี้คือการละเมิดข้อ 36 ของกฎระเบียบว่าด้วยการจัดส่งของเสียของยุโรปที่ 1013/2006 ซึ่งห้ามส่งออกของเสียที่เก็บรวบรวมจากครัวเรือนไปยังประเทศจีน ผู้พิพากษา ไช่มอน อาวเวอร์บาค ได้เลื่อนการตัดสินคดีไปจนถึงวันที่ 27 กันยายน ทางศาลได้รับแจ้งว่า

หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมและไฟฟ้าได้ตกลงกันที่จะจ่ายเงินจำนวน 9,912 ปอนด์ เป็นค่าดำเนินคดี

ที่มา : หน่วยงานสิ่งแวดล้อมของสหราชอาณาจักร
 ยักษ์ใหญ่แห่งวงการของเสียมีความผิดจากการส่งออกของเสียที่ถูกห้าม, ข่าวประชาสัมพันธ์ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2562

กรณีศึกษา 2: การส่งออกของเสียอย่างผิดกฎหมายจากฝรั่งเศส

ใน พ.ศ. 2555 ผู้จัดการสองคนจากบริษัทแปรรูปของเสียเพื่อนำกลับไปใช้ใหม่ในฝรั่งเศส ได้รับการพักโทษจำคุก 1 ปี
 ค่าปรับจำนวน 6,000 และ 3,000 ยูโร
 การตัดสินใจอย่างถาวรจากการเป็นผู้ดำเนินการของบริษัทการค้าหรือบริษัทช่างฝีมือใดๆและจะต้องทำความสะอาดสถานที่
 นอกจากนี้ ทั้งยังยังได้รับคำสั่งให้จ่ายค่าเสียหายจำนวน 10,000 ยูโร แก่สมาคมฝรั่งเศสที่เป็นผู้ยื่นคำร้องเรียน
 บริษัทซึ่งมีความชำนาญในการขนส่ง การกำจัด การจัดการ การบำบัดและการรีไซเคิลของเสียอิเล็กทรอนิกส์
 ได้เพิ่มปริมาณของเสียที่เก็บไว้ในสถานที่ของบริษัท
 หลังจากนั้นจึงย้ายกิจกรรมออกไปโดยไม่แจ้งให้ทางเขตทราบอย่างที่จะต้องทำ

บริษัทได้ส่งออกของเสียอิเล็กทรอนิกส์ไปต่างประเทศ (ในเบลเยียม ตุรกี สหรัฐอาหรับเอมิเรต เวียดนาม
 เขตบริหารพิเศษฮ่องกงของจีน)
 โดยไม่ได้ดำเนินการตามรูปแบบขั้นตอนการบริหารและประกาศที่กำหนดไว้ในกฎระเบียบว่าด้วยการจัดส่งของเสียข้าม
 เขตแดน จำเลยได้กล่าวว่า สิ่งของเหล่านี้ไม่ใช่ของเสีย แต่เป็น “ผลิตภัณฑ์ซึ่งมีชีวิตที่สอง”
 ซึ่งได้รับการบำบัดเพื่อซ่อมแซมหรือนำกลับมาใช้ใหม่ แต่จริงๆแล้ว
 สิ่งเหล่านี้คือของเสียที่ถูกได้จากหน่วยงานบริหารหลายแห่งซึ่งบริษัทได้ทำลายและส่งไปยังตัวแทนค้าเศษเหล็กต่างประ
 ทศ

ที่มา: สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของฝรั่งเศส ข่าวประชาสัมพันธ์ พ.ศ. 2555

กรณีศึกษา 3: อาชญากรด้านของเสียถูกตัดสินลงโทษจำคุกทั้งสิ้น 16 ปี

อาชญากรคดีของเสียได้ซื้อโรงอุตสาหกรรมแปรรูปของเสียไฟฟ้าเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่เป็นมูลค่า 2.2 ล้านปอนด์ ใน

พ.ศ.	2559
โดยอาชญากรรายนี้ได้ปลอมแปลงเอกสารเพื่ออ้างอย่างผิดกฎหมายว่าบริษัทของเขาได้เก็บรวบรวมและแปรรูปของเสียจากเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจำนวน 19,500 ตันเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ในระหว่างปี พ.ศ. 2554 แต่ในความเป็นจริงแล้ว	ไม่เคยมีการจัดการของเสียเหล่านี้
ในขณะที่เขาได้รับเงินจากแผนการปฏิบัติตามกฎระเบียบของผู้ผลิต	นอกจากนี้
อาชญากรรายนี้ยังได้รับคำตัดสินลงโทษสำหรับการฉ้อโกงและการส่งออกของเสียอันตรายที่ถูกห้ามโดยผิดกฎหมายไปยังไนจีเรีย	
เขาจับโทษจำคุกเป็นเวลา 7 ปี 6 เดือน ในตอนแรก ชายคนนี้ได้รับคำสั่งให้จ่ายเงินคืนกว่า 1.3 ปอนด์ จากเงินจำนวน 2.2 ล้านปอนด์ที่เขาได้รับผ่านกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย นอกเหนือไปจากเงินจำนวนกว่า 79,000 ปอนด์ จากการดำเนินคดีของหน่วยงานสิ่งแวดล้อมก่อนหน้านี้สำหรับการส่งออกของเสียอันตรายไปยังไนจีเรียใน พ.ศ. 2554 และกว่า 17,000 ปอนด์ จากการฉ้อโกงภาษีมูลค่าเพิ่มใน พ.ศ. 2558	
แม้จะได้รับคำสั่งศาล แต่ก็ยังไม่มีการจ่ายเงิน	
คำตัดสิน: เนื่องจากไม่มีที่ท่าอย่างเป็นไปได้ว่าเขาจะจ่ายเงินที่ค้างค้างอยู่ เขาจึงถูกจำคุกเพิ่มอีก 8 ปี จากการที่ไม่ได้จ่ายเงินตามคำสั่งจำนวน 1.3 ล้านปอนด์ และอีก 16 เดือน จากคำสั่งอื่นๆ ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วคือคำตัดสินจำคุกเป็นเวลา 16 ปี	
ที่มา: https://www.gov.uk/government/news/convicted-waste-fraudster-has-more-than-9-years-added-to-jail-time-for-failing-to-repay-1-3-million-in-ill-gotten-gains	

ภาคผนวก 6 – การเก็บตัวอย่างและการวิเคราะห์

องค์ประกอบที่เป็นแนวสำหรับการตรวจค้น ป้องกัน และควบคุมการขนย้ายของเสียอันตรายโดยผิดกฎหมาย (COP การประชุมบาเซลครั้งที่ 6)

การเก็บตัวอย่างและการวิเคราะห์

ก. คุณภาพของการสืบสวน

1. เจ้าหน้าที่สืบสวนจำเป็นต้องคุ้นเคยกับขั้นตอนดำเนินการการสุ่มตัวอย่างและวิเคราะห์ก่อนที่จะเริ่มดำเนินการสืบสวน การเก็บรวบรวมพยานหลักฐานอย่างไม่ถูกต้องอาจทำให้การดำเนินคดีมีโอกาสประสบความสำเร็จน้อยลง ด้วยเหตุนี้ เจ้าหน้าที่สืบสวนจึงควรได้รับการฝึกอบรมในการตัดสินใจห่วงโซ่การครอบครองพยานหลักฐาน (chain of custody) การเก็บตัวอย่างและขั้นตอนดำเนินงานในการรักษาความปลอดภัยซึ่งทีมงานเก็บตัวอย่างและห้องปฏิบัติการตั้งใจที่จะปฏิบัติตาม

2.

หน่วยงานรัฐที่มีประสิทธิภาพซึ่งรับมือกับอาชญากรรมด้านสิ่งแวดล้อมเป็นประจำจะมีพื้นฐานและความชำนาญที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะดำเนินการสืบสวนให้ได้มาตรฐานระดับสูง อย่างไรก็ตาม ถ้าเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพน้อยกว่า ซึ่งเป็นบุคคลที่รับผิดชอบในการสืบสวนเป็นผู้เก็บตัวอย่าง

จำเป็นต้องตรวจสอบให้มั่นใจว่าได้ปฏิบัติตามขั้นตอนการดำเนินงานเกี่ยวกับห่วงโซ่การครอบครองพยานหลักฐานอย่างเหมาะสม

ข. คุณภาพของการวิเคราะห์

3. ในทำนองเดียวกัน เมื่อเก็บตัวอย่างไปแล้ว ไม่อาจสรุปได้ว่าห้องปฏิบัติการจำเป็นต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการดำเนินงานที่เหมาะสมเสมอไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับห้องปฏิบัติการหรือบุคคลากรที่ค่อนข้างจะด้อยประสิทธิภาพในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ตัวอย่างเพื่อนำไปใช้ในกระบวนการอาญา ดังนั้น

จึงจำเป็นที่จะต้องทำงานร่วมกับห้องปฏิบัติการที่ผ่านการรับรองซึ่งคุ้นเคยกับขั้นตอนการดำเนินงานที่ถูกต้อง

ค. ขั้นตอนการดำเนินงานในการเก็บตัวอย่าง

4. อาจถามคำถามต่อไปนี้เพื่อรับประกันถึงการจัดการกับตัวอย่างอย่างถูกต้อง

(ก)

รูปแบบของห่วงโซ่การครอบครองพยานหลักฐานนั้นได้ติดตามตัวอย่างตั้งแต่เวลาที่เก็บมาไปจนถึงเวลาที่ส่งไปวิเคราะห์ที่ห้องปฏิบัติการหรือไม่?

(ข)

ถ้าการเก็บตัวอย่างใช้เวลาเกินหนึ่งวัน หรือตัวอย่างจำเป็นต้องเก็บไว้ก่อนที่จะส่งไปยังห้องปฏิบัติการ เจ้าหน้าที่สืบสวนตัดสินใจว่าตัวอย่างนั้นมุ่งที่จะนำไปใช้เพื่ออะไร

และมีขั้นตอนการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยอย่างไรบ้างเพื่อคุ้มครองตัวอย่างที่มีอยู่ นอกจากนี้

ขั้นตอนการดำเนินงานควรช่วยรับประกันว่าจะเก็บตัวอย่างได้ข้ามคืนสำหรับตัวอย่างที่ต้องนำไปใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีอาญา เช่น ถ้าตัวอย่างนั้นจะต้องเก็บไว้ในยานพาหนะที่ปิดแน่น ยานพาหนะนั้นควรจะเก็บไว้ในสภาพที่ปลอดภัย ในกรณีที่ได้เก็บตัวอย่างเพื่อตัดสินถึงต้นทุนของการเก็บล้างสำหรับคดีแพ่ง ไม่จำเป็นต้องมีการเก็บอย่างปลอดภัย

นอกจากนี้ ควรตัดสินใจว่ามีข้อกำหนดในการเก็บหรือบรรจุอื่นใดที่เกี่ยวข้องวัสดุที่นำมาเป็นตัวอย่าง และควรตรวจสอบว่าจะต้องเก็บตัวอย่างนั้นอย่างไร เช่น อาจจำเป็นต้องเก็บตัวอย่างในอุณหภูมิหนึ่ง ในสถานที่ที่มีด และ/หรือ ไกลจากความชื้น จนกว่าจะดำเนินการวิเคราะห์เพื่อรับประกันถึงความบริสุทธิ์ของตัวอย่างนั้น ตรวจสอบให้มั่นใจว่าทำตามข้อกำหนดในการบรรจุและเก็บตัวอย่างทั้งหมด

(ค)

เมื่อห้องปฏิบัติการได้รับตัวอย่างแล้ว มีการสร้างขั้นตอนการดำเนินงานของห่วงโซ่การครอบครองหรือบันทึกอื่น ๆ หรือไม่?

(ง) ห้องปฏิบัติการเก็บตัวอย่างก่อนวิเคราะห์อย่างไร?

(จ)

ในระหว่างการวิเคราะห์ จะมีบุคลากรหลายคนจัดการกับตัวอย่างหรือไม่ ถ้าเป็นเช่นนั้น จะเก็บบันทึกใดบ้างเพื่อติดตามตัวอย่างและวิธีดำเนินการ?

(ฉ)

หลังจากการวิเคราะห์จะเกิดอะไรขึ้นกับตัวอย่าง? ห้องปฏิบัติการจะเก็บตัวอย่างไว้หรือไม่ หากเป็นเช่นนั้น จะเก็บตัวอย่างไว้นานแค่ไหน และตัวอย่างเหล่านั้นจะปลอดภัยหรือไม่?

5. ง. ศักยภาพของห้องปฏิบัติการ

(ก)

มีการใช้วิธีการทดสอบที่ผ่านการอนุมัติแล้วเพื่อวิเคราะห์ตัวอย่างหรือไม่ และได้มีการใช้วิธีที่ถูกต้องสำหรับสถานการณ์เฉพาะหรือไม่?

(ข) มีการใช้ขั้นตอนดำเนินงานในการประกันคุณภาพ/ การควบคุมคุณภาพที่เหมาะสมอย่างเคร่งครัดหรือไม่?

(ค) ห้องปฏิบัติการประวัติการให้บริการที่มีคุณภาพสำหรับการสืบสวนคดีอาญาหรือไม่? ประสิทธิภาพและชื่อเสียงของห้องทดลองที่ดำเนินการวิเคราะห์หีจะมีผลโดยตรงต่อคุณภาพของการวิเคราะห์ใบรับรองหรือการรับรองระบบ ควรเป็นข้อกำหนดขั้นต่ำสุดสำหรับทุกกรณีที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนทางอาญา ดังนั้นจึงควรพิจารณาถึงการสร้างเครือข่ายระดับภูมิภาคของห้องปฏิบัติการที่ผ่านการรับรองระบบซึ่งสามารถนำมาใช้ได้เพื่อจุดมุ่งหมายนี้

(ง) ห้องปฏิบัติการเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการสืบสวนหรือไม่ ?

จ. ศักยภาพของผู้ตรวจสอบ

6. อาจถามคำถามต่อไปเพื่อให้มั่นใจถึงศักยภาพของห้องปฏิบัติการ :

(ก) เจ้าหน้าที่สืบสวนเข้าใจถึงขั้นตอนการดำเนินงานเชิงวิเคราะห์ที่จะต้องปฏิบัติตามหรือไม่ และต้องการข้อมูลอะไรบ้าง? เช่นเดียวกับการเก็บตัวอย่าง

จำเป็นต้องให้บุคคลากรทางวิทยาศาสตร์รับรู้ถึงประวัติของคดีที่เกี่ยวข้องให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ก่อนการวิเคราะห์เพื่อให้ได้ผลที่ถูกต้องสูงสุด

(ข) เจ้าหน้าที่สืบสวนตีความผลที่ได้อย่างถูกต้องหรือไม่? ถ้าไม่ เจ้าหน้าที่คนนั้นได้อธิบายถึงส่วนที่มีความสับสนหรือไม่? จำเป็นที่จะต้องได้รับคำอธิบายผลตั้งแต่วะยะแรกในส่วนที่อาจเกิดความสับสนหรือขาดความเข้าใจ

(ค) เจ้าหน้าที่สืบสวนขอให้ห้องปฏิบัติการเก็บตัวอย่างไว้ในเวลาที่กำหนดหรือไม่ ?

ฉ. การปฏิบัติต่อพยานหลักฐานที่เป็นวีดีโอและภาพถ่าย

7. ตามกฎหมายโดยทั่วไปแล้ว

ไม่แนะนำให้ใช้พยานหลักฐานที่เป็นภาพถ่ายหรือวีดีโอในการบันทึกขั้นตอนการดำเนินการเก็บตัวอย่างหรือวิเคราะห์ อย่างไรก็ตาม ถ้าจำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานที่เป็นภาพถ่ายหรือวีดีโอแล้ว ควรปฏิบัติตามมาตรการต่อไปนี้ :

(ก) ไม่ควรถ่ายวีดีโอหรือถ่ายภาพบุคคลากรที่ดำเนินการเก็บตัวอย่างหรือวิเคราะห์

- (ข) ควรถ่ายวิดีโอหรือถ่ายภาพพื้นที่ตัวอย่างและขวดบรรจุตัวอย่างก่อนและหลังการเก็บตัวอย่าง เพื่อบันทึกว่าได้มีการปฏิบัติตามขั้นตอนการดำเนินงานที่ถูกต้อง
- (ค) ในกรณีที่ได้ดำเนินการบันทึกวิดีโอเทปถึงการเก็บตัวอย่างและการวิเคราะห์ ควรใช้ตลับวีดีโอใหม่ ปิดเสียง และเทปต้นฉบับให้เก็บไว้กับเจ้าหน้าที่สืบสวนที่รับผิดชอบ
- (ง) ในกรณีที่ได้ถ่ายภาพบันทึกการเก็บตัวอย่างและการวิเคราะห์ ควรเก็บบันทึกทั้งหมดของพยานหลักฐานที่เป็นภาพถ่ายไว้ รวมทั้งหมายเลขลำดับของภาพถ่าย คำอธิบายภาพ เวลาและวันที่ของภาพ เช่นเดียวกับพยานหลักฐานที่เป็นวิดีโอเทป เจ้าหน้าที่สืบสวนที่รับผิดชอบควรเป็นผู้เก็บฟิล์มไว้
- (จ) ถ้าบริษัทที่ถูกสืบสวนขอสิทธิที่จะถ่ายวิดีโอหรือถ่ายภาพขั้นตอนดำเนินการเก็บตัวอย่าง ไม่ควรอนุญาตหากมีความเสี่ยงที่จะเข้ามาแทรกแซงกับตัวอย่างที่เก็บ

ฉ. การปฏิบัติต่อเอกสารต้นฉบับ

8.

ควรแจ้งแก่ที่มงานเก็บตัวอย่างและคณะทำงานด้านเทคนิคอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสืบสวนว่าจะต้องเก็บเอกสารต้นฉบับทั้งหมดไว้ในที่ที่ปลอดภัยจนกว่าเจ้าหน้าที่สืบสวนจะแจ้งว่าไม่ต้องการเอกสารเหล่านั้นอีกแล้ว เอกสารเหล่านี้ รวมถึงแบบฟอร์มแสดงห่วงโซ่การครอบครองพยานหลักฐาน บันทึกและรายงานภาคสนาม

9.

ในทำนองเดียวกัน

ควรขอให้ห้องปฏิบัติการที่รับผิดชอบต่อตัวอย่างและการวิเคราะห์เก็บรักษาเอกสารต้นฉบับที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ไว้จนกว่าจะแจ้งให้เป็นอย่างอื่น เอกสารเหล่านี้ รวมถึงบันทึกของห้องปฏิบัติการ กราฟแสดงผลแบบโครมาโตแกรม (chromatograms) และรายงานฉบับสุดท้าย

ช. การปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ

10. การปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ รวมถึงการดำเนินการดังต่อไปนี้ :

- (ก) ตัวอย่างก่อนการปฏิบัติ: การทำให้เป็นเนื้อเดียวกัน (homogenisation) การเก็บตัวอย่างย่อย การสกัด การทำความสะอาด การทำให้บริสุทธิ์ การฉายรังสี ฯลฯ

(ข) การแยกองค์ประกอบ ทั้งทางเคมีและเคมีกายภาพ

(ค) การวัดองค์ประกอบ: การตรวจจับ การบ่งชี้ การนับจำนวน

ซี. ผลและข้อมูล

11. ความเชื่อถือได้ของข้อมูลเชิงวิเคราะห์ หมายความว่าข้อมูลนั้นเที่ยงตรงและเป็นจริง ความเที่ยงตรง (precision) จะเกิดขึ้นได้เมื่อมีข้อผิดพลาดเชิงสุ่มต่ำสุด ส่วนความถูกต้องแม่นยำ (accuracy) จะเกิดขึ้นได้เมื่อสามารถกำจัดข้อผิดพลาดเชิงระบบได้

บรรณานุกรมและเอกสารที่ใช้เป็นแนวทาง

BASEL 2012	Instruction manual on the prosecution of illegal traffic of hazardous wastes or other wastes, Secretariat of the Basel Convention, 2012
Basel Convention	Conference of the Parties, Guidance Elements for Detection, Prevention and Control of Illegal Traffic in Hazardous Wastes (approved by decision VI/15 of the Basel Convention Conference of the Parties, at its sixth meeting)
Basel Convention 2019	The Basel Convention Ban Amendment. Available at: http://www.basel.int/Implementation/LegalMatters/BanAmendment/Overview/tabid/1484/Default.aspx
Bell et al 2008	Stuart Bell, Dinald McGillivray, Ole Pedersen, Environmental Law 2008.
Bricknell 2010,	Bricknell, Environmental Crime in Australia, AIC Report 109, Australian Institute of Criminology, 2010.
Client Earth 2018	National EUTR penalties: are they sufficiently effective, proportionate and dissuasive? Client Earth, March 2018
Code for Crown Prosecutors 2018	Code for Crown Prosecutors, 2018 (England and Wales) available at https://www.cps.gov.uk/sites/default/files/documents/publications/Code-for-Crown-Prosecutors-October-2018.pdf
ENPRO 2016	ENPRO 2016 Manual on prosecuting environmental crime in the Baltic sea region, 2016
Environmental Agency UK , 2016	Environmental Agency UK , 2016 Offence response Options, 2016
EUNOMIA, 2017	EUNOMIA, ESAET (2017), " Rethinking Waste Crime ", Available at: http://www.esauk.org/application/files/7515/3589/6448/20170502_Rethinking_Wa

		ste Crime.pdf
Europol 2013	Threat assessment 2013	Environmental crime in the EU. Available at: https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/4aenvironmental_crime_threatassessment_2013_-_public_version.pdf
Government United Kingdom, 2019.	Policy paper	Waste offences. https://www.gov.uk/government/publications/offence-response-options-environment-agency/waste-offences#transfrontier-shipment-of-waste-regulations-2007-tfs
Government Netherlands, 2019.	Areas of law	Dutch Court System https://www.government.nl/topics/administration-of-justice-and-dispute-settlement/the-dutch-court-system
IMPEL Secretariat 2012	Toolkit on E-waste Inspection and Enforcement	
INTERPOL 2006	Interpol Pollution Crimes Working Group,	<i>Assessing the Links between Organised Crime and Pollution Crimes</i> , 2006 http://www.interpol.int/Public/EnvironmentalCrime/Pollution/organizedCrime.pdf .
INTERPOL 2007	Advocacy Memorandum, Arguments for Prosecutors of Environmental Crimes,	Interpol Pollution Crimes Working Group, Penalties Project, 5 June 2007, available at www.interpol.int/public/EnvironmentalCrime/Pollution/issues/ArgumentsProsecutorsEC.pdf .
INTERPOL 2018	Project Sheet on	ISTs, available at: https://www.interpol.int/en/content/download/632/file/IST_ProjectSheet_2018-

[01_EN_LR.pdf](#)

OECD 2003	Definition Environmental Externalities. Available at: https://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=824
UNEP 2005	Judicial handbook on Environmental Law
UNEP 2012	Instruction manual on the prosecution of illegal traffic of hazardous wastes or other wastes
UNEP 2014	Judicial Training Modules on Environmental Law
UNEP 2014	Guide to good practices from Africa and Asia on enforcement of environmental law arose from an Africa-Asia Expert Meeting on Enforcement of Environmental Law, held in Beijing, China, 19-22 May 2014, and a Peer Review Meeting, held in Nairobi, Kenya, 13-14 August 2014.
UNEP 2015	Enforcement Handbook on Controlling Illegal Shipments of Chemicals and Waste – For Asia Enforcement Officers, https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/9764/-Enforcement_Handbook_on_Controlling_Illegal_Shipments_of_Chemicals_and_Waste_-_For_Asia_Enforcement_Officers-2015Enforcement-handbook-controlling-ill.pdf?sequence=3&isAllowed=
UNEP 2018	<i>The State of Knowledge of Crimes that have Serious Impacts on the Environment</i> , United Nations Environment Programme, 2018.
UNEP 2019	Environmental Rule of Law, First Global Report, United Nations Environment Programme, 2019
UNEP/INTERPOL 2014	Nellemann, C, Henriksen, R., Raxter, P., Ash, N., and Mrema, E. (Eds). 2014. <i>The Environmental Crime Crisis, Threats to Sustainable Development from Illegal</i>

Exploitation and Trade in Wildlife and Forest Resources, A UNEP Rapid Response Assessment. United Nations Environment Programme and GRID-Arendal, www.grida.no

- UNEP/INTERPOL 2016 Nellemann, C. (Editor in Chief); Henriksen, R., Kreilhuber, A., Stewart, D., Kotsovou, M., Raxter, P., Mrema, E., and Barrat, S. (Eds). 2016. *The Rise of Environmental Crime – A Growing Threat to Natural Resources Peace, Development and Security*. A UNEP and INTERPOL Rapid Response Assessment. United Nations Environment Programme and RHIPTO Rapid Response–Norwegian Center for Global Analyses, www.rhipto.org Situ and Emmons 2000 Situ, Y., Emmons, D. 2000 “Environmental Crime: The Criminal Justice System’s Role in Protecting the Environment” (California: Sage, 2000), 3.